

TRUMPETAREN
FRÅN
SÄKKINGEN

EN SÅNG FRÅN ÖFRE RHEN

AF

JOSEPH VICTOR von SCHEFFEL

ÖFVERSÄTTNING FRÅN ORIGINALETS

233:dje UPPLAGA

AF

OSCAR HJALMAR GULDBRAND

Andra svenska upplagan [1901]

STOCKHOLM
KOMMANDITBOLAGET
CHELIUS & Co.

Innehåll

Första afdelningen. HURU UNG WERNER RIDER IN I SCHWARZWALD.	3
Andra afdelningen. UNG WERNER HOS KYRKOHERDEN I SCHWARZWALD.	10
Tredje afdelningen. FRIDOLINUSDAGEN.	17
Fjärde afdelningen. UNG WERNERS RHENFÄRD.	25
Femte afdelningen. FRIHERREN OCH HANS DOTTER.	32
Sjette afdelningen. HURU UNG WERNER BLEF TRUMPETARE HOS FRIHERREN.	40
Sjunde afdelningen. UTFÄRDEN TILL BERGSJÖN.	47
Åttonde afdelningen. KONSERTEN I TRÄDGÅRDSPAVILJONGEN.	57
Nionde afdelningen. LÄRA OCH LÄRAS.	64
Tionde afdelningen. UNG WERNER I DVÄRGGROTTAN.	69
Elfte afdelningen. UPPLOPPET I HAUENSTEIN.	78
Tolfte afdelningen. UNG WERNER OCH MARGARETA.	88
Trettonde afdelningen. FRIERIET.	95
Fjortonde afdelningen. SÅNGERNAS BOK.	102
UNG WERNERS SÅNGER.	102
KATTEN HIDDIGEIGEIS SÅNGER.	107
DEN TYSTE MANNENS SÅNGER. Ur dvärggrottan.	113
UR MARGARETAS SÅNGER.	115
WERNERS SÅNGER FRÅN VÄLSKLAND.	117
Femtonde afdelningen. ETT ÅTERSEENDE I ROM.	122
Sextonde afdelningen. SLUTET.	130

[1]

Första afdelningen.
HURU UNG WERNER RIDER IN I SCHWARZWALD.

Upp till Schwarzwald svingar sången,
upp till Feldberg, där den sista
hopen af dess bergvasaller
skådar trotsigt hän mot söder
och i granskogsharnesk rustad
står som gränsvakt invid Rhen.

Var mig hälsad, skogsfridstystnad!
Hälsade, I gamla granar,
som så ofta i er skugga
mig, den trötte, hvila skänkte.
Sammanslingrade I sänken
edra rötter ned i jorden,
hämtande er kraft ur djup, hvars
dörrar äro för oss stängda. –
Och I hysen afund ej mot
mänskobarnens tomma äflan,
leende blott I om julen
edra yngsta skott dem skänken.
Uti edra stammar lefver
stolt och själfmedveten lifskraft,
kådigt blod i edra ådror
drager fram och tankar våga
tungt och långsamt upp och neder.

[2]

Ofta såg jag sega, klara
tårar kvälla ur er bark, när
mordiskt yxhugg skonlöst fällde
ned till mark en nära frände,
hörde ofta edra grenar
mystiskt med hvarandra hviska,
och en ljuf, en hemlig aning
stilla drog då genom själen.
Vredgens därför ej, om sången
ljuder högt i skogsområdet. –

Mars var inne. Ännu rådde
vinterköld; med iskristaller
smyckade fantastiskt, hängde
trädens grenar tungt mot jorden.
Här och där blott utur marken
anemoner sina hufvu'n
skyggt mot ljuset redan höjde.
Som den gamle patriarken
utur syndaflodens jämmer
sände ut den hvita dufvan,
så, af vinterns is belastad,
äfven jorden otålmodigt
ut den första blomman sänder,
spörjande, om ej den stränge
ligger uti själatåget. –
Susande från Feldbergs höjder
svepte stormen, stark och väldig

och han gladdes, då till mörka
 granskogshären han sig sänkte.
 Sade: ”jag er hälsar, vänner,
 ty I veten, hvad jag bådär. –
 Mänskobarnen i sin dårskap
 tro, när jag från någons hufvud
 rycker bort hans hufvudbonad,
 [3]

att min lust blott är att skrämma;
 mena, att det är mitt handtverk
 gaflar skaka, fönster splittra,
 halmtak kring i luften hvirfla,
 skrynkla gamla gummans hufva,
 att hon bedjande sig korsar!
 Men I, granar, kännen bättre
 mig, som fejar rent för våren,
 som allt multnadt sönderknäcker,
 allt förvissnadt slår i spillror,
 städar jorden ren och prydlig,
 att dess ungdomsfagre herre
 värdigt kan sitt intåg hålla.
 Er, I stolta skogskamrater,
 som med järnhård panna ofta
 tappert motstånd ha mig bjudit,
 mot hvars stammar jag så många
 gånger brutit mina vingar,
 nu min hemlighet förtror jag:
 inom kort själf våren kommer;
 när de unga skotten grönska,
 fink och lärka jubilera
 och på edra hufvu'n våren
 med sin varma sol ser neder,
 mig då äfven minnens, hvilken,
 som kurir hos honom anställd,
 brusar er i dag förbi»

Sade så och riste träden
 hårdt och kraftigt – grenar knaka –
 kvistar falla – och ett sylhvasst
 grannårsregn mot marken prasslar.
 Granarna likväl hans hyllning
 ej så nådigt emottogo,
 utur kronorna ljöd svaret,
 [4]

som en förolämpning nästan:
 “Våldsamme och råde sälle!
 Vi ej vilja veta af dig,
 skada, att de bästa herrar
 ha de plumpaste betjänter.
 Bort till alperna er packa,
 sök er nötter där att knäcka,
 där sig resa kala klippor,
 välj er sällskap ibland dem!»

Under det att storm och granar
 talade så med hvarandra,
 ljödo hofslag – mattad sökte

sig en ryttare att bana
 väg igenom storm och drifvor.
 Muntert fladdrade för vinden
 än hans långa, gråa kappa,
 än hans långa, ljusa lockar,
 och från siduppvikta hatten
 käckt en hägerplym sågs nicka.
 Kring hans läppar sågs mustaschens
 första, mjuka ijun, som damer
 högt värdera, ty det visar,
 att dess bärare är man, men
 att hans kyssar icke såra.
 Honom tycktes mjuka munnar
 dock ännu ej mycket vidrört,
 och liksom på gyckel hvit han
 utaf snö och rinfrost pudrats.
 Ur hans blåa ögon lyste
 eld och mildhet, tankfullt allvar,
 och af nöden knappast var hans
 långa, korgförsedda slagsvärd,
 som från svarta värjgehänget
 nästan ned till marken nådde,
 [5]

för att låta tro, att handen
 ridderligt den visste föra.
 Kring hans ridrock, noga hopknäppt,
 slingradt var ett band, och däri
 en förgyld trumpet sågs hänga.
 För att skydda den mot snön han
 svepte ofta om den kappan;
 men när vinden trängde på den,
 att den gällt begynte tona,
 lekte stundom kring hans läppar
 vemodsfyllt ett sallsamt löje.

Under tystnad genom skogen
 steg för steg han red, och ofta
 tveksamt sväfvade hans blickar
 som en främlings, hvilken söker
 på en okänd led sin kosa.
 Svår var stigen – hästen ofta
 hotades i snön begrafvas
 eller uti sammanflätadt
 granrotsvirrvarr hjälplöst störta.
 Knotande, då ryttarn tänkte:
 »Stundom dock för ledsamt kännes
 ensam genom världen draga;
 fall det finnes, då en mänska
 längtar att få skåda mänskor.
 Se'n i dag jag afsked tog af
 munkarne uti St. Blasien,
 tom och öde blifvit vägen,
 här och där blott någon ensam
 landtman, som i snöyrsvädret
 knappast hade vett att hälsa –
 eller ett par svarta korpar,

kraxande med hesa toner
under strid om någon mullvad;

[6]

men se'n tvenne timmar har jag
icke mer ett väsen skådat.

Och i denna öde vildmark,
där blott snöomhöljda granar
stå, liksom i svepning klädda,
vore bättre rida tvenne.

Om det också vore skälmar
eller till och med de båda
obehagliga kamrater,
som den gamle riddarn engång
genom skogens dunkel följde,
än som Döden, än som Djäfvuln,
grinande uti hans anlet',
hellre dock med dem jag rede,
eller strede, än allena
längre mellan granar trafva!“

Allting tager dock en ända,
äfven ridt igenom skogar.
Ljusare det blef i skogen,
yrsnön föll ej, storm sig lade,
och den blåa himlen åter
log utöfver granskogsdunklet.
Så mot grufkarl'n, som far uppåt,
ler vid schaktets slut ett fjärran
skimmer; – det är dagens stjärnor,
och han hälsar dem med jubel.
Äfven öfver ryttarns anlet'
småningom sig spred en ljusning,
skogens bryn han hade uppnått,
och hans blick, som länge varit
inom trånga gränser fången,
ut i fria vidder gled.

[7]

Ha, hur skönt låg skog och fält där,
gröna ängar – trånga dalar –
halmtakshyddor, mossbelupna,
och en blygsam landsortskyrka.
Under, djupt, där mörka skogar
sträckte sig till slätten ned,
flöt, en långsträckt silfverstrimma,
Rhen långt bort mot väster hän.
Längre bort från ön såg's lysa
höga hus och murkrönstinnar
jämte katedralens tornpar.
Men på andra sidan långt i
blånadt fjärran såg mot himlen
man Helvetiens fjälltraktsjättar
skimrande i snö sig resa.
Och liksom den bleke forskarns
kind blir röd och blicken flamar,
när igenom honom bäfvar
skaparvåldigt en idé,

så i aftonskimmer glöda
 fjärran alpers jättehjässor.
 (Drömman de om smärtan hos vår
 gamla moder jord den stunden,
 då ur hennes sköt de stego?)

Ned från hästen steg, nu ryttarn,
 band den säkert vid en grangren.
 Längre njöt han under tystnad
 utaf landskapstaflans fägring;
 som en hälsning se'n han slängde
 upp sin spetskullshatt i luften
 och begynte på trumpeteten
 att ett muntert stycke blåsa.
 Hälsande det klang mot floden,
 hälsande mot höga alper,
 [8]

muntert än och än med vemod
 allvarsamt som fromma böner,
 sedan åter skämtsamt, ystert.
 Och trari – trara – så ekot
 bifallsjublande det svarar
 utur skogens djupa bakgrund.
 Vackert var på berg, i dalar,
 vackert äfven *honom* skåda,
 huru han, mot springarn lutad,
 manligt käck, i snön där rastar
 och en solglimt understundom
 blixtrade emot trumpeteten –
 bakom ryttarn mörka granar!
 Men därborta ner på slätten
 obemärkt blef icke klangen;
 där från nära byn begaf sig
 just nu nejdens kyrkoherde.
 Pröfvande han ser på snön, som,
 smältande, med sina flöden
 ängens späda grönska hotar,
 och i hjälpsamt sinne redan
 tänker han på skydd mot faran.
 Rundtom honom skälla muntert
 tvenne hundar från Sankt Bernhard.

I, som uti städers kvalm af
 murar skiljas och af tankar
 från en sund och enkel lefnad,
 rycken nu på edra axlar,
 ty min sång en krans vill binda
 kyrkans tjänare på landet.
 Enkelt var hans lif – där landtbyns
 marker slutade, var äfven
 gränsen för hans verksamhet.
 Uti trettiårigt fälttåg
 [9]

knäcktes nu till Herrans ära
 skallar in; – men honom hade
 Schwarzwalds gröna granar länge
 stilla frid i hjärtat hviskat.

Spindelväf låg på hans böcker,
och jag tviflar, att ur svärmen
af allt teologiskt kif han
ännu ens en skrift studerat.
Öfver hufvud taget var med
dogmatikens tunga vapen
klent hos honom det bestäldt.
Men när det i hans församling
gällde att en tvist förlika,
när två grannar hatiskt stredo,
och där tvedräkts onda demon
friden störde i familjer,
där af lifvets nöd och sorger
tungt en fattig man betrycktes,
där en sorgkvald ande trånfullt
efter tröst och ledning sökte,
där som fridens härold kom den
gamle herden ock tillstädes,
visste råd och lisa finna
ur sitt rika hjärtas gulds katt.
När i fjärrbelägen koja
någon på sitt sista läger
stred med döden hårda kampen,
då – om midnatt – på hvad timme
än på dörren ljöd en klappning –
om ock stormregn vägen sköljde –
till den sjuke han begaf sig,
att den döende välsigna.

Ensam stod han själf i lifvet,
närmsta vänner voro tvenne
väldiga Sankt Bernhardshundar.

[10]

Och hans lön: ibland kom fram ett
barn till honom blygt och kysste
vördnadsfullt hans gamla hand;
ofta kring den dödes mun ett
tacksamt leende sågs dröja –
gamle kyrkherrn gällde det!

Obemärkt nu kom den gamle
gående längs granskogsbrynet
till trumpetaren, hvars sista
toner uti fjärran ljödo;
vänligt rörde han hans skuldra:
“Herrans frid, min unge herre,
blåste nyss ett vackert stycke!
Sedan kejsrerliga trupper
här sin öfverste begrofvo,
som vid Rheinfeld af en kula
från en svensk musköt blef träffad,
och för döde stridskamraten
här revelj till afsked blåste –
och det är nu länge sedan –
hörde jag ej slika toner.

jämmerligt min organist blott
mäktar på sin orgel spela.

Därför väcker det min undran
träffa här en sådan Orfeus;
vill ni kanske våra skogsdjur,
varg och räf och hjort och råbock,
sällsynt öronfägnad bjuda?

Eller var det en signal, som
en förirrad låter ljuda?

Ni är främling, det på snitten
af er dräkt ses och på värjan;
långt till staden ännu är det,
[11]

vägen dit är knappast farbar.
Se, hur Rhen sin dimma redan
upp mot våra skogar sänder,
och det rådligast mig synes
att kvarter hos mig ni tager;
där i dalen står mitt prestjäll,
enkelt – men för häst och ryttarn,
hvad nödvändigt är, kan fås.“

Sade ryttarn: “Främling står jag
uti främlingsland och har än
närmare ej eftersinnat,
hvar i kväll jag skall ta in.
Visst går an i nödfall äfven
att en natt i skogen gästa,
men för sådant vänligt anbud
tackar jag och följer eder.“

Hästen löste han från granen,
ledde varsamt den vid tygeln,
och till byn som gamla vänner
ryttare och pastor skredo
i den svala, dunkla kväll.

Uti prestgårdsfönstret stod den
gamla tjänarinnan; ängsligt
upp hon lyfte sina händer,
ängsligt en pris snus hon tog:

“Helga Agnes, helga Agnes,
stå mig bi i mitt bekymmer!

– Släpar ej min alltför gode
herre nu igen en gäst hit;
nu i källaren och köket
lär förödelse det blifva!

Nu farväl, I bäckforeller,
som för herr dekan von Wehr jag
[12]

omsorgsfullt till söndag sparar,
nu farväl, du färska skinka!

Ja, mig anar, att den gamla
hönan måste lifvet mista
och vår rara sommarhafre
spisas upp af främlingshästen.“

[13]

Andra afdelningen.
UNG WERNER HOS KYRKOHERDEN I SCHWARZWALD.

Välbehagligt vid en måltid
sutto i det varma rummet
kyrkoherden och trumpetarn;
rykande på fatet hade
nyss den stekta hönan hvilat,
men förtärd den var och borta;
blott en kryddad stekdoft ännu
sväfvade igenom rummet,
lik en sång, hvori författarn
lefver kvar hos eftervärlden.
Tomma tallrikar ock tydde
på, att en ungdomlig hunger
nyligen här stillad blef.

Väldigt stenkrus kyrkoherden
höjde nu och fyllde glasen,
och till gästen så han sade:
"Efter ändad måltid passar
sig, att värden gästen frågar,
hvem han är, af hvilken släkt och
hva rest hemort och föräldrar?
Hos Homerus läses, huru
själfva de Phäakers konung
så den vindomdrifne sporde,

[14]

och jag hoppas, ni ej mindre
underbara ting förtäljer
än Odysseus; därför sätt er
här bekvämt uppå den varma
kak'lugnsbänken, detta är en
plats, där sunda tankar födas;
efter schwarzwaldsed den äfven
hedersplats är för berättarn,
ogch jag hör på er med spänning.
At den vilda ungdomsstormen
fröjdar sig den mogne gamle."

Svarar gästen: "Ej tyvärr jag
en Odysseus är, har hvarken
Ilium förstört, ej heller
bländat någon Polyfem;
ännu mindre har jag nåfnsin
någon konungsdotter träffat,
som, när tvätten växt för mycket
huldt sig öfver mig förbarmat.
Dock er önskan skall bli uppfylld."
Uppå jätteugnens bänk han
sätter sig, den var belagd med
platter af glaseradt tegel,
sände ut behaglig värme.
Och hans värd ber honom sträcka
benen ut förutan krus.
Detta gör han ej, men tager

sig en klunk af röda vinet
och begynner så förtälja:

“Jo – mitt namn är Werner Kirchhof,
uti Pfalz jag upp har vuxit,
uti Pfalz, i Heidelberg.

[15]

'O, Heidelberg, jag minnes
dig, stad, på ära rik,
Vid Rhen och Neckar finnes
ej någon ann' dig lik.

Där finns en munter skara,
för vin och visdom böjd,
och strömmens böljor klara
afspegla ungdomsfröjd.

När våren engång hinner
från södern till mitt land,
af blommor den dig spinner
en bruddräkt, brokigt grann.

Ditt namn för hela lifvet
blir mig ett älskadt ljud,
i hjärtat står det skrifvet
som namn på ungdomsbrud.

När törnen själen borra,
tycks världen kall och kal,
min fåle vill jag sporra
till ridt i Neckardal.'

Där vid Neckar har min ljufva
barndomsdröm engång jag drömt,
där jag sattes ock i skola,
lärt latin och grekiskt språk,
och en alltid törstig spelman
lärt mig att trumpeteten sköta.
Aderton jag nått; då sade
min förmyndare: “Ung Werner,
du har fått ett redigt hufvud
och rätt skapligt godt förstånd,
[16]

du är byggd af präktigt virke,
och jurist du måste blifva,
det ger ära, ämbetsställning,
äfven gyllene dukater,
och jag tycker re'n, jag ser dig
hos hans kurfurstliga nåde
som en myndig ämbetsman.
Själff jag då tar hatten af mig.
Ja, jag vågar nästan spå, att,
om du blott dig riktigt sköter,
väntar dig en äroplats i
höga riksdomstoln i Wetzlar.”
Alltså skulle jag jurist bli,
köpte mig ett väldigt bläckhorn,
köpte en portfölj af läder
och en diger *corpus juris*

och satt flitigt uti hörsaln,
 där med vaxgult mumieanlet
 Samuel Brunnquell, herr professorn,
 föreläste romersk rätt.

Jus romanum – när jag mins dig,
 känns som alptyngd öfver hjärtat,
 som en kvarnsten i min mage,
 och i skrufståd hjärnan sitter!
 Mycket viktigt fick jag höra,
 huru förr på Romas Forum
 kifvades om idel strunt.
 Hur herr Gajus påstod detta
 och herr Ulpianus detta
 och den tredje fuskarn annat,
 till dess kejsar Justinianus,
 han, den allra störste fuskarn,
 färdbrief gaf dem med en spark.
 Ofta var jag frestad fråga:
 “Äro vi för alltid dömda

[17]

att på dessa knotor gnaga,
 hvilka romaren slängt åt oss
 som ett affall från sin måltid?
 Kan ej då på tyska jorden
 egen rätt som blomma trifvas,
 skogsfrisk, enkel, ingen yppig
 parasitvaxt ifrån södern?
 Sorglig lott ha nu dess söner,
 måste sitta där och svettas,
 trådar draga ut och in i
 en odräglig, trasslig härfva –
 finns ej svärd, som kan den lösa?

Oftast nattetid vid lampan
 och min codex, satt jag flitigt,
 läste glosor och Cujacius,
 tills i hufvudet det värkte.
 Men förgäfves var min flit.
 ljhgnert flögo mina tankar
 ifrån boken i detvida
 till den strange herr Cujacius'
 sköna dotter, hon, som engång
 för förtjust pariserungdom
 från katedern faderns scripta
 ljuft melodiskt föredrog.
 Och i stället för de torra
 Usucapion och arfsrätt
 tittade en svartögd flicka
 halsande ur *corpus juris*.

Utur handen föll min penna,
 bläckhorn stjälpes om och sandfat,
 och jag fattade trumpeten;
 Usucapion och arfsrätt,
 gamla sega paragrafer,
 [18]
 klagande uti adagio,

genom studierummets fönster
drogo ut i stjärnklar natt.
Ja, min flit blef resultatlös,
och en vacker morgon gick jag,
under armen *Corpus juris*,
(just den vackra Elzeviriska
rotterdamska praktupplagan)
till en pantbank vid Heugasse.
Levi Ben Machol, den snöde
kroknäsjuden, tog emot den
uti sina fadersarmar
och mig räckte två. dubloner: –
må en annan lösa ut den!

Se'n jag blef en munter sälle,
ströfvade kring berg och dalar,
lät hvar natt på stadens gator
sång och mina sporrar klinga,
och såg någon snedt på gynnarn,
handen genast grep till värjan:
"Stanna genast! Er försvara!
Drag!" – Då hven det genom luften
och på många glatta kinder
nätt och fort min goda klinga
har ett blodigt märke tecknat.

Äfven har jag, det bör tillstås,
icke städs i allrabästa
sällskapskrets mitt nöje sökt.
Allra helst jag satt och släckte
törsten uti pfalzgreffslottet
bredvid våra dagars under,
bredvid tyska tankens konstverk,
bredvid Heidelbergerfatet.

[19]

Där höll till en ärevördig
stamgäst; det var furstens hofnarr,
var min gode vän Perkêo.
Denne utur livvets stormar
till kontemplativ förtäring
hit sig hade undan dragit.
källaren var hans asyl;
lefde där i filosofiskt
skötande af sig och fatet,
detta var hans kärlek – större
kärlek världen än ej skådat –
fatet var hans allt, hans brud.
Blankt han höll det med en viska,
bort han skrämde leda spindlar,
smyckade det hvarje helgdag
skönt med friska murgrönskransar,
och han sjöng sin morgonhälsning,
sjöng sin aftonsång till fatet,
och sin egen bild konstnärligt
skar han ut i hårda virket.
Men när ifrån fatsprundsmunnen,
sörplande, sin lön han mottog,

då i djärfva dithyramber
 brast han ut; – invid hans fötter
 lyssnade jag till hans visdom:
 “Att jag är en narr, det heter –
 låt dem prata, käre yngling,
 sladder aldrig mig bekymrat.
 O, hvad världen dum har blifvit!
 Hur de tappa, hur de suga
 efter visdom – och dock gå de
 oupphörligt uti töcken.
 Djupt till fenomenens urgrund
 måste mänskan tränga, och hon
 måste forskningsresultatet
 [20]
 i konkreta former bringa.
 Så hon får en världsåskådning;
 att det målet nå jag dricker.
 Kosmogoniskt är mitt dryckjom,
 hela rymden är ett enda
 lustigt, väldigt källarhvalf;
 där som ur- och som centralfat
 utplanterad är vår solboll
 och i rad de smärre faten,
 fixa stjärnor och planeter.
 Liksom faten ha en mångfald
 utaf drufmustkvaliteter,
 gömma rymdensr kroppar ock ett
 skiftrikt andeinnehåll,
 landtvin en – en Rüdesheimer;
 men vårt jordfat rymmer blandvin:
 spiritusen har af jäsning
 halft förflyktigats, halft grumlats.
 Men materiens och andens
 motsats blir igenom tänka't
 till organisk högre enhet.
 Så – utöfver vin och faten –
 sväfvar högt min skapartanke,
 och när genom hjärnan på mig
 vinrevelationer brusa,
 när min grofva stoftdräkt sjunker,
 raglande, vid fatet neder,
 är det en triumf för anden,
 är en akt af själf förlossning
 utur varats snöda bojor.
 På så sätt sig uppenbarar
 klart inför mig världsalltsplanen.
 Bättre det stått till med släktet,
 om gourmanderna förstått sin
 verkliga mission och burit
 [21]
 genom hela vida världen
 stilla dryckjoms segerfana,
 vinets cultus, liksom persern
 dyrkar elden, dyrkar solen!“ –
 O, Perkêo! Bättre äfven
 det stått till med mig, ifall jag

aldrig lyssnat till din visdom!
 Bister vintermorgon var det,
 nere i den varma källarn
 jag och dvärgen höllo på med
 filosofiskt morgonrummel.
 Men då jag i middagssolen
 trädde ut, mig yttervärlden
 något sällsam föreföll.
 Rosor såg i skyn jag glöda,
 hörde änglar musicera.
 På den höga slotts balkongen
 i en krets af ädla fröknar
 stod min hulda härskarinna,
 kurfurstinnan Leonora.
 Ditupp flög mitt djärfva öga,
 ditupp flög mitt djärfva sinne,
 och förståndet var sin kos.
 Fram jag trädde till terrassen,
 stämde upp den galna Visan,
 som engång pfalzgrafve Fredrik
 kärleksmäktande har sjungit
 för sin engelska gemål:

“Jag, böjer mitt knä som er trogne vasall,
 o, skönaste pfalzgrafvinna!
 Befall – jag i fejd mig med kejsaren ger,
 [22]
 befall blott – och då skall för Er, för Er
 en värld i spillror försvinna.

Från himlen jag hämtar Er måne och sol,
 o, skönaste pfalzgrafvinna!
 Från himmelen stjärnorna skall Ni få,
 som spetsade lysmaskar skall Ni då
 uppå min värjspets dem finna.

Befall blott, så blir jag för Er till narr,
 o, skönaste pfalzgrafvinna!
 Ja, narr jag utan befallning re'n är:
 i ögat mig ljuset för bländande skär
 från edra blå ögon, som brinna.“

* * *

Hör ni, hur trumpeter smattra?
 Hör ni, hur kanoner åska?
 Bort vid Prag, vid Weissenberge
 rafflas det om Böhmens krona.
 Furste – hvilken flyktig vinter!
 Furste – du förlorat slaget!
 Sporra hästen, fly för lifvet!
 O, du skönaste bland kvinnor,
 hur jag väcktes upp ur drömmen!
 Gravitetiskt kom pedellen
 och mig kallade till rektor.
 Bistert rynkade sin panna,
 bistert skakade peruken,
 och den hårda domen fällde
 bistert nu Magnificus:

[23]

"Skall på grund af otillåtet
 musicerande och sång i
 kurfurstliga slottets närhet
 lämna inom trenne dagar
 stad och universitet.
 Annat straff, som ni förtjänat,
 har, på grund af särskild förbön
 af furstinnan, efterskänkts."
 Lämna staden? Var en dröm det?
 Nej, en sorglig verklighet!
 Först dock – hvilket uti slika
 fall just ej lär vara vanligt –
 hvarje skuld jag kvitt mig gjorde
 och jag red den fjärde dagen
 ur det kurpfalzliga landet.
 Och om ock min dyra hembygd
 sina dörrar för mig slutit,
 vill jag den ej mindre älska.
 Min trumpet, som vållat ofärd,
 gladt jag hängde öfver skuldran,
 och jag anar, att den engång
 triumferande skall sinattra.
 När jag vet dock ej, och icke
 hvart mig storm och fåle bära,
 men tillbaks min blick ej går.
 Intet får min själ förfara,
 tvekan icke hjärtat tära –
 lyckan bi den djärfve står.
 På så sätt jag kom till Schwarzwald.
 Men om er, min ädle värd, ej
 sömnen allt för svårt har ansatt
 under detta långa talet
 och ett råd ni ville gifva,
 blefve jag er högst förbunden."

[24]

Leende den gamle pastorn,
 skålande med honom, sade:
 "Allt rätt lyckligt ju förlupit,
 och jag vet en annan sång om
 en ungdomlig studiosus,
 om en fager markgrefvinna
 och en upprest, väldig galge.
 Goda råd här tyckas dyra
 och i min casuistik
 står det icke minsta grand om
 hvad den mannen man bör råda,
 som för pfalzgrefvinnor sjunger,
 lagerfarenhet belånar
 och med sin trumpet vill blåsa
 käckt sig fram igenom lifvet.
 Men när mänsklig klokskapstrandar,
 hjälper ofta huldrikt himlen.
 Ner i Säkkingen, den rika
 skogssta'n, finnes det en nådig
 skyddspatron för ungdom – vänd er

till den helge Fridolinus!
 Nästa morgon just man firar
 där hans dag. Ej någons bön har
 helgonet tillbakavisat,
 ställ ert hopp till Fridolinus!“

[25]

Tredje afdelningen. FRIDOLINUSDAGEN.

Skepp ses simma öfver hafvet,
 simma hän mot frankerkusten,
 främlingssegel – främlingsvimplar –
 och med bleka drag vid styret
 ses en man, i munkdräkt svart.
 Doft, liksom en vemodsklagan,
 ljuder främlingstungomålet,
 ljuder bön och sjömansutrop,
 gamla kelterspråket är det
 från den gröna ön, från Erin,
 och på skeppet Fridolinus'
 fromma trosbud färdas fram.

“Klaga icke, dyra moder,
 ej med spjutet, ej med svärdet
 får din son sig ära vinna,
 andra tider, andra seder.
 Tro och kärlek värn mig äro,
 vigt jag har mitt lif åt Frälsarn,
 måste dra till hednaländer,
 keltiskt blod i fjärran drifver.
 Och i drömmen har jag skådat
 främlingsland och främlingsdalar,
 klarblå ström med grönklädd ö,
 fager nästan som min hembygd.
 Dit mig visar Herrans finger,
 dit nu drager Fridolinus.“

[26]

Offervillig for med några
 fromma irländska kamrater
 Fridolinus öfver vågen,
 for långt in i frankers rike.
 I Paris satt konung Klodvig,
 leende han till dem sade:
 “Hyser eljest just ej tyecke
 för de helige, för kåpor;
 men alltsedan de fördömda
 hvassa allemannerspjuten
 tätt förbi mitt öra susat,
 sedan drabbningen vid Zülpich
 har jag fått en annan åsikt
 – nöd lär äfven kungar bedja.
 Skydd på färden därför ger jag,
 tagen framför allt er an nu
 Öfver-Rhen – dess allemanner,
 ty de hafva hårda pannor,

äro trotsigt hedningsfölje,
gören dessa fromma, spaka.“

Längre drog den fromma skaran,
in uti Helvetiens bergland;
där begynte arbetstungan,
korsets tecken blef planteradt
invid foten utaf Säntis,
där det lyfter pannan stolt vid
stranden utaf schwabersjön.
Ifrån Jura steg så neder
Fridolinus – såg ruiner
af Augusta Rauracorums
romarmurar – utur dalens
grönska än Serapistemplets
smärta pelare sig höjde.
Men af tistlar och af ogräs
[27]

altaret var öfverspunnet,
och en allemannisk bonde,
hvilkens stamfar kanske dräpt den
siste af Serapis' prester,
hade gudens basaltshufvud
– i gestalt af tjurens – murat
in i väggen till sitt stall.

Fridolin slog korsets tecken
och skred längre uppåt strömmen,
glad att se den sköna Rhen.
Kvällen kom och många mil re'n
hade fromme mannen vandrat.
Då han varnade, hur floden
skiljde sig i tvenne armar,
och af dessa vänligt famnad,
låg en liten ö därnere.
(Lik en säck den låg i floden
och af folket, hvilket sina
bilder icke alltid väljer
just så prydligt, fick den därför
namn utaf Sacconium.)
Kväll var inne, lärkor sjöngo,
fiskstim uti floden blänkte,
och i Fridolini hjärta
from och tacksam fröjd sig rörde.
Bedjande på knä han nedsjönk,
ty han känt igen den ö, som
han förut i drömmen skådat,
och till Gud steg nu hans lofsuck.

Mången väl ibland oss andra,
sena tidens olycksfödda,
drömmer om en fredlig ö, där
[28]

man ett näste kunde reda
och det trötta hjärtat svalkas
utaf skogsro, helgdagsfrid.
Mången längtansfullt väl drager
ock åstad – men när hans fötter

vid det drömda landet röra,
viker plötsligt det i fjärran
som i öknen det plär ske med
fén Morganas gyckelbilder.

Vild var nejden; lind och björkar
frodades på sumpig ömark,
och vid kiselrika stranden
stodo ibland videbuskar
några halmbetäckta kojor.
Där om sommaren, när laxen
färdas uppför Rhen att leka,
lurade med hvassa lansar
fiskaren på läckert byte.

Nitiskt gick den helge mannen
till sitt verk – snart stod hans blockhus
timradt säkert upp från grunden,
framför huset korsets tecken.
Och när hvarje kväll hans klocka
fjärran ljödz *Ave Maria!*
och han knäböjd bad vid korset,
blickade från Rhendal'n mången
skyggt och undrande mot ön.

Trotsig, hård var allemannen,
hatat fordom Romas gudar,
hatade nu frankerguden,
som vid Zülpich lik en stormvind
[29]

slagit allt hans motstånd ned.
När om vinterkvällen husherrn
lat sig ut på ryggen sträckte
och hans kvinnfolk sina tungor
läto oförtrutet löpa,
sladdrande om mångt och mycket,
om hur mjölken märkbart sinat,
om hur blixten slagit ned,
om hur uppå vildsvinsjakten
galtens betar någon sårat,
då betänksamt tog till orda
gamla allemanska anfrun:
“Därtill ingen ann' är skuld, än
den där bleke främlingsbedjarn
på sin ö därbort i floden.
Sätt ej tro till frankerguden,
sätt ej tro till konung Klodvig!“
Så för gästen väcktes fruktan.
Engång vid midsommarfesten
till hans ö de foro öfver,
drucko där, som gammal sed var,
mjöd ur kolossala krukor,
ämnade den fromme dräpa,
men han farit uppåt floden.
“Minne af vår festdag dock vi
vilja bleke mannen lämna.“
Uti Fridolini hydda
in de slungade nu bränder.

Jublande de sprungo genom
flammorna: "Hell vare Wodan!"
Och på afstånd gamla anfrun
skadegladdt såg på, och skenet
lyste hemskt på rynkigt anlet'.

Fridolinus kom tillbaka,
[30]

stod vid askan af sin bostad,
vemodsleende han sade:
"Pröfning endast modet stärker,
pris ske Herran för min präfning."
Upp igen sitt hus han byggde,
och han fann en säker väg till
sina grannars hårda hjärtan.
Barnen först och kvinnor sedan
lyssnade till milda orden,
och bland sträfva männen mången
nickade sitt bifall, när han
visade, hur uti Erin
laxen säkrast kunde fångas,
när han sjöng om gamla sagor,
huru ock på kaledonska
klippor strider stått med romarn,
och hur vidtberömde Fingal
vrok till marken Caracul.
Och de sade: "Visst en mäktig
Gud det är, den mannen dyrkar,
och en nådig Gud, hvars sänd'bud
ger välsignelse vårt fiske."
Anfrun varnade förgäfvdes:
"Sätt ej tro till frankerguden,
sätt ej tro till konung Klodvig!"

Ja, han böjde hårda hjärtan,
och de lärde svårt, men villigt
Fridolini lära, huru
gifva bättre är än taga,
tåla mer än slå sin ovän,
och hur *han* är högste Guden,
som på korset led tålmodigt.
Knappast hann ett år förflyta,
då en söndag ifrån bergen
[31]

rundt kring nejden stego neder
innevånarne och styrde
han till Fridolini ö.
Fredligt lade de på stranden
svärd och spjut och brynja från sig,
och af barnen bragtes vänligt
vårens hulda förstlingsblommor,
blåklockskransar och violer.
Smyckad i sin prestdräkt trädde
Fridolinus ur sin hydda,
vid hans sida hans kamrater,
som begett sig dit från fjärran,
från Helvetien Gallus och från

Bodensjön Sankt Kolumban;
och de förde ned till stranden
skaran utaf nyomvända,
och de döpte dem i namn af
helig och treenig Gud.

Endast en kom icke neder
till den fromme mannens boning,
hon, den gamla, sträfva anfrun.
Sade: "Vid min lefnads afton
ej jag tarfvar nya gudar,
nöjd jag varit med de gamla,
som mig städse hulda varit,
som till äkta man mig skänkte
Siegebert, den tappre hjälten;
när jag engång skiljes hädan,
skulle jag ej honom finna,
men till honom längtar jag.
Jag vill jordas uti skogen,
där vid misteltyngda furan
alrunsröten lönligt växer,
[32]
vill ej ha ett kors på grafven,
andra må det bringa lycka."
Fridolinus åter lade
ännu samma dagen grundsten
till ett kloster och till staden,
och hans verk af framgång följdes –
rundt omkring i hela nejden
blef den fromme mannen ärad.
Då han engång åter trädde
i Paris i Klodvigs hofborg,
bjöds han plats vid kungens sida,
och högtidligt öfverläts som
biskopsstift åt honom ön och
många andra länderier.
Ja, som helgon blef han ärad.
Kännen I om grefve Ursus
och om rätttegången sägnen,
sådan den vid kyrkodörren
ännu af en stenbild täljes?
Ja, som helgon blef han ärad,
och som skyddspatron han anses
än i Rhendal'n; och bland bergen
låter bonden förste sonen
än i dag till Fridli döpas.

* * *

Väl förnöjd, ung Werner skiljdes
sjette mars från pastorsgården;
tacksamt skakade han hand med
gästfri värd, som honom vänligt
lycka önskade på färden.
Äfven hushållsjungfruns hjärta
vunnits af den muntre gästen,

[33]

och med blygsam rodnad slog hon
sina gamla ögon ned,
då han henne vid sitt afsked
skämtande en slängkyss sände.
Och med muntert skall de båda
hundarna på vägen följde.

Vanligt lyste marssol öfver
Fridolini stad, och sakta
klingade från katedralen
andaktsfulla orgeltoner,
då ung Werner porten nådde.
För sin häst och för sig själf nu
först han sökte upp ett värdshus.
Öfver torget, fylldt af män'skor,
gick han se'n till katedralen;
till portaln med blottadt hufvud
trädde han och såg det stora
högtidståget dra förbi sig.

Under krigstid och dess faror
helgonets relikskrin lånats
ut vid Laufenburgerfesten.
Stadens borgare re'n ofta
djupt beklagat, att det saknats,
och då nu var fred i landet,
längtade de alla ifrigt
att sitt helgon åter ära.
Främst i processionen skred en
skara barn, i festdagsstämning.
Men när glädjen blef för högljudd,
kom den gamle öfverlararn,
nöp dem bannande i örat:
"Stilla, barn, och tyst i ledet!
Akten er, att ej ert sladder

[34]

höres at sankt Fridolinus;
helgonet uti sin himmel
kunde, vredgad, på er klaga."
Se'n af ynglingar bars skrinet,
rikt beprydt med guld och silfver,
rymmande de helga benen.
Och i toner ljöd det sakta:
"Skåda 'nådigt ned på staden,
du, som salighet nu kroner,
slut oss in i dina böner,
F ridolinus, Fridolinus!
Var oss huld, som förr du varit,
skydda oss' för hvarje fara,
oss för krig och nöd bevara,
Fridolinus, Fridolinus!"
Herr decanten och kaplaner
följde se'n – med ljus i handen
kom borgmästaren i staden,
kommo rådets vice herrar
och de andra ämbetsmännen,

ränteriförvaltarn, amtman,
 syndikus och rättsnotarie,
 öfverskogsförvaltarn äfven.
 (För decorums skull allenast,
 ty med procession och kyrka
 stod han ej på bästa fot,
 höll sin gudstjänst helst i skogen.)
 Fångknekt till och med och brandvakt
 ej på sådan dag som vanligt
 sutto denna stund vid kruset.
 Se'n i svarta spanska mantlar,
 hvarpå hvita korset glänste,
 kommo tyska ordensherrar,
 kommandör och riddersmänner.

[35]

Bort i Beuggen stod vid Rhen det
 välbefästa ordenshuset,
 och 'i tidig morgonstund de
 in till staden hade ridit.

Därpå svarta, dystra, gamla
 adelsdamer ifrån stiftet;
 främst invid den blåa fanan
 gick den gamla abbedissan,
 och hontänktef "Stor förvisso
 Fridolinus är bland helgon,
 ett han kan dock icke ge mig,
 ett, den gyllne ungdomstiden.
 Ljuft det var för femti år se'n,
 då än kindens rosor glödde
 och i blickens spindelväfnad
 fastnade mång' adelsman!
 Bot jag gjort därför och hoppas,
 att mig himlen har förlåtit.
 Rynkor fåra nu min panna,
 kinder vissnat, läppar vissnat,
 och bland tändren gapa luckor."

Intill adelsdamers leder
 borgarfruarna sig slöto,
 slöt sig tåget af matronor.
 En blott, uti hvardagsklädning,
 fick ej taga plats i tåget,
 måste stå afsides från det.
 Detta var vårdinnan i det
 gamla härbergsstället "Örnen",
 så var sed se'n gamla tider.

Där – så mäles oss af sagan –
 stod re'n uti hednatider
 gammalt härbergshus, och äfven
 [36]

Fridolinus, då han landsteg,
 sökte tak där öfver natten.
 Värden var en butter hedning,
 sade till den helge mannen:
 "Pesten tage missionärer,
 som de gamla gudar smäda

och som vanligtvis ej äga
 minsta mynt uti sin ficka –
 laga er ifrån min tröskel!“
 Fridolinus, med hvars kassa
 verkligen var klent bestäldt,
 måste under höga lindar
 måste på det öppna fältet
 söka hvila, men han glömdes
 ej af himlen; nästa morgon
 var hans tomma ficka full af
 blanka, gyllene denarer.
 Åter gick den fromme mannen
 han till ogästvänligt värdshus,
 intog där ett mål, som värden
 fick betaldt i fullgodt mynt.
 För att låta värden blygas
 lämnade han äfven åtta
 blanka guldmynt öfver skulden.
 Och som varning se'n för alla
 svikna, hårda värdshusvärdar
 ännu denna dag får ingen
 värd från härbergsstallet “Örnen“
 taga del i processionen. –

Liksom fältets unga blommor
 blomstra ses vid torra stänglar,
 så matronorna ock följdes
 af en skara hulda jungfrur,
 klädda uti hvita dräkter.

[37]

Mången åldrig tänkte, när de
 drogo fram i ungdomsfägring:
 “Akta, akta dina ögon!
 Denna hop är fulltså farlig
 som ett regemente svenskar.“
 En madonnabild de buro
 främst i ledet. Den var höljd i
 purpurfärgad sammetsklädning;
 tacksamt skänktes den madonnan,
 när det blifvit slut på kriget.
 Som den fjärde uti ledet
 skred en smärt, blondlockig fröken
 med violer uti håret.
 Öfver det flöt hvita slöjan,
 och den täckte kinders rodnad,
 som en rimfrost skulle glänsa
 uppå spåda rosenknoppar.
 Så med blicken blygsamt nedsänkt
 skred hon nu förbi ung Werner.
 Denne såg och – var det solen,
 som hans blickar plötsligt blandat?
 Eller var det blonda jungfrun?

Många fler förbi där drogo,
 men liksom förhäxad såg han
 blott den fjärde uti ledet,
 såg – och såg – då tåget redan

vek utaf på sidogatan,
 stod han kvar orörlig, som om
 än en skymt han velat fånga
 af den fjärde uti ledet. --

[38]

Fjärde afdelningen.
 UNG WERNERS RHENFÄRD.

Jubel rådde uti staden;
 de, som uti processionen
 tidigt i gemenskap vandrat
 sutto nu i lika endräkt
 samman vid sitt vinglas eller
 vid den gula kornbrygdssaften.
 Korkar sprungo, glasen klungo,
 och mång' remmare man sköljde
 ned till Fridolini ära.
 Värden räknade belåten
 tömda ankarne vid väggen,
 och med andaktsfulla blickar
 skref han upp dem på sin tafla.
 Bort vid stadens port, där bonden
 efter gammal vana dröjer,
 hördes dansmusik och jubel;
 där, trakterande sin fela
 och med benen uti kors, satt
 Svafvel-Hans, en gammal spelman,
 och i konstlös dans där svängdes
 tärnan kring af unga, starka
 händer ifrån Hauenstein.
 Grofva skodon, tunga danssteg
 kommo tiljorna att knarra,
 och från väggarna föll kalken
 under ungdomskraftig jodling.
 Rynkande uppå sin näsa,
 [39]

såg på afstånd mången fager
 stadsbotärna uppå dansen,
 men hon tänkte dock i hjärtat:
 "Hellre groft än alls ej dansa!"

Uti vardshussalen sutto
 långt från dansen gifta männen;
 och som fordom deras fäder
 togo sig ett Wodansjulus,
 drucko, traditionen trogna,
 de till Fridolini ära.
 Ängsligt mången trofast hustru
 nappade i mannens rockskört,
 när den andra, när den tredje
 hårda thalern klang mot bordet,
 men med värdigt lugn hon möttes
 "Kära hustru, stilla tåren,
 denna dag får allting springa!"
 Och han svek ej, till dess nattlig

väktare med hillebarden
 bjöd att sluta högtidskvällen.
 Då först skred han vresig hemåt
 uti sicksack uppåt bergen;
 midnattsstunden se'n såg månet
 plötsligt fall i furuskogen;
 men den skylde det med mörker,
 skylde äfven nådigt slagen,
 som vid slutet utaf festen
 haglade på hustruryggar.

– Ensam, fjärran ifrån larmet,
 skred ung Werner – ofrivilligt
 bort han drefs till Rhenflodsstranden.
 An inför sin blick den blonda,
 [40]

ljufva jungfrun såg han sväfva,
 som en dröm det var, att nyss han
 henne sett med egna ögon. –
 Het hans panna var, och blicken
 irrade än upp mot himlen,
 än den frågande och ödmjukt
 ned sig sänkte emot marken.
 Ej han aktade på nordan,
 som omkring hans hufvud svepte.
 I hans hjärta eldlågstankar
 jagade i flykt hvarandra
 liksom töcknen, som i brokig,
 sällsam växling af gestalter
 leka höstetid kring bergen,
 och det böljade och klang som
 anslagstonerna till någon
 ofullbordad melodi.

Just på samma sätt skred fordom
 invid Arnos strand ett annat
 mänskobarn i tveksamt grubbel.
 En trumpetare var äfven
 denne dystre man – han blåste
 domsbasunens gälla toner
 för försoffadt mänskosläkte.
 Men den gången, då en festdag
 första gång han *henne* varsnat,
 som se'n blef hans lefnadsstjärna,
 lederska till paradiset,
 lockades ock han till floden.
 Under ek och myrten skred han,
 och för allt, som djupt i själen
 jublade och klang af glädje,
 fann han blott det enda ordet:
 Beatrice! Beatrice!

[41]
 Så ock skola, sedan tusen
 och än tusen år försvunnit,
 andra – gripna utaf kärlek –
 drömmande och sälla gå.
 När engång vid Rhen den siste

sonen af germanska stammen
 har gått hem till sina fäder,
 vandra andra där och svärma,
 och i veka främlingstoner
 de ock säga: jag dig älskar!
 Känner I de männen? – Platta
 näsor ha de som mongolen,
 deras stamförvandter dricka
 fjärran vid Aral och Irtisch,
 framtidsvisa, nu sitt brännvin. – –

Ungdomskärlek, fagra pärla,
 balsam för det sjuka hjärtat,
 ankare för lifvets farkost,
 evigt grön i ökenflygsand,
 ej jag vågar att dig prisa,
 sjunga några nya sånger.
 Ack, jag är en epigon,
 och månghundra tappra män
 lefde före Agamemnon,
 konung Salomo jag känner,
 känner platta, tyska skalder.
 Uti tysthet blott jag tänker
 uppå dig och dina under.
 Glänsande du genomskimrar
 ungdomstöcknet, visar ögat
 tydligt lefnadens konturer,
 visar oss den rätta vägen,
 värmer hjärtat uppå färden.
 [42]

Hemlig längtan, stolt förhoppning,
 trotsigt mod och djärfva tankar,
 allt vi kärleken förskylla;
 honom ock det muntra sinne,
 hvilket hjälper oss, att mången
 stötesten på lifvets bana
 lätt vi kunna hoppa öfver.
 Lycklig den, i hvilkens hjärta
 kärlek jublande höll intåg.
 Men ung Werner tycktes icke
 själf ha klart för sig, hvad orsak
 drifvit honom ned till floden.
 Drömmande han gick längs stranden,
 gaf ej akt på, att hans skodon
 genomvattes af en svallvåg.

Drömmaren på stranden märktes
 nu af Rhen, som nyss med nöje
 åsett tvenne kräftors envig,
 skrattande, när skarpa klorna
 korsades i kämpavrede.
 Ja, just Rhen – han är en ung och
 vacker man, han är ej alls en
 geografisk formel endast.
 Synd han tyckte om ung Werner,
 brusande han steg ur vågen
 med en säfkrans kring sitt hufvud

och en vass-staf i sin hand.
 Hvem det var, förstod strax Werner,
 ty som söndagsbarn han kunde
 skåda mer än mången annan,
 och han hälsade respektfullt.

[43]

Leende tog Rhen till orda:
 "Unge drömmare, ej räds mig,
 ty jag vet, hvar skon dig klämmer.
 Komiskt I beten er, människor,
 tron, att I er känsla bären
 obemärkt igenom världen,
 och dock ser den hvarje fågel,
 myggan ser den, snäckan ser den,
 ser uppå er heta panna,
 ser på edra våta blickar,
 att er kärleken har gripit.
 Räds ej, kärleken jag känner; –
 på min långa vandring har jag
 mången falsk och mången äkta
 trohetsed på romerskt, tyskt och
 holländskt tungomål förnummit.
 (Uti Holland ljöd den nyktrast.)

Nattetid jag har vid stranden
 mången kyss och mången hviskning
 lyssnat på och det förtegat.
 Tröstande i mina armar
 tog jag äfven mången osäll,
 hvilken kärlekssmärtor kvalde;
 vattenféerna en vaggsång
 honom sjöngo, och jag varsamt
 honom bar till fjärran stränder.
 Under viden, ibland säfven,
 fjärran ifrån onda tungor
 ljuf är ron från sviken kärlek.
 Mången så jag skänkte hvila,
 mången ock jag djupt dernere
 härbergerat i kristallklart
 vattenslott så väl, att aldrig
 efter människor mer han längtat.

[44]

Räds ej, kärlek väl jag känner.
 Äfven mig det ofta blifvit
 trångt om hjärtat, när jag hälsat
 Schwarzwalds berg – med jubel sprang jag
 öfver klippor vid Schaffhausen,
 brusande och modig drog jag
 genom Laufenburgernejden,
 ty jag vet, att snart mitt kära
 Schwarzwaldsbarn, den unga sätern,
 hastar blygsamt mig i famnen,
 och hon hviskar mig på välkändt
 allemanniskt språk om Feldberg,
 hviskar mig om midnattsspöken,
 talar ock om bergens blommor
 och om törsten uti Schopfheim.

Och jag älskar henne, ser mig
 icke mätt på blåa ögon,
 kan ej heller mätt mig kyssa
 uppå hennes röda kinder.
 Ofta, kärleksyr, jag rusat
 framåt, invid gamla Basel,
 harmats öfver rådets gråa,
 stela herrar och i farten
 lösryckt mången bit ur muren,
 och de trodde, att det var i
 vredesmod, då blott det skedde
 utaf kärleksöfvermod.

Ja, jag älskar, många andra
 sköna damer ha mig frestat,
 ingen dock – ej ens den stolta
 drufvorika Mosel. plånar
 ut mitt minne af den fagra
 alpvärldsdottern, gröna sätern.
 Och när jag i Hollands sandfält
 [45]

mina trötta vågor släpar,
 lyssnande till kvarnvingsrassel,
 grips jag ofta utaf längtan
 till min första ungdomskärlek,
 och min dofva klagan ljuder
 vida öfver kala fälten,
 fjärran ända ut till Nordsjön,
 men af ingen där förstås jag.

Räds ej, kärleken jag känner.
 Tyska svärmare, jag känner
 er, som bon vid mina stränder.
 Själj jag är ju eder afbild
 och mitt tyska folks historia.
 Storm och kraft och ömklig ända
 är min lott såväl som eder.
 Sagorik är ock min början,
 alpens jättar stå invid min
 vagga utaf iskristaller
 och mig leda fram i ljuset.
 Stark och våldsam är min barndom.
 Hvem kan räkna alla klippblock,
 som jag splittrar och som bollar
 kastar upp i gosseyra?
 Frisk och glad jag genomsimmar
 Schwabersjön och oförsvagad
 bär min stolta ungdomskraft jag
 längre in i tyska nejder.
 Än engång stå romantikens
 alla under upp framför mig,
 och de gamla drömmar vända
 ljuft förklarade tillbaka:
 skum och bränning, fasta borgar,
 stad och klippor, tysta' kloster,
 och på kullen mognar drufvan,

[46]

väktarn hälsar ifrån tornet,
 vimplarna i luften fladdra,
 och från höga klippan tonar
 Loreleys underbara sång.
 Men se'n går det fort mot slutet,
 och jag sörjer hvad jag mistat,
 och jag hänger mig åt dryckjom,
 beder ock i Kölnerdomen,
 och till sist jag blir ett lastdjur,
 lumpna krämare jag tjänar,
 måste bära uppå ryggen
 mången trögstyrd holländsk treckschuyt.
 Uti sanden, som jag dödligt
 hatar, släpar trött jag fram mig,
 och jag dött re'n längesedan,
 innan hafvets graf mig upptar.
 Akta dig dö ut i sanden!

Ja, jag kunde mer förtälja,
 ty jag är i godt humör,
 och jag älskar raska svenner,
 hvilka liksom du och jag än
 modigt skåda mot sin framtid.
 Därför vill jag äfven gifva
 dig ett råd och sedan sluta.
 Vet, att grymt du är förälskad
 och din kärlek Margareta,
 friherrns undersköna dotter,
 hvilkens slott därborta glänser,
 speglande sig i min yta.
 Ofta ser jag henne sitta
 på balkongen, och jag gärna
 bär dig uti hennes närhet.
 Där finns båt – där finnas åror!

[47]

Allting annat öfverlämnar
 nu jag åt din egen klokhet.“
 Sade så och sina lockar
 skakade och dök i djupet.
 Skummande omkring hans hufvud
 slogo vågorna tillsammans,
 och hansiskratt dog bort i fjärran,
 ty därnere kräftenviget
 hade slutat – en var stupad,
 och den andre mistat svansen.

Werner gjorde som han råddes.
 Invid stranden stod ett gammalt
 torn, i djupet klippfast muradt;
 där, invid en liten lönport,
 som af fiskare blef använd,
 lågo i en skuggig Rhenbukt
 båt och åror i beredskap.
 Ägarn deltog nu i festen;
 utan vidare ung Werner
 lånade hans gamla farkost.

Kväll det blifvit under tiden,
 här och där en ensam jodling
 skarpt och tydligt ljud från bergen,
 tecken till en druckens hemkomst.
 Öfver fjärran furuskogar
 månen lyste ned i dalen,
 och på himlafältet blänkte
 några stjärnor redan fram.
 Ut från stranden stötte Werner.
 Lik en häst, som, länge instängd
 uti stallet, gladt sig kråmar,
 gnäggande af fröjd, att han sin
 herre åter ut får bära,

[48]

så på glatta vattenvägen
 båten hoppade åstad.
 Snabbt den gled förbi den gamla
 stadens gråa gafvelmurar;
 snart han varsnade, hur slottets
 höga, tornbegrönta tinnar,
 månbelysta, glänste genom
 trädgår'ns väldiga kastanjträd.
 Midtemot en sandbank lyfte
 sig en smula öfver floden,
 obeväxt den var, ty ofta
 sköljde floden öfver grundet.
 Af befolkningeu den nämndes
 skämtsamt: Fridolini åker.
 Där höll båten – upp på skroflig
 kiselmark sprang unge Werner,
 och han skärpte sina blickar
 för att se en skymt af henne.
 Intet såg han – blott i ett af
 tornen lyste matt ett ljussken;
 redan det var nog för honom.
 O, hur ofta här i lifvet
 vederkvicker oss ej vida
 mer ett fjärran sken än själfva
 ägandet af det, vi åtrått!
 Därför ock vi gärna unne
 unge Werner att från floden
 skåda upp mot fönsterljuset.
 Fången uti ljufva drömmar,
 såg en annan värld han för sig,
 där ej sol, ej stjärnor glänste,
 blott det enda lilla ljuset,
 och från tornet, där det lyste,
 kärlek kom med lätta vingslag
 [49]
 ned till honom och sig satte
 bredvid honom uppå grundet,
 uppå Fridolini åker,
 räckte honom ock trumpeteten,
 som han tagit med på färden,
 och den manade: "I toner
 tolka hvad du bär i hjärtat!"

Och han lydde; när trumpeten
ljöd melodiskt uti natten,
lyddes Rhen uppå hans toner,
lyddes hoppande forellen,
vattennymferna och gäddor,
och af nordanvinden varsamt
klangen bars till slottet fram.

[50]

Femte afdelningen.
FRIHERREN OCH HANS DOTTER.

Nu, min sång, var högst belevvad!
Ty till friherrn vi bege oss
och till dennes hulda dotter.
Visa dig nu fin och höfvisk,
ty en gammal krigsbuss gör ej
många omsvep just med dig och
dina likar – ja, han kunde
kasta ned dig utför trappan,
som är hal och brant dessutom,
och det kunde lätt dig skada.
Stig då upp, min sång, till mäktig
slottsportal – i sandsten huggna
stå i vapnet trenne kulor;
medicéerna ock förde
uti Florens dem i skölden.
Uppför breda trappsteg vandra,
klappa på den höga salsdörn,
inträd sedan och förtälj oss
hvad du där, din skalk, får höra.
Där i höga riddarsalen,
hvarest väggarnes panelning
smyckades af månet ädelt,
dammigt anporträtt i guldrum,
satt i länstoln vid kaminens
flammande och glada brasa
välbehagligt gamle friherrn.

[51]

Gråa, väldiga mustascher
prydde honom, och vid ärret,
som på pannan svenskens klinga
hade tecknat, lutaf ålder
mången fåra ristats in.
Och i friherrns vänstra fot en
ovälkommen främling hade
utan lof sig slagit ned.
Gikt den vanligen benämnes,
men utaf de lärda äfven
får den namn utaf podager.
Namnet gör dock ej till saken,
ty den sticker icke mindre,
hur den kallas. Denna dag dock
var den rätt beskedlig, endast
sällan gjorde den sig påmind,

och då sade friherrn godlynt:

“Donnerwetter! Under mina
långa krigsår själfva gikten
till och med sig krigskonst lärt.
Regelrätt han öppnar striden,
skickar sina tiraljörer
först framåt och se'n mobila
ströfkolonner – må den onde
taga slik recognoscering! –
Men ej nog därmed – som funnes
i min stackars kropp en fästning,
brummar han som med kanonskott,
som till storms han ville löpa –
piff! paff! jag kapitulerar.“

Just nu hade vapenhvila
inträdt, och i välbehaglig
ro satt friherrn – utur kruset
[52]

fyllde han den stora remmarn.
Bort vid Hallau, där de sista
kullarna från sina toppar
sakta ned mot Rhen sig sänka,
och där under fältbestyren
odlaren Schaffhauserfallets
dofva brus i fjärran hör,
hade solen huldrikt kokat
doftande och eldigt rödvin,
hvilket städse man för friherrn
satte fram som vapendryck.
Vid sin remmare han blåste
digra tobaksmoln i luften
och med välbehag han röken
sög ur mörkbrunt pipskaft, gjordt af
aromatiskt weichselträ.

Invid friherrns fötter sträckte
makligt sig den gamla katten
Hiddigeigei, med sin svarta
sammetspäls och yfvig svans.
Arf han var från friherrns dyra,
djuptbegråtna, stolta maka,
Leonor Montfort du Plessys.
Uti fjärran Ungern föddes
Hiddigeigei; och hans moder
var utaf Angorasläkten,
men hans fader – så berättas –
var en vildkatt ifrån pusztan.

Men till Seinens strand som tecken
af sin aktning honom sände
se'n en ungerskt stolt magnat, som
fjärran uti Debreczin på
friherrinnans blåa ögon
[53]

tänkte vördnadsfullt och på sitt
gamla stamslotts stora råttor.

Med den stolta Leanor drog
 Hiddigeigei se'n till Tyskland
 som ett troget husdjur; ensam
 spann han där tillvarons trådar,
 ty han hatade att umgås
 med den tyska kattfolkshopen.
 "Väl de kunna" – så han tänkte
 i sin stolta kattsjälkänsla –
 "äga goda hjärtan och en
 grundfond utaf känslighet,
 men den goda tonen – bildning,
 umgängsvett och hög förfining –
 fattas dessa ordinära
 autochtonska skogsstadskattor.
 Och för den, som sina sporrar
 vunnit i Paris – som en gång
 i Montfauconska kvarteret
 dragit ut på rättjakt, fattas
 hvarje lämplig, själsbesläktad
 umgängskrets i denna staden."
 Ensam därför, men värdig
 och af nobelt allvar präglad
 lefde han i herreslottet.
 Sirligt smög han genom rummen,
 djupt melodisk var hans jamning,
 till och med i vrede, när han
 krökte ryggen i en båge
 och hans hår på ända restes,
 visste städse han behag i
 all sin värdighet dock lägga.
 Men, när öfver tak och tinnar
 lätt han klättrade förväget,
 [54]
 när helt mystiskt uti månsken
 blixtrade hans gröna ögon,
 då först var han stor, då riktigt
 imponant var Hiddigeigei.

Bredvid denna katt satt friherrn.
 I hans ögon än det lyste
 som en blix – än som en vänlig
 stråle ifrån aftonsolen,
 och hans mindes gamla tider.
 Alderdomens tröst det är ju
 att från lifvets höjd tillbaka
 skåda in i tid, som farit.
 Aldrig ensam är den gamle.
 Honom sväfva kring gestalter,
 som ej dväljas mer på jorden,
 uti gammalmodigj festdräkt,
 men i minnet allt förnyas.
 För hans blick de åter synas,
 ungdomsfriska, ungdomsfagra,
 och de tala om förflutna
 dagar, och den gamles hjärta
 klappar fort och handen knytes.

Åter ser han från balkongen
 henne vinka ned en hälsning,
 åter skalla stridsfanfarer,
 och den svarta springarn störtar
 gnäggande sig in i slaget.

Så ock friherrn i sin länstol
 mönstring höll med gamla minnen,
 och när ofta nog den gamle
 sträckte handen emot remmarn,
 säkert någon huld och älskad
 bild inför hans inre trädde:

[55]

stundom äfven något mindre
 angenämt han tycktes minnas,
 ty ibland förutan någon
 yttre orsak Hiddigeigeis
 rygg han trampade, och katten
 fann det rådligast att söka
 sig en annan, skyddad plats.

In i salen kom med lätta
 steg nu friherrns hulda dotter,
 Margareta – och belåtet
 gubben nickade åt henne.
 Äfven Hiddigeigei gladdes,
 krökte rygg och spann kärvänligt.
 Mot en kolsvart sammetsklädning
 hennes hvita festdräkt utbytt,
 öfver hennes blonda lockar
 näpet satt en sidenhufva,
 och husmoderligt därunder
 hennes blåa ögon lyste.
 Ifrån gördeln hängde tung en
 nyckelknippa och en väska,
 tyska husfruns hederstecken.
 Och hon kysste friherrns panna,
 och hon sade: "Vredgas icke,
 käre fader, att i dag jag
 lämnat dig så länge ensam.
 Men i staden höll mig kvar den
 nådiga furst-abbadissan,
 och hon sade mycket skönt och
 lärorikt om ålderdomen
 och om tidens tand och annat,
 och se'n herr Komtur von Beuggen
 talade så sött, som hade
 ord han köpt hos sockerbagarn,
 [56]

glad jag var, då jag slapp dädan.
 Till att lyda dina stränga
 vinkar står jag nu beredd;
 villig är jag ur den store
 Theuerdank nu föreläsa,
 ty jag vet, du älskar mera
 äfventyr och jakthistorier
 än de känslofulla, ljufva

herdedikter, jag beundrar.

Säg mig, fader, hvarför skall du
ständigt röka utaf denna
giftiga och leda ört?

Rädd jag nästan blir, när insvept
uti rökmoln där du sitter,
liksom Eggberg uti töcken,
och jag ängslas för de gyllne
tafvelramarna på väggen
och gardinerna, de hvita.

Hör du icke, hur de klaga,
att af röken ur din pipa
smutsiga och grå de blifva?

Det Amerika, som upptäckt
blef af spanska amiralen,
måtte härligt land visst vara,
och jag gläds åt papegojor,
som i brokig färgprakt lysa,
åt koraller, purpurröda,
och jag drömmer stundom ock om
palmurskogar, tysta hyddor,
granna blommor, kokosnötter
och om onda, vilda apor;
dock jag önskar, än det läge
oupptäckt i Stilla hafvet
endast för den leda rökört,
[57]

som har skänkts oss därifrån.
Ursäkt kan jag finna för en
man, som ofta mer än nödigt
tappar rödvin utur fatet,
kunde uti nödfall äfven
med en rödnäst mig försona,
aldrig dock med tobaksrökning.“

Friherrn log och blåste nya
rökmoln ur sin tobakspipa,
log och svarade sin dotter:
“Kära barn, I kvinnor talen
jämt och ständigt om så mycket,
som I icke alls begripen.

Visserligen har en krigsman
mången djuptinrotad vana,
som ej passar i salongen;
men med orätt nu du grälar:
tobaken jag tackar för mitt
äktenskap och för min maka.
Och emedan just i dag jag
mången god historia minnes,
sätt dig här – jag vill berätta
något från min ungdoms dagar
om den ört, som du förtalar,
och om henne, som dig födde.“

Undrande, i glad förbidan,
Margareta såg på fadern,
tog sitt broderi i handen,

ryckte pallen fram till faderns
länstol och bredvid hans sida
slog sig ned. Så uti skogen
lutar sig mot skroflig ekstam
ungdomsskön den vilda rosen.

[58]

Friherrn tömde nu i botten
remmaren och tog till ordet:

“Då det än var krig i landet,
ströfvade jag kring med några
tyska ryttare i Elsass;
Hans von Weerth var chef för truppen.
Svensk och fransman slagit läger
invid Breisack, och vi hade
mången skarpskärmysling med dem.
Men för många hundar äro
harens död – uppå en hetsjakt
hade hela ovänskapen
bitit sig för fast uti oss,
och af sår och blod betäckta,
måste sist vi sträcka vapen.
Såsom fångar nu vi fördes
till Paris och sedan längre
in i landet till Vincennes.
Donnerwetter! sade vresigt
Hans von Weerth, det var dock bättre
i galopp, med svingad pallasch,
spränga fram till djärf attack, än,
utsträckt här på hårda britsen,
endast ledsnaden bekämpa;
emot den ej hjälpa vapen,
ens ej vin och tärningsraffel,
tobak blott – jag har försökt det
uti tråkighetens hemland,
hos de gode mynheers – säkert
hjälper det oss – låt oss röka!
Sagdt – och fästningskommendanten

[59]

skaffade af nederländska
köpmän oss Varinasknaster,
skaffade oss brända pipor.
Ibland fångarna begynte
snart en väldig tobaksrökning,
som i Frankrike ej ännu
något dödligt öga skådat.
Våra väktare med undran
skådade på tidsfördrifvet,
kungen själf fick veta om det,
och han kom för att högstegen
se uppå det blåa undret.
Öfverallt uti Paris snart
talades blott om de vilda
tyska björnarna och deras
underbara konst att röka.
Vagnar kommo, pager sprungo,

kavaljerer, stolta damer
 kommo för att oss betrakta,
 och hon kom ock, hon den stolta
 Leonor Montfort du Plessys,
 än i dag jag ser den lilla
 foten träda på vårt ekgolf,
 hör än' atlassläpet frasa.
 Och mitt ryttarhjärta slog som
 uti stridstumult jag varit.
 Liksom rök från fältkanonen
 röken flög utur min pipa.
 Och hvad hände? På de moln, som
 i den stoltas hulda anlet'
 käckt jag blåste, satt gud Amor,
 muntert sköt han sina pilar,
 och han visste säkert träffa;
 af nyfikenhet blef ömhet,
 utur ömhet föddes kärlek,
 [60]
 och den tyska björnen tycktes
 snart för henne mera fin än
 samtliga pariserlejon.

Men jag själf, då fångenskapens
 portar sprungit upp och frihet
 blef förkunnad åt oss alla,
 var nu först en riktig fånge,
 fjättrad af min Leonor,
 och jag så förblef – vårt bröllop,
 som vid Rhen blef firadt snart,
 gjorde banden mera fasta.
 Tänker jag därpå, en tår vill
 nästan fukta än mitt öga,
 och hvad återstår nu mer mig?
 Minnet endast och den gamla
 svarta katten Hiddigeigei
 jämte Leanors porträtt,
 du mitt barn – Gud signe henne!“

Sade så, och ur sin pipa
 knackade han tobaksaskan,
 strök längs rygg den svarte katten,
 men hans dotter lekfullt böjde
 knä inför den gamle fadern,
 och hon sade: “Gif i nåd mig
 generalpardon, ty aldrig
 om din pipa och din rökning
 skall ett ord jag mera säga.“

Huldt den gamle log och sade:
 “För mitt vin du många gånger
 äfven har mig stickord gifvit,
 och jag hade nästan lust att
 dig till undervisning låta
 [61]
 höra än en krigshistoria,
 hurusom jag uti Rheinau
 hos herr abboten i klostret

engång med Hallauervinet
hade att bestå en dust.
Men – – “Här afbröt han och såg åt
fönsterrutan: “Blixt och dunder!
Hvem är det, som så trumpetar?”
Ljuft igenom vårnatt ljödo
Werners toner upp till slottet,
ödmjukt bedjande som dufvan,
hvilken till sin härskarinna
vänder hem igen, med näbbet
slår och pickar uppå rutan.
Till balkongen trädde friherrn
och hans dotter – gravitetiskt
följde Hiddigeigei efter;
genom kattens hjärta drog en
aning om, att något märkligt
skulle ske i närmsta framtid.
Men de spejade förgäfves,
ty af slottets skugga täcktes
både sandbank och trumpetarn.
Jublande som jaktfanfarer,
smattrande som stridssignaler
ljöd alltjämt det till balkongen;
så blef tyst – en dunkel farkost
sam åstad på mörka vågor.

Friherrn gick tillbaka – häftigt
ringde han på gamle Anton,
hans betjänt och allt i allom:
“Tag så fort som möjligt reda
på, hvem som i kväll vid floden
[62]
på trumpet har blåst ett stycke.
Är det någon ande, korsa
dig tre gånger – är det någon
människa, så hälsa artigt
och bjud honom upp till slottet!
Har ett ord att honom säga.”
Med en militärisk hälsning gjorde
gamle Anton strax helt om:
“Såsom nådig herrn befaller!”

Tyst sig under tiden sänkte
midnatt öfver berg och dalar,
och till Margareta kom en
sällsam dröm på sömnens vingar:
åter skred hon fram i festdräkt
hän till Fridolini kyrka,
helgonet mot henne trädde
med en man invid sin sida,
men det icke var den döde,
som till Glarus honom följde;
nej, det var en högväxt yngling,
en trumpetare ej olik,
och han hälsade med vörndnad –
vackert log Sankt Fridolin.

[63]

Sjette afdelingen.

HURU UNG WERNER BLEF TRUMPETARE HOS FRIHERREN.

För att leta upp trumpetarn
nästa morgon re'n begaf sig
mäster Anton in till staden,
och vid Fridolinikyrkan
vek han in på sidogatan.
Då från andra sidan trädde
Skeppar-Martin fram i stormmarsch,
och vid gatuhörnet rände
båda hårdt emot hvarandra.
“Blixt och dunder!” sade Anton,
gnidande sig i sin panna,
“hård er skalle är som stenen.”
“ – Er ej heller tycks vadderad
just med bomull eller sjögräs,”
Anton genast fick till svar;
“och af hvilken orsak ränner
ni så tidigt genom staden?”
“ – Nå, än ni då?” sade Anton.
“Jo, jag söker en, som löste
i går kväll min båt från stranden,”
sade Skeppar-Martin vresigt.
“ – Godt, den samme jag ock söker.” –
“När i dag jag kom till floden,
ligger båten stjälpd vid stranden,
[64]

rodret slaget är i bitar,
landningslinan är i tu,
må den onde taga slika,
som i natt och dimma fara
ut på Rhen i andras båt.
Men jag får nog fatt på karlen,
inför herr borgmästarn skall han
ock betala skadan; äfven
kulan, som jag fick i hufvu't,
skrifvas må uppå hans räkning,
oförsvarligt är att icke
se sig för!” – På detta viset
grälände han gick från Anton.

“Jag kan icke inse, hvarför
jag för mycket skæll mig möda
för en sådan okänd sälle“,
sade Anton för sig själf.
Äfven tycks den stund nu inne,
då en man, som är förständig,
tager sig en morgonklunk.”

Till den Gyllne Knappens svala
skänkrum styrde mäster Anton
sina steg – igenom bakdörrn
smög han in; han ansåg bäst för
världens ögon sådant tidigt
gästbesök en smula dölja.

Mången hedersman re'n hade
 ned sig slagit här i stillhet,
 och vid fyllda, bruna stånkor
 lyste det som röda rosor,
 lyste det som vårrädisor.
 "Stort glas?" frågade den kloka
 värdshusflickan, och belåten
 [65]

Anton nickade sitt bifall:
 "Det begripes! Det är varmt, och
 redan tidigt uti morgse
 kände jag mig torr i halsen."
 Alltså drack där ur ett böhmiskt
 slipadt glas den trogne Anton,
 öfvervägande, hur bäst han
 skulle föra ut sitt uppdrag.
 Uti inre rummet satt ock
 värdshusvärden med ung Werner,
 hade satt ett stycke Rhenlax
 fram för honom såsom tilltugg,
 och ett samtal om allt möjligt
 med den främmande han börjat:
 om hur skörden uti Pfalz var
 och om priset uppå hästar,
 om hur kriget hade härjat.
 Däremellan ock, för att den
 främmande på pulsen känna,
 kom han med en fråga om, hvart
 resan gällde, stånd och yrke.
 Men han kom ej på det klara,
 och han tänkte slugt inom sig:

"Ingen lärd det är – han är för
 militärisk – ingen krigsman,
 därtill är han allt för blygsam;
 nej, jag nästan tror, han är en
 slik, som sig förstår på svartkonst,
 på att göra guld – som kanske
 funnit har de vises sten.
 Vänta bara!" Och han ledde
 talet på fördolda skatter,
 konsten att besvärja andar.
 "Ja, min vän, och här vid staden
 [66]

ligger uti Rhen en sandbank,
 där se'n Fridolini tider
 är en skatt af guld begrafven.
 Den, som blott förstod – där kunde
 nog den kloke göra lycka."

"Känner till den", sade Werner,
 "just går i månsken styrde
 jag på Rhen dithän min färd."

"Så? Ni känner redan till den?"
 sade värden, och han tänkte:
 "Nu jag har dig!" Och begärligt
 såg han på ung Werners fickor,

som om re'n han hörde i dem
 utaf guld en ljuflig klang.

“Nu jag har dig!“ Så, belåten,
 ock den trogne Anton tänkte.
 Väl det är, när man i rättan
 tid sig ta'r sin morgonrisp.“
 Ifrån platsen, där han suttit,
 han de bådás samtal afhört,
 och till yttermera visso
 såg han bredvid hatt och värja
 en trumpet på bordet ligga.
 Till de båda fram han trädde.

“Med förlof, såvida icke
 ni en ande skulle vara,
 – och det tror jag knappt, emedan
 eder frukost väl er smakat –
 låter friherrn eder bjuda
 till sitt slott; hans hälsning härmed
 [67]

frambär jag och skall med nöje
 följa med och visa vägen.“
 Så han sade. Halft förvånad,
 hörde Werner på och följde.

Värden log i mjugg och tänkte:
 ”Skyll er själf nu, unge herre!
 Ni har trott, att uti fred man
 kunde kring på Rhen få drifva
 för att spåra gömda skatter;
 friherrn dock er såg och kommer
 nog att göra slut på yrket.
 Skyll er själf! När han nu drager
 ur sitt välförsedda lager
 några gamla dundereder,
 kommer det om edra öron
 nog att brusa såsom stormen.
 Se er för, hur ni er reder.
 Spärrar han er in i tornet,
 på er häst beslag jag lägger,
 den får räkningen betäcka.“ –

Äter satt i riddarsalen
 friherrn med sin hulda dotter,
 åter rökte han sin pipa,
 då den breda flygeldörren
 öppnades; med höfvisk hälsning
 Werner inkom. – “Om ni visste“,
 ropade den trogne Anton,
 “nådig herre, om ni visste,
 hvilken möda det mig kostat
 att få reda uppå honom!“
 Pröfvande nu friherrns blickar
 hvilade uppå ung Werner,
 mönstring hållande med honom.
 [68]

Bredvid fadern, vid hans länstol

tätt sig ställde Margareta
såg på främlingen förstulet,
och hos båda var det första
ögonblicksinttrycket gynnsamt.
“Alltså är det ni, hvars toner
man i går från floden hörde?”
sade friherrn. “Därför önskar
jag med er ett ord få språka.”
– “Gynnsam början!” tänkte Werner,
och förlägen ned till golfvet
sänkte sig hans blick – men friherrn
godlynt log och fortfor så:
“Kanske tror ni, jag vill dra' er
nu till räkenskap, emedan
ni vid slottet musicerat?
Misstag – detta angår icke
mig, ty uppå Rhen är öppen
jakt, och den en kylig marsnatt
vill, trumpetande, där jaga
efter hosta, han må jaga.
Nej, jag ville endast fråga,
om det roar er att ofta
blåsa ett och annat stycke
här vid Rhen som nyss ni gjorde?
Men mig tycks, att jag mig misstog,
och jag ser, då jag er granskar,
att ni icke är en spelman,
kanske rent af en förbannad
pennfäktskarl i tjänst hos någon
af de främlingsambassader,
som nu kuska kring i landet
och forfuska det, som krigarns
sabel en gång gjorde aktadt.”
– “Ännu bättre!” tänkte Werner.

[69]

Men den gamle, barske herren
honom likväl föll i smaken.
“Ingen spelman är jag, likväl
ännu mindre någon skrifkarl.
För min del så finge gärna
hvarje bläckhorn uti riket
uppå stunden torka ut.
Icke heller står jag uti
någons tjänst; som egen herre
rider jag för roskull endast
genom världen, och jag bidar
än så länge blott, hvad ödet
skall mig sända på min väg.”

“Ypperligt“, nu svarte friherrn,
“när så är, må ni ock lyssna
till hvad mer jag har att säga.
Men låt oss vårt samtal krydda
med en klunk af gammalt vin.”
Gissande sin faders mening,
skred till källarn Margareta,

återkom med tvenne flaskor,
 som, af spindelväf betäckta,
 halft i sanden legat gömda,
 satte fram två glaspokaler
 och kredensade dem vinet.
 "Detta vin har växt, förrän det
 långa kriget härjat Tyskland",
 sade friherrn – "är en gammal
 utsökt drufvomust från Grenzach
 Se, det blänker i pokalen
 tungt, gediget, gult som guldet,
 känn dess doft, en doft mer fin än
 bästa blomman i ett drifh s.
 Herr trumpetare – er välgång!"

[70]

Glasen klungo mot hvarandra;
 friherrn tömde sitt i botten
 och tog åter se'n till orda:
 "Se, min unge vän, så länge
 denna världen finnes, äfven
 kommer det att finnas män'skor,
 som på hvar sin käpphäst rida;
 sträng askes den ene älskar
 och den andre ädel drufmust,
 för antikviteter svärmar
 en, en annan för det nya,
 andra smida usla verser.

Löjligt är dock att de flesta
 syssla helst med det, hvartill de
 af naturen minst bestämdes.

Så en häst jag äfven rider,
 och min käpphäst är den ädla
 musica, som tidt och ofta
 vederkvicker mig och stärker.
 Som för Davids harpotoner
 konung Sauls sorger flydde,
 så med ljuf musik besvärjer
 jag den kulna ålderdomens
 skröplighet och giktens anlopp.

När jag får med raska taktslag
 en orkester dirigera,
 föreställer jag mig ofta,
 att jag åter hurtigt rider
 uti spetsen för skvadronen:

"Huggen in på högra flygeln!

Framåt, skarpa violiner!

Gifven eld ur alla pukor!"

Uti staden nog det finnes
 många goda musikanter,
 men det fattas dem dessvärre

[71]

högre konstförstånd och känsla,
 fästän många fel förlåtas,
 där man ser en redlig vilja.
 Altviol och flöjt och waldhorn
 gå nog an, och jag får medge,

kontrabasen är förträfflig.
 Men en fattas oss – en enda.
 Och, min vän, hvad är väl fältherrn
 utan ordonnanser? Hvad är
 utan flygelman ett frontled?
 En orkester utan att där
 en trumpetare det finnes?

Förr så var ej. Dessa murar
 hörde honom än, den bålde,
 tappre stabstrumpetarn Rassmann.
 Ha, det var musik, som dugde!
 Rassmann, Rassman hvarför dog du?

Ännu ser jag honom tydligt
 på hans sista dag framför mig;
 detta var uppå den stora
 Langenburgska skyttefesten.
 Morskt uppvriden var mustaschen,
 blank och glänsande trumpeteten,
 och hans ryttarstöflar glänste
 såsom speglar uti solen.
 “Herre – hederssak!” han sade.
 “Dessa schweizare nu skola
 få sig lära, hvad prestera
 kan en stabstrumpetare.”
 Muntert smattrade vid festen
 horns signaler och trumpeter,
 men som näktergalens drillar
 ur den stora fågelkören,
 [72]
 så bland alla andra hördes
 stabstrumpetarn Rassmanns toner.
 Och han stod där, röd i synen,
 flåsande ur trötta lungor.
 “Herre – hederssak!” han sade.
 Och till mun han åter satte
 sin trumpet och blåste; stum blef
 hvar trumpetare från Frickthal
 och från Solothurn och Aarau
 inför stabstrumpetarn Rassmann.
 Ater möttes vi om kvällen.
 Som en jätte mellan dvärgar
 satt han uppå Gyllne Svanen
 ibland andra musikanter.
 Våldiga pokaler drucko
 där trumpetare från Frickthal
 och från Solothurn och Aarau,
 men den allra största bågarn
 dracks af stabstrumpetarn Rassmann.
 Och med mäktigt Castelberger
 (invid Aar vid Schinznach fås det)
 han till sist trumpeteten fyllde.
 “Herre – hederssak!” han sade
 och uti ett drag det tømde.
 “Eder skål, herrar kolleger!
 Så gör stabstrumpetarn Rassmann.”

Midnatt längese'n var öfver,
 många lågo under bordet,
 men med stadig gång och upprätt
 gick han hemåt utur staden.
 Invid Rhenbron än som hälsning
 blåste han ett muntert stycke,
 så ett felsteg! – Stackars Rassmann,
 lodrätt for han ned i djupet.

[73]

Flodens vattenhvirflar brusa
 öfver grafven, där den bäste
 stabstrumpetaren nu hvilar.
 Ha, det var musik, som dugde!
 Rassmann, Rassmann, hvarför dog du?“

Rörd, berättade så friherrn,
 tystnade en stund, men fortfor:
 “Unge vän, i går vid kvälldags
 klang det upp från Rhen liksom en
 andehälsning från trumpetarn.
 jag en fuga hörde blåsas,
 ack, en väfnad utaf toner
 som från Rassmanns bästa dagar.
 Om vi den trumpeteten hade,
 vore luckan fylld, jag ledde
 åter en komplett orkester,
 kommenderande i tonstrid.
 Därför vill jag föreslå er:
 stanna här – hos mig i slottet.
 Som förlamad är nu stadens
 tongudinna, kom att blåsa
 än en gång nytt lif i henne!“

Eftertänksamt sade Werner:
 “Ädle herre! Jag mig känner
 mycket hedrad af ert anbud.
 Men jag hyser likväl tvekan.
 Fri och rak jag upp har vuxit,
 har mig aldrig lärt i andras
 tjänst att böja ryggen krokig.“

Friherrn sade: “Ej bekymmer
 bör ni hysa för den saken.

[74]

ty den fria, glada konstens
 tjänst ej någon förödmjucar.
 Eget hjärtas oförstånd blott
 afstår från att upprätt vandra.
 Fjärran vare det ifrån mig
 att af eder mera fordra
 än att muntert musicera.
 Endast om ni under någon
 ledig stund mig ville hjälpa
 någon gång ett bref författa
 eller räkenskaper granska,
 blefve jag er tacksam, ty som
 nog ni vet, en gammal krigsmans
 hand är icke van vid pennan.“

Obeslutsam än stod Werner,
 men en blick på Margareta –
 och hvar tvekan var försvunnen.
 “Ädle herre, jag det antar,
 blifve då vid Rhen mitt hemvist!”–
 “Rätt så!” sade gubben vänligt.
 “Hurtigt af ett hurtigt hjärta
 fattas säkraste beslutet,
 vankelmod är blott, af ondo.
 Herr trumpetare – er välgång!
 Med det gyllne vin från Grenzach
 och ett tyskt, ett kraftigt handslag
 må fördraget vi besegla.”
 Vände sig till Margareta:
 “Dotter, här jag presenterar
 dig den nya husmedlemmen.”
 Tyst sig bugade ung Werner,
 tyst var Margaretas hälsning.
 [75]

“Följ mig nu igenom slottets
 rum, min unge vän, så skall jag
 visa er er nya bostad.
 Uti ena tornet har jag
 just ett lämpligt hörnrum, där ni
 kan få ostörd musicera;
 utåt Rhen och utåt bergen
 vetter det, och morgonsolen
 väcker tidigt er ur sömnen.
 Där ni kommer nog att trifvas,
 härlig är en utsikt vid.

Utur salen skredo båda.
 Ut skred äfven Margareta,
 ned i slottsträdgården gick hon.
 Rosor bröt hon och auriklar,
 bröt ock blommande violer.
 Tänkte därvid: “Obehagligt
 för den unge mannen kännes
 säkerligen till en början
 ibland främmande personer;
 och hans tornrum har så kala,
 hvita väggar. Kanske ser det
 mer behagligt ut, ifall jag
 ställer in där litet blommor!”

[76]

Sjunde afdelningen. UTFÄRDEN TILL BERGSJÖN.

Högblå himmel, solskensvärme,
 surr af bin och lärksångsjubol,
 silfverglans på Rhenflodsvåg!
 Snön försvinner uppå bergen,
 uti dalen blomma träden,
 sköna maj sitt intåg gjort.

Framför slottsportaln i sanden
 sträckte lat sig Hiddigeigei,
 lagande, att majsoln riktigt
 sken och värmdde uppå pälsen.
 Genom trädgården skred friherrn
 med sin dotter, och förnöjd han
 såg på nyutspruckna knoppar.
 Sade: "Om jag hundra år än
 skulle lefva, oupphörligt
 dock på nytt jag skulle glädjas
 öfver våren och dess under.
 Visserligen tror jag ej just
 synnerligen uppå majdagg,
 hvare kvinnfolk pläga fukta
 sina kinder och sin panna,
 har ej någon sett, som blifvit
 därpå vackrare än förut;
 tror ej heller uppå svartkonst,
 på Valpurgismatten och på
 [77]

kvastskaftridande skvadroner;
 men likväl det fins en egen
 trolldomskraft i unga våren.
 Mina gamla knotor hade
 vid april dagsstormar ständigt
 pinsam känning utaf gikten.
 Men nu är den liksom bortblåst,
 och jag känner något af min
 gamla kraft, som om jag vore
 än en skägglös, vacker fänrik,
 som den gång, då uti fält vid
 Nördlingen jag bytte hugg med
 svenska, blåa ryttarhopar.
 Ja, i dag jag känner lust att
 hålla festdag, äfven om ej
 så står tecknad i kalendern.
 Fort åstad! I furuskogen
 vill jag andas majdoftsluften,
 och de unga må försöka,
 om i sjön de äga fisktur.
 Denna dag vi slå oss lösa.
 Anton, sadla våra hästar!"

Sade så, och strax han lyddes.
 Uppå gården, ridtberedda,
 gnäggade snart raska fålar.
 Glad ock rustade till affärd
 ungdomen sig uti staden,
 fiskfångstkunniga, ur Rhen de
 hämtade den stora noten;
 och den trogne Anton inbjöd
 mången utaf friherrns vänner;
 abbedissan ock af Anton
 hälsning fick och stiftets damer
 ifrån staden, oinbjuden

[78]

mången annan ock sig infann.
 Men då värdshusvärden uppå
 Gyllne Knappen detta sporde,
 sagde strax han till sin hustru:
 "Åt din omsorg anförror jag
 värdshusrörelsen och hemmet,
 anförror dig nyckeln ock till
 visthusboden och till källarn,
 ty jag själf går ut på fiskfångst."
 Städs sig värdshusvärden infann,
 när det gällde jakt och fiske.

Kraftig, som i sadeln fastväxt,
 friherrn satt uppå sin skimmel,
 lik en gjuten ryttarbild.
 Vid hans sida på den hvita
 springarn red skön Margareta.
 Noga hennes riddräkt smög sig
 om den smärta jungfrumidjan,
 prydligt ifrån sammets hatten
 fladdrade den blåa slöjan.
 Käckt, med säker hand hon styrde
 gångaren, som tycktes yfvas
 öfver hulda, lätta bördan.
 Vaksam kom den trogne Anton
 efter henne, och ung Werner
 red i traf, dock kom han icke
 uti Margaretas närhet.
 Bakom rullade helt varsamt
 abbedissans stora, tunga
 gammalmodiga kaross;
 däri sutto trenne gamla
 ärevördiga matronor,
 likaledes ifrån stiftet.

[79]

Dem ledsagade ung Werner.
 Månget fint förbindligt ord han
 ägnade de gamla fröknar,
 ryckte ock i förbifarten
 ned en blomrik kvist från trädet,
 bjöd den artigt in i vagnen,
 att den ena till den andra
 med en sakta krökning sade:
 "Skada, att han ej är ädling!"

Uppå berget brant gick vägen;
 furuskogens svala skymning
 upptog tåget nu, men snart dock
 glänste mellan mörka stammar
 klar som silfver bergsjöns våg;
 och där hördes glädtigt jubel,
 ty uppå en genväg hade
 ungdomen från staden hunnit
 redan ända fram till sjön.
 Uppå höjden, hvarest vägen
 vände sig i annan riktning,

höllo ryttare och vagnar.
 Hästar och kanossen höllo
 där i tjänstefolkets tillsyn.
 Långsamt utför skogens sluttning
 friherrn skred nu ned i dalen;
 varsamt följde stiftets fröknar;
 utaf sammetsmossa marken
 rundtomkring var öfverspunnen,
 och det var ej farlig klättring.
 Där med solig, bred platårygg
 ut i sjön en udde framsköt,
 funnos bänkar, och bekvämt där
 satte sig den gamle friherrn,
 ned sig slogo stiftets damer.

[80]

Gröna bergsjö, tallskogsskymning,
 var mig tusenfaldigt hälsad!
 Äfven jag, som uti sena
 tider sjunger denna sången,
 ofta har mig gladt åt eder,
 och I ofta vederkvickt mig,
 när jag, flyende från stadens
 torgdrycksskvaller, små intressen,
 styrde mina steg till eder.
 Ofta satt jag på ett stenblock,
 som af furans starka rötter
 var omklamradt – nedanför mig
 insjöns vågor sakta häfdes;
 skogens skuggor höljde stranden,
 men emellan dem i guldglans
 nyckfullt lekte solskensstrimmor.
 Djup och helig tystnad rundtom,
 blott en ensam hackspett hördes
 hamra uppå furubarken;
 genom torra löf och mossan
 prasslade den gröna ödlan,
 och hon lyfte kloka blickar
 frågande till främlingsdrömmarn.
 Ja, och jag har drömt därborta.
 Ofta an, när natt sig sänkte,
 satt jag där; det drog en susning
 genom vassen, vattenliljor
 sakta hviskade tillsammans,
 och en hafsfru steg ur djupet;
 hennes bleka, sköna anlet'
 glänste uti månens strålar,
 hjärtberusande, förföriskt.
 Vågen sköljde fagra lemmar,
 och hon vinkade mig till sig,
 men mig furan gaf en varning:

[81]

Håll dig kvar på fasta marken!
 Lita ej på trolös bölja! “

Gröna bergsjö, tallskogsskymning,
 nästan sorgsen mins jag eder.

Sedan dess jag vida irrat,
 öfver många berg jag klättrat,
 genom månet land marscherat,
 skådat hafvets vida yta,
 hört sirenens trolska locksång,
 men än ofta i mitt minne
 hörs en susning, som från bergsjön,
 som från furukronor, som från
 hembygd – kärlek – ungdomsdrömmar.

Nu det rådde högljudd ifver,
 hördes muntra skratt och skämtord
 invid fagra insjöstranden.
 Värden uppå Gyllne Knappen,
 fiskfångstkunnig, mångerfaren,
 stod ibland de ungas skara
 som en fältmarskalk i striden.
 Och till höger och till vänster
 gaf han order, att på bästa
 sättet fångsten skulle börja.
 Öfverhöjd med kvistar, låg en
 båt i vassen, bakom stenblock,
 och med kedjor säkert fastgjord,
 att ej någon obehörig
 tjufskytt toge den och fore
 ut om natten uppå fiske.
 Denna drogo de nu fram ur
 säker gömma invid stranden.
 buro ned den tunga noten.
 [82]

Maskrik var den och af refgarn
 säkert knuten – tunga sänken
 utaf bly vid kanten hängde.
 Båten pröfvades, om icke
 läck den vore: den befanns dock
 användbar, fast något skröplig.
 Vårdshusvärden steg uti den,
 åtföljd utaf fem kamrater,
 nätet ena ända gaf han
 dem, som stodo kvar på stranden,
 att de stadigt höllo fast det.
 Ut från land de sedan stötte,
 kraftigt roende; i halfrund
 sänkte noten de till botten,
 foro långsamt se'n tillbaka;
 efter sig de drogo nätet,
 hvori fiskarna förutan
 någon utväg skulle fastna;
 hoppade så upp på stranden,
 drogo till sig nätet maskor,
 tills de voro nära dem, som
 stannat kvar – då med ett kraftigt
 ryck vid båda ändar lyfte
 upp ur vågorna de nätet,
 väntande sig rikligt byte.
 Men det hade trasslat hop sig,

och när långsamt upp de fått det –
 var det tomt: en fumlig roddkarl
 hade hindrat det att sjunka,
 och behändigt sjöinvånar'n
 undgått denna gången faran.

Fast med skarpa blickar värden
 spejade i alla maskor,
 såg han endast idel vatten,
 [83]

ej en enda fisk var synlig,
 blott en gammal trasig stöfvel,
 och en plattryckt, svartbrun krabba.
 Denna såg med undran kring sig.
 såg uppå den solbelysta
 furuskogen och på folket,
 och hon tänkte: “Obegripligt
 är det likväl, hur vid sådan
 sol och under sådan himmel
 man kan fröjda sig åt lifvet.
 De häruppe tyckas icke
 minsta aning ha om gyttn
 och dess prakt. O, om jag sutte
 i elementära grunddyn!”

Outsläckligt skratt nu uppstod
 uppå stranden, åt hvad första
 draget inbragt uti noten.
 Men af vrede värdshusvärden
 tändes upp och hördes brumma:
 “Dumma fuskare och slynglar!”
 Med en vredgad spark han sände
 bytet bort, endräktigt flögo
 krabban och den gamla stöfveln
 ut i floden, där de fångats.
 Plaskande de sjönko neder.

Nu för andra gången ville
 de besvikne pröfva lyckan,
 redde varsamt maskors trassel,
 lade noten ut försiktigt
 uti sjön och lyfte sakta.
 Nu de fingo bruka armkraft
 för att åter dra in nätet.
 Och med högt hurra blef hälsadt
 [84]

detta lyckosamma notdrag.
 I från kullen steg nu friherrn
 ned till stranden och med ifver
 följde damerna den gamle.
 Margareta äfven, trots sin
 långa riddräkt, följde efter.
 Henne såg ung Werner, och med
 tvekan bjöd han henne armen,
 nästan smått beklämd till sinnes.
 Så väl en gång Walter Raleigh's
 hjärta slog, när han som matta
 för sin höga härskarinnas

fötter bredde ut sin kappa.
 Vänligt tackande, sig stödde
 Margareta mot ung Werners
 starka arm; i gröna skogen
 lätt försvinner mången fördom,
 det, som eljest väcker tvekan
 som ett brott mot etiketten;
 svår var stigen, och det fanns ju
 ingen annan arm till hands.

Ner vid sjön blef under gamman
 rika fiskebytet granskadt.
 Sprattlande, ur nätets maskor
 sökte mången sig befria,
 men han föll tillbaks i sanden
 och förgäfves sökte flykta.
 De, som förr hvarandra hatat,
 lågo nu bredvid hvarandra,
 fångna uti samma bojor:
 hala, ormlikslånga ålar,
 karpar, breda öfver nosen,
 och den smärta sjökorsaren,
 gäddan, med de hvassa tänder.
 [85]

Som i krig af misstag mången
 stackars bonde får sin bane,
 måste uti nätet mången
 annan fisk sitt lif här låta:
 unga mörtar, flata flundror,
 tunna, grundsatslösa löjor;
 melankoliskt kröp den svarta
 kräftan genom fiskhopsvimlet,
 sorgset för sig själf hon tänkte:
 "Den, som ger sig uti leken,
 måste också leken tåla!"

Välbelåten sade friherrn:
 "Har man sträfvat, kräfs förfriskning,
 och mig tycks, att färska bytet
 skulle smaka bäst här uti
 gröna skogen – må vi här ett
 landtligt enkelt mål bereda."
 Sagdt; hans tal vann allmänt bifall,
 och af värdshusvärden sändes
 genast tvenne snabba gossar
 in till staden med en hälsning:
 "Hämta tvenne stora pannor,
 guldgult smör ur visthusboden,
 salt och bröd, så att det räcker,
 och af gammalt vin en lägel,
 hämta socker och citroner,
 ty det anar mig, att, innan
 sol går ned, dricks här en majbål."
 Bort de hastade. Där klippor
 skyddade en plats för vinden,
 några reste nu en eldstad,
 torra grenar, ljung och mossar

släpade de ock tillsammans;
andra rensade de fiskar,

[86]

som till måltid man bestämde.

Utur staden kommo hurtigt
nu till sjön tillbaka buden,
bringande hvad värden äskat,
och en eld snart hördes spraka
uppå härden, som man uppbyggt.

Uti pannor bryntes det, som
nyss i vågen muntert rört sig.

På en gädda, som sin första
konstprodukt ur friluftsköket,
bjöd nu värdshusvärden artigt
damerna, som ned sig slagit.

En högtidlig tystnad uppstod
och förkunnade, att alla
visste högt värdera rätten.

Endast dofva ljud, som utaf
fiskbensgnagning, kräftklorsknäckning,
drogo genom skogens tystnad.

Efteråt med omsorg blef en
majvinsbål i ordning lagad.

I en rätt ansenlig kittel
Margareta sakförståndigt
blandat till den; mild och kryddad
doftande som unga våren
drycken var, och vänligt hällde
hon åt alla glasen fulla.

Ingen glömdes bort, och muntert
klingande man satt vid elden.

Där ock sträckte stadsskolmästarn
sig i gräset. Skollof hade
han gett piltarne och vandrat
som de andra ut till fisket,

[87]

och en hemlighet han bar på
i sitt hjärta, ty han hade
mödosamt en sång författat.

Majvinsbål, du verkar under!
Plötsligen hans kinder glödde,
och hans ögon sköto blixtar.

På ett stenblock han sig ställde,
ropande: "Gif akt, jag ämnar
sjunga något vackert för er!"

Leende, de hörde honom,
och ung Werner trädde fram, och
som preludier till sången
blåste han uppå trumpeteten
några sakta, rena toner.

Därpå höjde stadsskolmästarn
upp sin röst och sjöng med andakt,
af trumpet ackompanjerad,
som ung Werner muntert blåste;
in se'n allesammans stämde

i refrängen – klart och glädtigt
ljöd i furuskog en

Majsång.

En yngling, underbar och skön,
nu tågar genom världen,
och blommor spira, skog blir grön,
hvarthän han än styr färden.
I nyväfd skrud står dal och höjd,
och fåglar jubla ut sin fröjd,
från apeln och från linden
strös blomsnö ut af vinden.

Och därför sjunga vi vår sång,
ty vintern lagts på båren,
vi glädjas åt att än engång
få hälsa unga våren!

[88]

Ett stim och lif i hvarje vrå
är muntra vårens gamman,
nu surra bin, nu fåglar slå,
och fiär'lar svärma samman,
och utur mossan spirar opp
den första. utaf vårens tropp,
dess ljusa klockor ringa,
att oss ett vårbud bringa.

Och därför sjunga vi vår sång,
ty vintern lagts på båren,
vi glädjas åt att än engång
få hälsa unga våren.

Nu tänker hvar och en, som kan,
på kärlek, skämt och vänner,
ja, mången grånad hedersman
som ung sig åter känner.
Utöfver Rhen med kärligt sinn
han ropar: "Älskling, släpp mig in!
I fjärran svaret höres:

"I maj hvart hjärta röres!"

Och därför sjunga vi vår sång,
ty vintern lagts på båren,
vi glädjas åt att än engång
få hälsa unga våren."

Bifallsrop och applådering
blef nu sångarens belöning.
Damerna ej heller tycktes
sången just ha missbehagat,
och det var som i refrängen
späda kvinnoröster äfven
hade trängt sig genom kören.
Margareta uppå skämt en
krans vred hop af hasselkvistar,
[89]

af ranunkler och violer –
leende hon tog till ordet:
"Åt förtjänsten denna kransen!
Men jag vet ej, hvem den tillhör:

den, som sången sjungit för oss,
 eller den, som med trumpeten
 har ackompanjerat vackert?“

Friherrn sade: “Denna fråga
 vill jag genast rättvist lösa,
 Städsse tillhör första priset
 skalden, men hvad är väl blommor?
 Hvad är ens en krans af lager?
 Bättre visste då de gamle,
 som åt sångaren det bästa
 stycket utaf offerdjuret,
 bogen, gaf uti belöning;
 och jag vet, att herr skolmästarns
 kök är ej så rikt försedt, att
 han har något mot förslaget.
 Därför utaf dagens fiskfångst
 blifve största karp och gädda
 honom tillkänd som belöning.
 Men den unge herr trumpetarn
 är en man med mindre praktiskt
 tänkesätt – åt honom kan man
 gärna skänka hederskransen,
 ty han blåste icke illa.“

Majvissångaren förnöjd och
 leende gned sina händer,
 och han hörde re'n profetiskt
 fisken fräsa i sin panna.
 Men till Margareta Werner
 skyggt gick fram. Förvirrad böjde
 [90]
 han sitt knä och tordes icke
 blicka upp i hennes ögon.
 Margareta huldrikt satte
 på hans blonda lockar kransen,
 och uti det samma lyste
 bjärt ett eldsken ned på gruppen.
 Ifrån eldstadsglöden hade
 eld sig spridt uti en fura,
 röda lågor sågos redan
 slicka kådindränkta grenar,
 gnistor sprakade och flögo
 lysande mot aftonhimlen.

Margareta, Margareta?
 Var det granna skådespelet
 ett fyrverkeri, som skogen
 artigt tände till er ära,
 eller kärleken, som skred med
 klartänd fackla genom skogen?
 Snart likväl var branden utsläckt.
 Återtåg blef kommenderadt
 utaf friherrn; muntert drogo
 fiskare och adelsdamer
 hemåt uti aftonskymning.

Lätt förglimmande flög sista
gnistan utur furugrenar
och begrofs i svarta bergsjön.

[91]

Åttonde afdelningen.
KONSERTEN I TRÄDGÅRDSPAVILJONGEN.

Vackert skuggadt utaf höga,
väldiga kastanjträd, står i
slottets park ett prydligt lusthus.
Djupt till flodens botten nedsänkt
är terrassens fasta grundval;
tyst och tjusande är platsen,
nedanföör kring trädens gröna
väggar sorlar vågen sakta.

Sedan tvenne månvarf – hvilken
mystisk verksamhet därinne?
Färgkoppshopar, målarpänslar,
kalk och murbruk, murarslefvar;
höga ställningar, som räcka
upp till paviljongens takhvalf.
År det onda andars verkstad?
“Nej, det är ej slikas verkstad,
här det målas blott al fresco,
och de ben, som från den höga
ställningen ses dingla neder,
höra till den kände, store
frescomålarn Fludribus.“
Hemåtvändande från Välskland,
länge kring vid Rhen han drifvit,
fattat smak för fagert landskap,

[92]

vackert röda kvinnokinder
och det goda röda vinet.
Som en trollkarl nästan blef han
rundtomkring af folk betraktad,
ty om underting han mälde;
hade uti ungdomsdagar
engång kommit till Bologna,
till Bolognas konsthögskola.
I Albanis atelier han
blef betrodd att rifva färger,
och utaf den store mästarn
visste han att lura konsten,
huru man skall måla gudar,
hjältar och små amoriner;
ja, han bidrog ock vid månet
konstverk genom luftfördrifning
eller bottenundermålning.

Här vid Rhen – och vida kring – var
Fludribus den ende konstnärn;
målade mång' värdshusskylt och
målade för kyrkor, äfven

mången bondbruds konterfej;
 obetvifladt stod hans rykte,
 ty den, som med sneda blickar
 på hans konstverk ville hacka:
 "Här en arm för kort, och där en
 näsa som på sned har råkat,
 här en kind, som synes svullen" –
 denne fick ur hans förråd af
 teoretisk kunskap sådan
 störtskur utaf ord, att inför
 idel perspektiv och färgton,
 olika nyansers verkan,
 [93]
 modellering och förkortning
 stod förståndet genast stilla.

Margareta, som i trofast
 kärlek länge eftersinnat,
 hur hon skulle öfverraska
 fadern finast på den dag, då
 han för första gång såg ljuset,
 vände sig till Fludribus:
 "Mycket har jag hört berättas
 om, hur man i Välskland slottens
 väggar plä'r med målning smycka:
 skaffa mig en liten afbild
 därpå i vår paviljong.
 Här, från världen skild, förstår jag
 icke, huru det bör ordnas,
 allt åt er jag öfverlämnar,
 men i tysthet bör det göras,
 att min fader intet anar."

Fludribus sig slog för bröstet:
 "Visst är detta uppdrag ringa,
 men jag tänker liksom Caesar:
 hellre i en by den förste,
 än i Rom den andre vara.
 Där för öfrigt är re'n allting
 användt; uti påfveslottet
 har de bästa konstidéer,
 som jag själf i hjärnan hade,
 en viss Rafael re'n förut
 uppå väggarna skänkt form.
 Men jag något stort skall måla
 och begagna den teknik, som
 utaf Buffalmaco användts,
 han, som kalla frescofärgen
 [94]

visste gifva rödvinsglöden:
 sådant framför allt mig skaffa
 och hvad eljest snillet lifvar.
 Eljest ej jag mycket fordrar,
 nog belöning ger mig tanken,
 att min pänsel i ett storverk
 snart mig skall odödliggöra –
 målar nästan gratis – blott för

åtta skilling pr kvadratfot.“

Alltså sedan tvenne månharf
målade han i kupolen,
målade som Buffalmaco,
ty sitt rödvin själf han urdrack;
hans kompositioner voro
eleganta, tidsmedvetna
och af grandios uppfattning.

I det första fältet lyste
Perseus och Andromeda.
Död vid deras fötter låg en
drake; denne var försedd med
män'skoanlete och tycktes
än i döden kokettera
med sin sköna, forna fånge,
Paris' dom man se'n fick skåda.
För att blicken blott på hjälten
skulle hvila, af gudinnors
fägring icke bländad, vändes
dessa inåt landskapsscenen,
och man såg af dem blott baken.
Samma anda i de andra
bilderna sig ock förrådde,
i Diana och Acteon,
Orpheus och Eurydice.

[95]

Ty ur gamla gudasagan
tager snillet helst sitt ämne,
och i naket tillstånd endast
skönhet plastiskt uppenbaras.
Nu fulländadt var hans verk, och
rörd sågs mästarn det betrakta:
“Lugn jag stiger nu till Hades;
minnesvård mitt verk må blifva.
Uti Öfver-Rhens kultur skall
engång konstens nya tid man
ifrån Fludribus datera.“

Det nyss prydda rummet skulle
enligt Margaretas afsikt
vigas in med en konsert.
Åh, hvad Werners hjärta slog, då
han den huldaskvaden förnam; –
strax han red åstad till Basel,
att det nyaste sig skaffa
på musikens konstområde.
Hem han brakte partitur af
den venetianske maëstron
Claudio di Monteverde,
som med ljufva herdekväden
musikaliskt rykte vunnit.
Stor uppståndelse det blef nu
uti Säkkingens musikvärld,
ett studerande med ifver,
öfvande och repetering,
obemärkt af gamle friherrn.

Ändtligen den gamle friherrns
födelsedagsfäst var inne.
Skämtande, vid middagsbordet
satt han nu med sin intime
[96]

vän, prelaten af Sanct Blasien;
denne, för att gratulera,
honom denna dag besökte.
Men i trädgården blef smyckad
paviljongen med guirlander,
och en rad af notpulpeter
redan var i salen framsatt.
Och så småningom förstulet
genom sidodörren kommo
de, som hörde till orkestern.
Där kom unge stadsborgmästarn,
varm och pustande inunder
kontrabasfiolens börda,
basfiolen, hvarpå ofta,
musicerande, han utströk
ur sitt sinne ämbetsgrubbel
och mång' dumhet af sitt stadsråd.
Där kom tjocke kapellanen
med sin violin, hvarpå han
kunde spela melankoliskt,
liksom om han celibatets
obestämda trånadssmärtan
ut i toner ville klaga.

Där, med waldhorn under armen,
en, vid ränteriet anställd,
som till sina förmäns pina
sig med waldhorn vederkvickte
efter torra additioner,
efter subtraktioners tomhet.
Äfven han kom nu tillstädes
i den nötta, svarta rocken,
i sin hatt, som blekts af vädret,
han, den magre underlärarn,
som ersättning sökte vinna
i musik för magert kosthåll,
[97]

som med flöjtspel ljuft sig närde
i sin brist på vin och stekar.
Kom – men hvem kan räkna alla
musici och instrumenter?
Stadens alla bästa krafter
i musik här nu stämt möte.
Ja, från långt afläget järnbruk,
ifrån Albbruck kom förvaltarn,
ensam mäktig altfiolen.

Som en hop af krigsmän, hvilka,
bidande på ovän, lagt sig
uti bakhåll, så på friherrns
ankomst lurade de också.
Och liksom en modig skarpskytt,

innan slaget börjar, noggrant
 pröfvar vapnet, om ej krutet
 blifvit vått af morgondaggen,
 om än flintan kan slå gnistor,
 så ock, stämmande helt sakta,
 och med gnidande på strängar
 pröfvade de instrumenten.

Margareta förde nu sin
 far och gästerna till trädgår'n.
 Aldrig fattas det en kvinna
 förevändningar, så snart det
 skämt och öfverraskning gäller;
 hon berömde paviljongens
 svalka och dess vackra läge,
 till dess friherrn och prelaten
 dit omsider styrde stegen.
 Som en väldig salfva klang det,
 när de trädde inom dörren,
 dånande en välkomsthälsning
 [98]

utaf toner ljud emot dem,
 och, som ur en öppnad slussport
 brusande hörs vattnet störta,
 strömmade se'n toners vågor
 genom Ouverturens dörr de
 öfverraskade till mötes.
 Sakförståndig förde Werner
 nu musiken an, hans höjda
 taktstaf eldade orkestern.
 Hvilket gnidande med stråkar,
 hvilket smatter, hvilket klingklang!
 Lätt som fågeln, klarinetten
 hoppade bland toners vimmel,
 men från basfiolen hördes
 stönande, liksom han klagat
 öfver en förlorad lycka.
 Uppå exekutorns panna
 stodo stora, varma droppar
 utaf pliktuppfyllningsnit.

I orkestern var ock verksam
 Fludribus; han slog på puka.
 Ägande mångsidig bildning,
 slog han äfven under pauser
 klingande triangelns stålstaf.
 Missmod brände i hans hjärta,
 och till dofva pukslag hördes
 dof och knotande hans klagan:
 ”Dilettanter, lyckomän'skor!
 Glad de suga honing ur de
 blommor, som i kval och vända
 utur mästarns själ ha skjutit,
 och ju mera ömsesidigt
 misstag de begå, dess mera
 känna de sin njutning kryddad.

[99]

Äkta konst är ett titaniskt
himlastormande – en brottning
om en evigt fjärran skönhet,
och vårt hjärta lider af det
ouppnådda idealet –
endast fuskaren är lycklig!“

Långsamt toners storm sig lade.
Liksom efter rägn och hagel,
och när åskan slutat dundra,
mellan Brustna skyar mildt ett
rägnbågsskimmer allt förklarar,
så ock följdes kraftig samklang
af ett solo på trumpeteten.
Werner blåste det; och vekt flöt
klangen utur instrumentet.
Men förundrad såg nu mången
uti noterna – förundrad
ryckte kapellanen lärarn
uti armen med en hviskning:
“Hör ni, hur han blåser? Icke
står det så i partituret.
Kanske sina noter läser
han ur nådig frökens ögon?“

Med all heder blef konserten
förd till slut – helt matta sutto
musikanterna, men glada
i medvetande om framgång.
Och till den sig vände artigt
nu prelaten af Sankt Blasien;
fint förbindligt, såsom statsman
och som kännare, han sade:
“Svåra sår det svåra kriget
i vårt fosterland har slagit,

[100]

och i tyska nejder råhet
alldeles för mycket härskat.
Prisvärdt därför är i sångmörs
stilla lund att hvila ut sig,
det förädlar, vederkvicker,
underbart det mildrar lynnen,
strid och örlogslarm förstummas.
Det, som här omkring oss målats,
vittnar om en ädel sträfvan,
och hvad örat nyss förnummit,
låter högt mig tänka om de
män, som verket förde ut;
det har väckt ett minne hos mig
ifrån mina unga dagar,
då i Rom jag hörde Daphne,
Cavalieris vackra tonverk,
och, utaf dess skönhet gripet,
hjärtat nästan ville smälta.
Fortsätt' därför, värde vänner,
att på konstens altar' offra,

låten endræktstoner klinga,
afskyn allt politiskt käbbel!
O, det vore godt att finna
öfverallt en dylik anda!“

Männen i orkestern, rörda,
bugade sig djupt, helt glada
att få pris utaf en sådan
kännare i konstens rike.
Äfven friherrn, helt förnöjd, skred
genom leden – tryckte händer,
och till tack han strax befallde,
att ett fat med bästa marsöl
skulle uti salen uppslås.
“Präktigt gjordt, I käre spelmän,
[101]

präktigt gjordt, min käre unge
ypperlige direktör!
Hvarför tusan har ni lyckats
leta upp all denna grannlåt?
Äfven ni, herr Fludribus, har
målat bra. Just i mitt tycke.
Tider kunna kanske komma,
då man måste måla kläder
uppå edra gudadamer,
men för alltför nakna former
klandrar ej en gammal krigsbuss.
Låtom oss en skål nu tömma
för den ädla gästens välgång
och för våra musikanter,
ja, för min del gärna äfven
för gudinnorna på väggen,
måtte de ej här om vintern
i sin lätta dräkt förfrysa!“

Margareta lät nu männen
bli allena, i förmodan
att i dryckeslagets glädje
något larmande det blefve.
Uppå tröskeln räckte tacksamt
åt trumpetaren hon handen;
möjligt är, att handens tryckning
rätt betydande sig tedde,
men man vet dock icke säkert:
gällde det blott konstnär'n eller
äfven ynglingen, som sådan?

Jubel rådde, glasen klungo,
skarpt det blef den kvällen drucket,
och om slutet tiger sångmön;
tiger om mång' krånlig hemfärd,
[102]

tiger äfven om den bråddöd,
som uti den natten lärarns
gamla hatt i floden led.
Men vid midnatt, när den siste
gästen hade re'n försvunnit,
hviskade kastanjeträden.

Ett så här: "O, frescobilder!"
 Och ett annat så: "O, klingklang!"
 Och ett tredje: "Hvad som händer
 i en framtid, kan jag skåda,
 ser två skoningslösa män,
 ser två stora påstrykspänslar,
 ser en kruka, full af hvitfärg,
 och de täcka utan misskund
 med sin limfärg hjältar, gudar
 och gudinnor – all den prakt, som
 engång stolt gjort Fludribus.
 Andra tider – andra bilder!"
 Så ett fjärde: "Det, som händer
 i en framtid, kan jag höra;
 hör från dessa samma rum, hur
 en fyrstämig sång – den enkla,
 hjärtevarma tyska visan –
 upp till våra kronor skallar.
 Andra tider – andra sånger."
 Alla sade: "Kärlek likväl
 öfverlefver alla tider!"

[103]

Nionde afdelningen. LÄRA OCH LÄRAS.

Vind och vågbrus hade knappast
 Claudio di Monteverdes
 välljudstener öfverröstat,
 då därefter uti staden
 talades om intet annat
 än konserten, som ägt rum.
 Icke dock om art och anda
 hos de svunna melodier,
 ej om ljuflig efterklang i
 djupet utaf själ och sinnen
 var det tal; det streds om, hvilken
 friherrn, när konserten ändats,
 hjärtligt tackat allraförst,
 hvilken abboten väl varmast
 för hans prestation berömde,
 hvad ur källaren och köket
 slutligt uppbars till förfriskning. –
 Som på ödlan konvulsiviskt
 ännu det i svansen rycker,
 fastän lifvet redan flyktat,
 så ett slutadt storverk lefver
 kvar uti sin samtids prat.

Men, från simpel flackhet fjärran,
 vandrar Margareta ensam
 tidigt nästa morgon hän till
 en berså utaf syrener

[104]

för att där om toner drömma,
 mest likväl om Werners solo,

som än hennes själ berörde
likt ett hviskadt kärleksord.
Hvad fick hon väl se? I löfsaln
på det bruna tallbarksbordet
såg hon ju trumpeteten ligga.
Gömmande som Hüons trollhorn
mången hemlighet inom sig,
tyst – och likväl högst värtalig,
glänsande som guld, den låg där.

Öfverraskad Margareta
stod i löfsalns smala ingång:
“Har han varit här? Hvart gick han?
Hvarför låter väl trumpeteten
han så vårdslöst ligga framme?
Maskar kunde krypa i den,
tjufvar kunde bära bort den;
skall jag taga den till vara,
bära upp den uti slottet?
Nej, jag går, och den får ligga;
borde gått för längesedan.“

– Och dock gick hon ej – med blicken
hängde fast hon vid trumpeteten
liksom fisken uppå kroken.
“Gärna dock jag ville veta“,
tänkte hon, “om med min röst jag
kunde väcka toner i den.
Ingen ser mig, rundt omkring mig
ingen människa det finnes,
endast katten Hiddigeigei
slickar morgondagg från gräset.
[105]

Endast myrorna beskäftigt
myllra kring hvarann i mullen,
och på löfven krypa larfver
tyst och långsamt fram sin väg.“

Alltså in hon trädde, jungfrun,
skyggt hon fattade trumpeteten,
tryckte den till rosenläppar;
skrämd, hon dock spratt till, då hennes
andedräkt i gyllne röret
blef förbytt till gälla toner,
som af luften buros längre,
längre – ack, hvem vet hvarthän?
Likväl kan hon icke sluta.
Fasansfulla jämmertoner,
gälla, falska dissonanser
blåste hon i morgontystnad,
att på Hiddigeigei restes
hans angoriskt långa pälshår
liksom igelkottens taggar,
och med tassen för sitt öra
klagade det kloka djuret:
“Lid, fördrag, du tappra hjärta,
som så mycket re'n fördragit,
tål ock dessa missljudstoner!

Vi, vi känna väl de lagar,
 som för gamla världsmysteriet,
 som för ljudet bilda grundval,
 och vi känna väl den trollmakt,
 som, oskönjlig, korsar rymden;
 lik atomen ofattbar, den
 tränger in i hörselns gångar
 och i djur- som mänskohjärtan
 väcker kärlek, längtan, tjusning,
 [106]

raseri och vanvettsstormar.
 Och dock måste vi fördraga,
 att, om vår, om kattens kärlek
 ljuft en natt i toner tolkas,
 endast mänskors hån det väcker,
 att som kattmusik man skymfligt
 stämplar våra bästa tonverk;
 och dock måste vi fördraga,
 att de samma män'skobarnen
 åstadkomma slika toner,
 som jag nyss med rysning hörde.
 Äro slika toner ej en
 ful bukett af nässlor, törnen,
 hvare hvassa tistlar pråla?
 Kan en män'ska, när hon hör, hur
 fröken handskas med trumpeteten,
 ännu utan rodnad smäda
 kattmusiken af mitt släkte?
 Men var tåligt, tappra hjärta!
 Tål – ty tider skola komma,
 då det visa djuret, män'skan,
 medel låna skall af oss att
 riktigt uttryck ge åt känslan;
 när – allt efter bildningsståndpunkt –
 hela världen delad blir i
 katt- och okattmusikalisk.
 Ty historiens dom är rättvis,
 hvarje orätt godtgör den.“ –
 Men förutom Hiddigeigei
 blef af Margaretas första
 tonförsök, djupt ner vid stranden
 utaf Rehn, en annan mer till
 vrede stämd än till förtjusning.
 [107]

Werner var det. Med trumpeteten
 tidigt ut bland grönskan gick han
 att en visa komponera
 uti morgonenslighet.
 Först dock lade han sitt kära
 instrument på löfsalsbordet
 och såg tankfull ned på floden
 ifrån trädgårdsmurens bröstvärn.
 “Ständigt“, tänkte han, “det råder
 samma åtrå hos er, vågor!
 Hän till hafvet städs' I längten,
 som mitt hjärta efter kärlek,

och hvem är sitt mål mer fjärran,
 gröna ström – du eller jag?“
 Men hans tankar annan riktning
 fingo af en stork från tornet,
 som med fadersstolthet förde
 sina ungar första gången
 på en promenad vid stranden.
 Lustigt var det att beskåda,
 hur de mångförfarna, gamla
 storkarna längs floden smögo
 för att lura på en ål, som
 slök med välbehag en hop af
 mindre kryp vid strömmens strand.

Men ock han, som så med styrkans
 rätt de mindre lät sig smaka,
 skulle snart själf frukost blifva,
 ty den store tär den lille,
 och den störste tär den store,
 så den sociala frågan
 enkelt löses i naturen.

Ej mer hjälpte mer hans halhet,
 ej den feta kroppens slingring,
 [108]

ej hans slående med svansen;
 inklämd uti storkfars starka
 näbb, hans öde re'n var afgjordt,
 att af hans förhoppningsfulla
 söner delas uti bitar,
 och med klapprande de höllo
 värdigt nu sin frukostmåltid.

För att närmare betrakta
 denna kamp uti naturen
 steg ung Werner, hvilken icke
 tog sitt arbete så ifrigt,
 ifrån trädgår'n ned till stranden.
 Sakta där han ned sig satte
 på en mossbänk, uti skydd af
 sälg och gröna videbuskar,
 och han gladdes åt att där få,
 osedd från sin plats, bevittna
 storkarnas familjeglädje.

Men hvar glädje här på jorden
 plägar icke länge vara;
 äfven för den anspråkslöse
 kastar ödet ofta grymt en
 meteorsten uti soppan.
 Sysselsatt med djurlifsbilden,
 fick ung Werner höra toner
 från trumpeteten, som han lämnat,
 hvilka liksom hvassa knifvar
 skuro honom in i själen.
 “Säkert är det trädgårdspojken,
 som mitt instrument har tagit“,
 sade Werner och sig reste
 häftigt upp ifrån sin mossbänk,

så att storkarna förskräkta
 [109]
 upp till tornet skyndsamt flydde,
 utan ens sig gifva tid att
 taga ålens rester med sig.
 Som en stackars torso blef han
 liggande därner vid stranden,
 och af krönikan förtäljes
 icke, huruvida storkfar
 återkom att honom hämta.

Werner skyndade till trädgår'n,
 smög till gröna löfbersån
 öfver gräsets sammetsmatta,
 att ej något buller skulle
 röja honom uti otid.

Ty på öppen gärning gripa
 ville han den djärfve pojken
 och uppå hans ryggbast slå en
 lämplig tretakt till musiken.

In han trädde uti löfsaln,
 vredgad re'n sin hand han lyfte,
 men, som träffad utaf blixten,
 sjönk den åter ned till höften,
 och hans örfil blef som tyska
 enheten *) och mycket annat

(* Detta skrefs på 1850-talet. *Öfversättarens anmärkning.*)

blott ett vackert tänkt projekt.

Margareta blef han varse,
 med trumpeten tryckt till munnen
 och med kinder väderspända
 lik den lilla ängeln, som i
 Fridolini kyrka blåser
 oförtrutet i basun.

Hon förskräcktes som en frukttjuf,
 gripen uti grannens trädgård,
 [110]

och från hennes röda läppar
 föll trumpeten hastigt ned.
 Den förvirrade ung Werner
 hjälpte med ett skämtsamt infall,
 och skolmästerligt för henne
 började han demonstrera
 första reglerna att sköta
 instrumentet rätt och kunna
 åstadkomma melodier.
 Margareta lyssnar villigt
 och, förrän hon tänkte på det,
 ljödo åter nya toner
 ur trumpeten, som ung Werner
 med en bugning henne räckte.
 Lekande, hon lär hvad fordom
 hennes faders kyrassierer
 uti fält till angrepp blåste,
 endast några sträfva toner,
 eggande likväl och skarpa.

Ingen lärare på jorden
lärer oss så fort som kärlek,
det, som ofta är af järnflit
icke uppnå, strax den vinner
endast med en böns förtrollning,
med en vädjan hos en blick;
till och med en flamländsk grofsmed
har ju engång genom kärlek,
fastän öfver medelåldern,
en beryktad konstnär blifvit.
Skönt att lära – skönt att läras
i den gröna löfsalns gömma!
Det var såsom tyska rikets
välfärd hvilat på att fatta
rätt den gamla stridsfanfaren.

[111]

Men det klang likväl en annan
melodi i deras själar,
och det var den första kärleks-
vårens ljufva höga visa.
Utan ord var denna visa,
men de anade dess väsen,
och de dolde under skämtord
denna anings salighet.
Störd af denna musicering,
friherrn kom att inspektera,
tänkte vredgas, men förtreten
smalt uti ett soligt löje,
då han hörde dottern blåsa
sina gamla ryttarbussars
segerstolta stridsfanfar.
Muntert sade han till Werner:
“Högst berömvärdt nit ni visar
sannerligen i ert yrke.
Om så fortgår, säkert få vi
underbara saker skåda:
själfva stalldörn, som i draget
omelodiskt plägar gnissla,
själfva grodorna i dammen
lära sig till sist af eder
att prestera bättre toner. “

Men ung Werner ansåg sedan
sin trumpet för en klenod, som
ej den rikaste i världen
med den tyngsta säck af guldmynt
kunnat fullt betala honom.
Margaretas rosenläppar
hade den engång berört!

[112]

Tionde afdelningen.
UNG WERNER I DVÄRGGROTTAN.

Ifrån Feldberg ned en skogsbäck
skummande bär sina vågor

in i Rhen – han kallas Wehra.
 I den trånga dalen står en
 ensam fura mellan klippan;
 i dess grenar satt det magra
 onda skogsråt Meysenhartus.
 Detta sig i dag betedde
 alldeles för obehfvadt,
 gnisslade med hvassa tänder,
 ryckte loss en gren från stammen
 och en tallkott gnagde sönder,
 klättrade ock flere gånger
 upp och ned, som ekorn plägar,
 slet ifrån en stackars ugglas
 ett par fjädrar utur vingen,
 vaggade sig se'n i toppen,
 hånande den gamla furan:

“Höga fura, gröna fura,
 ej med dig jag ville byta!
 Uti marken står du fastväxt,
 måste vänta den, som kommer,
 kan dig ej från stället röra:

[113]

när engång ditt furuöde
 vill, att du i fjärran vandrar,
 komma mänskorna med sina
 hvassa yxor och dig hugga
 djupt i köttet, tills du störtar,
 och de draga obarmhärtigt
 af dig se'n ditt bruna barkskinn,
 kasta så dig ned i Rhen, och
 bort till Holland får du simma.
 Om man också i fregatten
 stolt dig sätter och dig kallar
 mastträd, är du likväl blott en
 ömkligt afflådd gammal fura,
 som har mistat sina rötter,
 och du lider jämt på hafvet
 utaf längtan hem, till dess en
 blix från himmelen i luften
 spränger mast och skepp och manskap.
 Höga fura – gröna fura,
 ej jag ville byta med dig!”

Furan sade: “Hvar och en må
 stå på platsen, där han vuxit,
 och där verka hvad han ålagts!
 Därför stå vi här i skogen,
 och det är likväl långt bättre
 än om natten in i törnsnår
 vilseleda djur och människor
 och af trötte vandrarn ständigt
 höra blott förbannelser,
 som ditt andehandtverk medför.
 Och hvem bryr sig längre om dig?
 På sin höjd en bonde säger:
 “Djäfvuln tage Meysenhartus!”

[114]

Men de andra skrifva böcker
och bevisa, att du alls ej
existerar, att förirring
blott beror på vin och dimma.
Andeaktierna stå nu
mycket lågt, och hellre vore
jag en trampad sten på vägen,
är en tredje klassens ande,
än skogsanden Meysenhartus!“

Anden sade: “Du begriper
intet häraf, ädla fura.

Meysenhartus och hans bröder
härska mäktigt uppå jorden,
öfverallt, så vidt som världen
sträcker sig, det finnes stigar
uti skogen, finnes mänskor,
som på dessa stigar vandra,
och när någon vilseledes
ifrån dem, vårt verk det är!
Låt dem tvifla på oss – under
vår förtrollning likväl stå de!
Äfven denna dag jag ämnar
vilseleda en, som märka
skall hvad andar än förmå.“

Nu från berget kom ung Werner.
Denne glad i dag sin unga
kärlek burit ut i skogen,
och så vidt som mänskan lycklig
vara kan härnere var han,
yr förhoppning höjde bröstet;
många tankar drogo genom
hufvudet på honom, som om
kärleksvisor skulle födas,

[115]

liksom larver, hvilka snart i
fjärilar sig omgestalta.

Nu han ville vända hem, men
skogsråt Meysenhartus höljde
uti dam den rätta vägen,
och i stället för till Rhen gick
Werner, tankspridd, inåt landet.
Leende då Meysenhartus
klättrade igen till toppen,
vaggade sig bland dess grenar.
“Han är kär!“ han hånfullt sade.
Werner gaf ej akt på vägen
och kom in i Haseldalen,
stannade där vid en bergvägg.
Skuggrikt, svalt var detta ställe,
slån och murgrönsrankor smögo
smeksamt sig kring nakna klippan,
och en källa hördes ljufligt
sorla icke långt från platsen.
Genom buskarna ung Werner

trängde fram för att sig läska
 med en kylig dryck ur källan;
 hopväxt snåret var, med tunga
 steg han måste väg sig bana,
 då han hörde oförtänt ett
 gällt och ömkligt ljud, som från en
 mullvad, som vid underjordiskt
 gräfvande, i snaran fångad,
 hastigt drages upp i ljuset.
 Något prasslade i gräset;
 framför honom stod en gråklädd
 man, knappt tre fot hög och något
 puckelryggig, men hans anlet'
 var ej oskönt, däri lyste

[116]

sällsamt tvenne kloka ögon.

Varsamt lät han mantelfliken
 falla ned till marken, sade,
 haltande: "Ni har mig, herre,
 trampat illa uppå foten."

– Werner sade: "Jag beklagar!"

Därpå dvärgen: "Och hvad söker
 här ni öfver hufvud taget?"

Werner svarade: "I inga
 händelser bekantskap med en
 sådan liten vidrig karl, som
 lik en groda uti gräset
 hoppar fram och näsvist frågar."

Dvärgen sade: "O, så talen
 allihop I, råa mänskor,
 klifven fram med edra grofva
 fötter, så att marken darrar,
 och dock krälen I allenast
 uppå ytan som en insekt,
 hvilken håller till i barken,
 tron, I ären jordens herrar,
 och I viljen intet veta
 utaf dem, som uti djupen
 tysta, men dock mäktigt härska!

O, I plumpa, råa mänskor!

In I stängen er bak murar,
 dragen upp i edra hjärnors
 drifhus några klena plantor,
 hvilka sedan I benämnen
 vetenskap och konst – och ären
 stolta öfver detta ogräs.

Vet – vid bergkristall och kalkspat! –
 mycket än I måsten lära,

[117]

mycket, innan rätta ljuset
 småningom för er har uppgått!"

Werner: "Lycka är för er, att
 frid i dag bor i mitt sinne;
 hade eljest lust, till tack för
 denna långa botpredikan,

binda fast er med ert långa
 gråa skägg vid den där eken!
 Men i dag mitt hjärta värmes
 utaf kärleks solsken, hvarom
 ni – vid bergkristall och kalkspat! –
 icke äger någon aning;
 ja, i dag jag känner som om
 hvar och en jag ville famna,
 som jag hvar och en bevisa
 ville något godt, och därför
 säg mig, hvem ni är, och om jag
 kan med något stå till tjänst.“

Sade då den gråe: “Detta
 låter redan mera artigt,
 och jag villig är att svara.
 Dvärgar kallas vi och bo i
 djupa klyftor, bo i djupa
 grottor långt i undre jorden,
 vakta guld- och silverskatter,
 slipa blanka stenkristaller,
 bära kol fram till den gamla
 elden uti jordens midtpunkt,
 och vi elda väl; förutan
 oss I voren allesammans
 re'n förfrusna längesedan –
 röken ifrån våra ugnar
 [118]

vid Vesuvius och Etna
 kan du skåda, om dig lyster.
 Tysta, ha vi omsorg för de
 otacksamma mänskobarnen,
 mången vacker vaggsång sjunga
 vi för edra floder, där de
 ännu mellan bergen slumra,
 att de intet ondt er göra;
 stöda klippor, som förvittrat,
 fångla gletschers onda isar,
 koka ock det skarpa saltet,
 blanda hälsosamma ämnen
 i de källor, där I dricken.
 Så på tusen sätt de gråa
 männen föra ut sitt dagsverk
 uti underjordens verkstad.
 Fordom mänskorna ock bättre
 kände oss, och visa kvinnor,
 gamla präster kommo till oss
 uti djupet, och de sågo
 på vårt arbete och sade:
 “Gudomen i grottor bor.“
 Nu I främmande oss blifvit,
 men än gärna vi er låta
 inblick få i underjorden,
 och i synnerhet vi älska
 studiosi ifrån Tyskland,
 ty de äga goda hjärtan,

och de se långt mer än andra.
 Ni ock tycks en sådan, följ mig!
 Här i dalen är min grotta,
 om ni endast kan er bocka,
 skall jag strax er skaffa ingång.“

Däruppå betänksamt dvärgen
 [119]

sköt en buske ifrån klippan,
 och en låghvälfd gång blef synlig.
 “För ett mänskoöga är här
 ljus nödvändigt“, sade dvärgen,
 slog två flintor mot hvarandra,
 och vid gnistorna han tände
 på en kådig furusticka
 och i spetsen gick med lyset.
 Werner följde, och han måste
 ofta böja sig och ofta
 nästan krypa, ty där var ej
 mycket rum från tak till golf.
 Sist dock öppnade en rymlig
 grotta sig vid gångens ända.
 Jättehögt var klipphvalfsrummet,
 smärta pelare sig sänkte
 ifrån taket ned till golfvet,
 och kring väggarna i brokigt
 formspel slingrade och knöt sig
 en fantastisk droppstensväfnad,
 än som klippan gråtit tårar,
 än som rika arabesker
 i ett jättestort korallnät,
 och ett underjordiskt, blekblått
 färgspel fyllde hela grottan,
 bjärt uti det uppå blockens
 kanter lyste furstickslyset,
 och ett brusande ur djupet
 ljud som från en fjärran bergström.
 Häpen, såg ung Werner denna
 prakt och drömde, han befann sig
 i ett tempel, och högtidlig
 kände han sig här till mods.

Förarn sade: “Nå, min unge
 [120]

vän, hvad tänker ni nu om de
 gråa männens tysta boning?
 Denna endast är en verkstad,
 mången skönare i nordens
 finnes och bland alpvärldsklyftor,
 men den skönaste i Välskland
 finnes dock bland Capris klippor
 invid Medelhafvets böljor.
 Öfver hafvets blåa botten
 spänner högt sig droppstenshvalfvet,
 utur vågorna det sprutar
 blåa lågor genom mörkret,
 och af hafvet stängs dess ingång.

Våra bröder uti södern
 bada skämtande sig där med
 Nereus' undersköna döttrar,
 men af sjömän undviks grottan.
 Längre fram engång måhända
 något söndagsbarn från Tyskland
 det förunnas skåda in där,
 en artist, som reser, eller
 någon spelman, såsom du.
 Nu kom med, vi måste längre!“

Med sitt lyse skred han framåt,
 in i mörkret. Werner skönjde
 klippstenshögar upp sig torna
 vildt, kaotiskt om hvarandra,
 öfver dem i skum sig hvälfd
 ned i afgrunds djup en flod.
 Klättrande utötver klippblock,
 in uti ett schakt de trädde.
 Ståtligt var där; klippans väggar
 bildade ett stort kvadratisk
 rum, och rundt kring salen smärta
 [121]

pelare sig reste upp.
 Långsamt hade där de bildats
 utaf droppsten under många
 tusental af år, och andra
 höllo ännu på att formas.
 Dvärgen knackade uppå dem,
 och de tonade så sällsamt
 som till rytmisk samklang resta.
 “Stämnda äro de“, han sade,
 “efter sfärers harmoni.“

Uti grottan låg ett klippblock,
 glatt och rundt, ett bord ej olikt.
 Bredvid det, allvarlig, stel och
 tigande en man sågs sitta.
 Liksom om han sofve, stödde
 han sitt hufvud emot handen.
 Som förstenadt var hans stolta
 anlete, och lifvets flamma
 lyste icke upp det mera.
 Mången tår väl hade strömmat
 utur dessa sorgsna ögon,
 men, förstenade, de hängde
 fast nu vid hans skägg och klädnad
 Rysande, ung Werner såg på
 mannen, rysande han sade:
 “Är väl denne blott en stenbild,
 eller en af kött och blod?“

Dvärgen sade: “Denne är den
 tyste mannen, är min gästvän,
 som jag länge härbergerat.
 Engång han, som andra, var ett
 mänskobarn, ett stolt; i dalen
 träffade vi på hvarandra,

[122]

och till byn jag ville visa
honom vägen och till mänskor.
Men han skakade sitt hufvud,
och hans skratt lät nästan håfullt.
Sällsamt ljud hans tal, än var det
som en bön, en from, andäktig,
lik en psalm, så som vi själfva
sjunga den i jordens sköte,
än som hädelser mot himlen;
mycket där af ej förstod jag,
men det ljud liksom ett minne
ifrån gråa urtidsdagar,
då af vredgade titaner
berg och klippor öfver våra
hufvuden ur marken sletos
och vi skyggt till djupet flydde.
Ömkan kände jag med mannen,
förde honom in i grottan,
och han tycktes trifvas hos mig,
och han gladdes åt att se på
dvärgens arbete i djupet.
Snart han fann sig hemmastadd i
våra vanor; ofta, tysta,
lyssnade vi på gemensamt,
huru droppstenslagren växte,
talade ock mången afton
om hvad sig i djupet tilldrog.
Blott när jag på mänskobarnen
vände talet, blef han vredgad,
en gång till och med han åtta
droppstenspelare slog sönder.
Äfven när jag sol och himmel
ville prisa, mörk han sade:
“Nämn ej sol och nämn ej himmel!
Ty därute uti solen

[123]

krypa ormar – ormar stinga,
lefva mänskor – mänskor hata,
och på himlen, uti stjärnor
frågor stå, och frågor vilja
hafva svar, men hvem kan svara?“
Därför blef han kvar i grottan,
och den smärta, som i början
genomströmmade hans inre,
löste upp sig uti vemod.
Ofta såg jag honom äfven
fälla tårar uti tysthet,
ofta ock, när en melodisk
klang drog genom pelarrader,
satt han där, sjöng vackra sånger.
Småningom mer tyst han blef;
frågade jag honom, hvad det
honom fattades, han tryckte
leende min hand och sade:
“Jorddvärg, sköna sånger vet jag,

men den skönaste jag än ej
 dig förtrott – den heter tystnad.
 Tystnad – tystnad. O, förträffligt
 lär man den sig i din grotta,
 djupet skapar blygsamhet.
 Ack, men kallt det blir härnere,
 och mitt trötta hjärta fryser.
 Vet du väl, hvad kärlek är?
 Om du efter diamanter
 gräfver och dem finner – göm dem
 aktsamt då uti din grotta,
 och du skall ej frysa, jorddvärg!“

Det var sista ord, han sade.
 Stum nu sedan år han sitter
 där vid klippan – är ej ännu
 [124]

död och lefver icke heller;
 småningom den tyste mannen
 blir förvandlad till en stenbild.
 Och jag vårdar honom; ömkan
 har jag med min tyste gästvän,
 låter honom ofta höra
 klangen ifrån pelarraden,
 ty jag vet, han hör den gärna.
 Och jag vågar nästan gissa,
 att ni äfven är en spelman,
 vill ni som den tjänst, ni erbjöd,
 spela något för den arme?“

Vemodsfull ung Werner grep då
 till trumpetten, och i vemod
 medlidsamt dess toner klungo,
 svällde ut och fyllde grottan.
 Nu han tänkte på sin egen
 kärlek – och som fjärran jubel
 drogo muntra toner genom
 vemodsstämningen och kommo
 närmare – allt mera friska.
 Som en dödsbesegrarhymn på
 påskdagsmorgonen de ljödo,
 och den tyste mannen tycktes
 rörd och böjde på sitt hufvud. –
 Nu farväl, och dröm i frid, du
 tyste man, i tysta grottan,
 till dess kärleken omsider
 löser din förtrollning, löser
 den förstening, som dig binder.

Se'n tillbaka genom grottan
 gingo dvärgen och ung Werner.
 När de kommit in i salen,
 [125]

lyfte dvärgen upp ett stenblock,
 tog så fram ett skrin, i hvilket
 glimmande juveler lågo,
 skrifter ock och pergamenter;
 några blad, af ålder gula,

och en ametist tog dvärgen
 upp och räckte dem åt Werner:
 "Tag den som ett minne af mig!
 Om det någon gång för brokigt
 tyckes dig på jordens klot,
 vet du, hvar du tillflykt finner.
 Men, om onda människor säga:
 dvärgen släpar på en gåsfot,
 då – vid bergkristall och kalkspat! –
 säg: infamt förtal det är blott!
 Visst är dvärgens fot en smula
 platt, men blott en ouppfostrad
 bonde kan om gåsfot tala.
 Nu farväl! Där fins en utgång.
 Lys dig själf, här har du blosset,
 jag har annat att bestyra!"
 Sagdt, och i en klyfta kröp han.
 Grubblande, igenom grottan
 gick ung Werner; trenne gånger
 slog han hufvudet mot klippan,
 innan dagens ljus han hunnit.
 Fridfullt ringde aftonklockan
 på hans hemväg genom dalen.

[126]

Elfte afdelningen.
 UPPLOPPET I HAUENSTEIN.

Genom Schwarzwald drar ett sorl, som
 när om våren bien svärma,
 brus som af en nära stormby.
 I ett värdshus sitta vilda
 sällar – skrällande i borden
 ljuda knytnäfs slag: "Mer vin!
 Nu det kommer andra tider
 för kommunen Hauenstein."
 – Uppå loftet lyfter bonden
 tiljor upp, tar fram sin gömda
 hjullåsbössa, hämtar fram en
 lång och rostig hillebard.
 Ifrån valnötsträdet kraxar
 korpen: "Länge har jag fastat,
 snart med kött jag smörjer kråset,
 bonde, du skall smaka bra!"
 Ned från alla berg styrs färden
 hän till Herrischried, till torget,
 där är landtkrets mennens säte,
 och där skall man hålla stämma.
 Ej som förr uti sin röda
 väst och svarta sammetströja,
 i sitt hvita, höga halskrås
 denna dag ses hauensteinarn:
 några harnesk spänt omkring sig,
 [127]
 andra bära läderkyller;

uti luften vajar kretsens
fana högt och solen blixtrar
uppå spjut och morgonstjärnor.
Framför kyrkan, uppå torget
stodo kretsens åldersmänner,
landtkrets-mästarn och stafhållarn.
"Tyst, I karlar!" skrek nu väbeln.
Tyst det blef – på kyrktrappstegen
hauensteinerkretsens talman
trädde upp, ett dokument han
hade uti sina händer,
strök sitt gråa skägg och sade:

"Alldenstund det hårda kriget
stad och land förluster vållat
och förökad utgiftsbördan,
har till täckande af nöden
utaf nådig öfverheten
nu en utskyld skrivits ut,
hvarje hushåll åtta gulden,
och för hvarje ungarl två.
För att lyfta dem, i nästa
vecka kommer skattindrivarn,
så från skogsfogdsamtet skrivnes."

"Skattindrivarn – slå ihjäl'en!
Gud fördöme'n!" skreks i hopen.
"Men som kriget har oss själfva
hemsökt nog – och därigenom
mången hus och gård förlorat,
och som uti våra rättsbref
står, att utom det, som enligt
häfd och gammal plägsed utgår,
landet skattfritt skall förblifva,
mena många kloke män, att
[128]

denna fordran är orimlig,
att man bör vid våra gamla
privilegier och landsrätt
hålla sig och ej betala."
"Ej betala!" ljöd i hopen.
"Därför hit vi kallat eder
för att höra kretsens mening."

Som vid hafvets strand en bränning
brusade nu vilda röster:

"Fram du, Fridli! Tig ej! Tala
måste Bergalinger Fridli,
han förstår – vi alla andra
mena såsom han." Och mannen,
som de ropat, nu med listigt
sammanknipna ögon sade,
där han stod uppå en huggkubb:

"Sen I ändtligt, dumma bönder,
hvar man syftar? Edra fäder
lämnade engång ett finger,
nu er hela hand det gäller;
gif dem den! – Helt snart de draga

skinnet ock från edra kroppar!
 Hvem har rätt att oss befalla?
 Fri i skogen lefver bonden,
 öfver honom står blott solen.
 Så det står i våra stadgar,
 uti vår föreningsbok.
 Där står ingenting om räntor,
 dagsverksskyldighet och ej det
 minsta om lifegenskap.
 Men den kommer, om I icke
 uti tid er värjen för den.
 Vetem I, hvad blott er skyddar?

[129]

Därom kunnen I förfråga
 er i Appenzell och Schweiz.
 Denna här!“ – han svängde, vredgad,
 morgonstjärnan kring sitt hufvud.
 “Och ifrån ett träd nyss sjöng en
 fågel något i mitt öra:
 gamla tider, gamla seder,
 fria bönder uti skogen,
 om I det med spjut och bössor
 söken, skolen I det finna.
 Amen! jag har sagt min mening.“

Vilda rop bland hopen ljödo.
 “Han har rätt!“ de skreko alla,
 och: “Åt fanders med de stora!
 Eld i alla skattelistor!
 Herrar skrifvare få se, om
 de med sina bläckhorn kunna
 släcka ut den eld, de upptändt!“
 Sade så en annan: “Fogde,
 nyss du mig i tornet satte,
 usel föda, dåligt vatten.
 Vin du själf har visst i källarn,
 nu vi vilja det probra,
 fogde, räkenskap skall hållas!“
 Och en tredje: “Goda bössa,
 som re'n mången tjäder fällde,
 gläd dig nu åt jakt på högdjur,
 träffa väl, ty snart vi skjuta
 på den svarta dubbelörnen.“
 Så det brusade i hopen,
 och som uti farsotstider
 samma feber alla griper,
 så i alla bondehjertan
 tändes samma vredesyra.

[130]

Fruktlöst varnade den kloke
 Balthes ifrån Willaringen:

“Om en häst vid svansen betslas,
 kan på djuret ingen rida,
 och om bonden vill med våld sig
 skaffa rätt, baklänges går det,
 och till slut han blott får prygel,

därför stads det hetat: varen
 undergifna öfverheten,
 och jag tror –“ Men ofrivilligt
 afbröts här hans fridsförmaning:
 “Kasta ut den gamle Balthes!
 Gud fördömme! Är han trolös,
 vill han folkets sak förråda!“
 röt man allmänt; stenar flögo,
 knifvar hotade, och blott med
 möda täckte några vänner
 återtåget för den gamle.

“Hvarför spilla flera fraser?“
 skrek nu Bergalinger-Fridli.
 “Den, som våra rättigheter
 trogen blir och vill försvara,
 lyfte upp sin hand!“ – Och alla
 hurrade och lyfte upp den.
 Vapen klirra – fanor vaja –
 härskri skalla – snart ljud trumman,
 och re'n samma dag den vilda
 hopen drog sig ned i Rhendal'n
 för att storma Säkkingen.

Uti skogen, ifrån furan
 skogsråd Meysenhartus hånfullt
 [131]
 blickade på bondetåget,
 sade: “Lycka till, go' herrar!
 Er behöfver jag ej föra
 vilse – själfva I det gören!“

Ryttarbud i fyrsprång rida,
 väktare i hörnen blåsa,
 kvinnor skria, barn sig jämra,
 och igenom dalen höras
 hemska stormklockstener ljuda.
 Borgare på gatan springa:
 “Porten stäng! Sätt vakt på muren!
 För kartover upp till tornet!“

Från balkongen friherrn märkte,
 att det lifligt blef i skogen,
 att på hvarje stig från bergen
 mörka massor ned sig rörde.
 “Är jag vaken eller drömmer?“
 sade han. “Har bonden glömt, att
 re'n för hundrafemti år se'n
 slika upptåg ha förbudits?
 Sannerligen tror jag icke,
 att i mörka skogen blänker
 som af spjut och pickelhufvor.
 Vackert tänkt, I värde herrar!
 Under det att ner vid Donau
 kejsarörnen låter turken
 sina skarpa klor få känna,
 tron I kanske, att vid Rhen man
 lätteligen sig en fjäder

plocka kan utur hans vinge!
 Sen er för, att er beräkning
 ej sig visar falsk och på den
 [132]

gamle friherrn ej beror, om
 soppan ej blir er för het.“

Sade så, gick högre upp och
 spände buffelkyllret om sig,
 spände på sig ryttarvärjan,
 ropade se'n på sitt husfolk:
 “Hållen vapen i beredskap,
 hållen noggrann vakt i tornen;
 vindbron skall dras upp, och ingen
 obedd gäst får släppas in!
 Ni, herr Werner, ordnar sedan
 allt det andra; skydda slottet
 och mitt käraste, min dotter.
 Frukta ej, min Margareta,
 ett soldatbarn mod bör äga.
 Visserligen några svarta
 korpar flygit ned från skogen,
 men mot stadens murar säkert
 sina hufvuden de krossa.
 Gud er skydde! Själj jag går nu
 till min post, till stadens rådhus.“

Gråtande, i friherrns armar
 kastade sig Margareta.
 Fadern kysste hennes panna,
 räckte handen åt ung Werner
 och begaf sig se'n till staden.

Damerna i klostret drogo
 klagande till katedralen:
 “Var oss nådig, Fridolinus!”
 Vid sin port stod värdshusvärden:
 “Är ej klokast, nådig herre,
 att man guld och silfver gräfver
 [133]

ned uti en vrå i källarn?”
 Friherrn sade: “Blygs för frågan!
 Klokast är, att ni från spiseln
 vapnet tar och går till porten;
 gamle fiskare – framåt!”

Uti rådhusalen samlats
 stadens råd till öfverläggning;
 många af de visa fäder
 sågo ut som stode redan
 dommedagen framför dörren;
 mången nu betänkte sina
 svåra synder, gjorde löften:
 “Skyddar Gud oss nu i nöden,
 skall jag aldrig mer i lifvet
 taga dryga ockrarräntor,
 faderlösas gods förvalta
 på bedrägligt sätt och aldrig

mera blanda sand i mjölet.“

En re'n hade förslagit:

“Skicka ut en laddning kött och
vin åt bönderna och några
dussin blanka gulddubloner,
att de härifrån må draga;
uti Waldshut må de själfva
söka reda sig med dem.“

In i rådssal'n trädde friherrn:

“Hvad är detta? – Tycks mig nästan,
gode herrar, som I hängden
edra hufvuden – kurage blott!
När för edra murar svensken
låg, då såg det mörkt ut, nu det
endast är ett fastlagsskämt.
Mången ibland er ju fordom
har förstrött sig med musik och
[134]

väl på basfiol förstår sig.

Hurtigt, I orkesterherrar!

Spelen upp ett stycke för dem,
att de där, som stå vid porten,
fort och lustigt hemåt dansa,
tills ett kejslerligt kommando
blåser upp finalen för dem.“

När förvirring rår, ett manligt
ord på rätta stället verkar
ofta under, många rycka
upp sig vid en annans djärfhet,
och en enda kraftig vilja
gjuter stål i hundra andra;
Stadens fäder sågo, styrkta,
uppå friherrns grå mustascher:
“Ja, så äfven är vår mening;
staden tappert bör försvaras,
friherrn skall oss kommendera.

Han förstår det. Må den onde
taga dessa usla bönder!“

Högljudt ljödo nu allarmrop;
bort till porten, där en jordvall
sträcker sig till fasta landet,
gick nu välbeväpnadt manskap.

Uppå bastionen hade
Fludribus med bister uppsyn
fattat posto. Några unga
män han samlat, och en gammal
vallkanon de släpat upp.

Friherrn log, men Fludribus med
värdighet tog så till orda:

“Den, som invigt sig åt konsten,
det i alla tider prydt att

[135]

ha en skatt af allmän bildning.

Lämnen honom plats! En statsmans-
och en fältherrsjäl i honom

rymmes, han i allt är stor.
 Med min skarpa blick jag faran
 anar här, men som Cellini
 engång ifrån vallen fällde
 uti Rom den djärfve, franske
 konnetabeln, så – tyvärr på
 sämre fiender – här ämnar
 Fludribus att gifva eld!“

“Döda blott ej allesammans!“
 sade friherrn, “och förskaffa
 framför allt er krut och kulor,
 ty den här kanonen laddas
 svårligen väl af sig själf!“

Ifrån flodens strand den vilda
 bondeskaran kom; med mörka
 blickar sågo de på stadens
 höga murar och uppå den
 vältillstängda, starka porten.
 “Räfven i sin håla gömt sig,
 räfven bommat för sin kula,
 bonden räfven ut skall gräfva.
 Bergalinger-Fridli utbrast:
 “Framåt, jag skall visa vägen!“
 Trummor rördes nu till stormning,
 tunga hakebössor smällde,
 och med jubelrop i röken
 rusade en trupp mot porten.
 Bakom vallens bröstvärn hade
 friherrn väl fördelat stadens
 bästa skyttar; tyst, nu såg han
 [136]

på den vilda hopens anlopp.
 “Skada“, tänkte han, “på all den
 kraft, som här förspills förgäfves!
 Utaf dessa lymlar kunde
 dock det lätteligen bildas
 ett förträffligt regemente.“ –
 “Fyr!“ nu hördes hans kommando.
 Mot de stormande då flög en
 skarp och noga riktad hälsning
 utaf kulor, och de flydde,
 skingrade i vild förvirring,
 liksom kråkorna, när gömde
 skyttens bly slår ned i svärmen.

Mången äfven hade stupat.
 Ner vid stranden under apeln
 bad med mattad röst en illa
 sårad man sin vän, som flydde:
 “Hälsa till min gamla moder,
 hälsa ock Verena Fromherz,
 säg, att nu hon lugnt af länge
 Uicker-Hans kan motta ringen,
 ty här Seppli med sitt hjärtblod
 färgar röd den hvita sanden!“

Under det att så vid porten
 man skärmytslade, af andra
 öfverlades det, om staden
 icke kunde tas i ryggen.
 Längre ner vid Rhen det fanns en
 laxfångst; stora fiskarbåtar
 lågo där vid några brädsjul.
 Dit en annan hop begaf sig.
 Af en dristig sälle ifrån
 Karsau de leddes; hvarje
 [137]
 smyghål kände han vid Rhen, och
 mången fisk ur andras nät han
 hade nattetid där tagit.
 Trenne öfverfyllda båtar
 buro dem nu uppför floden.
 Videbuskar, täta snår och
 flodens många krokor dolde
 dem för hvar fiendtlig blick.
 Där sig slottets högtbelägna
 trädgård uppå. murhvalf reser
 öfver vattnet, höll man inne
 båtarna; lätt gick att landa.

Uppå taket till det lusthus,
 hvori Fludribus sitt snille
 engång gifvit lösa tyglar,
 satt nu katten Hiddigeigei.
 Med förvåning såg han, huru
 uti djupet vapen blänkte,
 såg, hur en med blanka sabeln
 mellan sina tänder dristigt
 svingade sig upp på muren,
 hur en andre och en tredje
 följde i den förstes spår.
 Misslynt sade Hiddigeigei:
 "Bäst det vore, att en sansad
 katt till människornas dumma
 streck sig neutral förhölle,
 men jag hatar dessa bönder,
 hatar lukten ifrån stallet,
 som, ifall den vunne intrång,
 skulle europeisk kulturdofts
 fina atmosfär fördärfva.
 Sen er för, godt folk! Alltsedan
 gässens uppå Kapitolium
 [138]
 varningsskri ljöd för barbaren,
 hafva äfven djuren haft sin
 andel uti världshistorien."

Vred, han reste sig från taket,
 vred, han krökte uppå ryggen,
 och ett jamande han höjde,
 öronskärande och rysligt.
 Ifrån tornet hördes detta
 nödrop af den trogne Anton,

och han ofrivilligt såg i
denna riktning: "Store himmel –
fiender!" Och hans signalskott
kallade de andra dit.

Werner kom; i största hast han
ordnade den ringa skaran.

"Hitåt du – du där – och skjut ej
alltför tidigt!" Hårdt hans hjärta
klappade af kampbegär.

Grafven omkring slottet nästan
torkat ut, och nu ur vassen
växte täta spjut och svärd.

Trotsiga gestalter sågos
klättra uppför vittradt murverk,
bössor smällde, pilar hveno,
yxhugg dånade mot porten,
angrepp rundtom, larm och stridsrop:

"Adelsslott, snart är du vårt!"

Dofva fall i grafven hördes,
blodig färgades dess botten.

Klar, vid porten Werners stämman
ljöd: "Bra, Anton! Nu på kornet
tag den svarte där till vänster,
den till höger själf jag sköter.

[139]

Sikta säkert – re'n de vika!"

Afvärjd var den första stormen,
och med blodigt hufvud drog sig
skaran nu tillbaks i skydd af
våldiga kastanjeträden.

Hånfullt ljöd det upp till slottet:

"Fega riddare och drängar,
sitta bakom fasta murar,

kommen ut till ärlig drabbning,

om I vågen!" – "Död och afgrund!

Vindbron ned!" befallde Werner.

"Ned med bommen! Framåt! Håna?!

Ned i Rhen med dessa hundar!"

Vindbron fälldes. Uti spetsen
stormade ung Werner framåt,
bröt sig in hopen; med ett
svärdshugg sträckte han till marken
den, som visat väg till slottet.

Uti fiendernas leder

sågs en gammal högrest krigsman,
trotsigt blickade hans skarpa

ögon ur det väderbitna

anletet; det var en gammal

wallensteinare, som smaken

för hans gamla krigshandtering

hade fört bland bondeleden.

"Här fins stål att smaka, gubbe!"

ropade ung Werner, och hans

klunga hven igenom luften,

men af hillebarden hugget

blef pareradt: "Icke illa!
Och här har du svaret!" – Blodig
färgades ung Werners panna,
[140]

och där gapade ett öppet
sår, som hillebarden huggit,
men den arm, som svängt den, gjorde
icke om det – djupt i halsen,
där hans harnesk icke täckte,
satt ung Werners stål; än några
steg han vacklade, men sjönk så
ned på marken: "Djävul, tänd nu
upp din brasa – snart du har mig!"
Sade så – död låg den gamle.

Werner – nu ditt lif beskydda!
Under vild förbittring föll nu
bondehoppen öfver Werner
och de få, han hade med sig.
Lutad mot kastanjeträdet,
matt sig värnande med svärdet,
stod ung Werner – vid hans sida
höllo tjänarne än stånd.
Gud, var nådig! Såret bränner,
utur handen faller svärdet,
för hans ögon blir det töcknigt,
fiendernas vapen snudda
redan tätt vid blodigt bröst;
Då – än kan sig allting vända! –
ljuder, manande till anfall,
en trumpetstöt ifrån slottet,
så ett skott – där störtas en – och
så en salfva – "Framåt!" höres
gamle friherrn kommendera,
och i vild förvirring rusar
bondehoppen nedåt Rhen.
Gläd dig, Werner – vänner nalkas
och ibland dem Margareta!
[141]

När i slottsträdgården striden
rasade som bittrast, steg hon
upp och trädde på balkongen;
och hon blåste – utan själf att
veta hvad hon ville – blåste
som ett nödrop ur en pinad
själ den stridssignal, som engång
uppå skämt hon hade lärt.
Detta hörde friherrns manskap,
som från drabbningen vid porten
kom tillbaka; vid signalen
ökade de sina steg och
trängde in i slottsträdgården.
Kvinnohjärta, veka, skygga,
hvem har så dig stålsatt – hvem?
"Gud, han lefver!" Ömt hon böjde
sig mot honom, där i gröna

gräset uti trädets skugga
 han låg utsträckt; ömt hon strök hans
 blonda, blodbestänkta lockar
 ifrån pannan: "Modigt stred du!"
 Matt, sin blick ung Werner höjde
 än engång – är det en drömbild,
 som han skådar? Så hans ögon
 slöto sig. På två gevär man
 bar den sårade till slottet.

[142]

Tolfte afdelningen.
 UNG WERNER OCH MARGARETA.

Uti slottskapellet brinner
 flämtande en ensam lampa,
 lyser mildt på altartaflan,
 hvarur himladrottningens bilden
 huldt och nådrikt skådar ned.
 Framför bilden dofta friska
 rosbuketter och geranier.
 Margareta böjer knä:
 "Smärtekvalda, nåderika,
 du, som detta hus beskyddar,
 skydda äfven honom, hvilken
 fjättras nu vid sjukdomsläget,
 och förlåt mig, om det kanske
 orätt är, att jag beständigt
 endast tänker uppå honom."

Hoppet och förtröstan sänkte
 sig i hjärtat ned vid bönen.
 Uppför trappan Margareta
 tröstad steg; – på tröskeln till den
 sjukens rum hon såg den gamle
 läkaren; han gaf en vink, att
 tyst hon skulle gå till honom.
 Ungefär han visste äfven
 hvad hon skulle fråga honom,
 därför nu han halfhögt sade:

[143]

"Nådig fröken, hys ej oro,
 kärnfriskt blod och ungdomsstyrka
 bota lätt en sådan skråma.
 Redan håller hälsans budskap,
 ljuflig slummer, honom fången,
 re'n i dag han upp får stiga."
 Sade så och gick; än månet
 skott- och huggsår måste vårdas,
 och han skydde gagnlöst pladder.

In uti ung Werners sjukrum
 trädde Margareta sakta,
 ville veta, huruvida
 läkarns uppgift varit riktig.
 Ljuft inslumrad låg ung Werner,

blek och ungdomskön liksom en
marmorstod. Och som i drömmar
höll han handen för sin panna
och för såret, som sig ärrat,
liksom en, som täcker ögat
för att ej af solen bländas;
och ett leende sågs hvila
kring hans läppar uti sömnen.

Länge blickar Margareta
uppå honom – så visst engång
uti Idas skogar uppå
hulde slumraren, Endymion,
gudajungfrun måtte skådat.
Ljuf medömkan fångat blicken,
ack, och denna är en fruktbar
jordmån städs för plantan kärlek.
Ur ett ringa frö den spirar
upp ur denna mark och väfver
[144]
snart igenom den med tusen
fina, ack, men fasta tågor.

Trenne gånger Margareta
sina steg re'n styrt mot dörren,
trenne gånger vändt tillbaka,
framträdt sakta till hans läger.
Uppå bordet stod en kylig
hälsodryck och läkemedel,
men hon blandade ej drycken,
rörde icke läkemedlen,
böjde skyggt sig ned mot honom,
vågade knappt draga andan,
att ej slumrarn skulle störas.
Länge såg hon på hans slutna
ögon – ofrivilligt böjde
ned hon munnen – men hvem tyder
mig det sällsamt underbara
första kärlekstyckets gåta?
Sångmön vågar nästan gissa,
att hon ville kyssa honom,
nej, det gjorde hon dock icke,
drog en suck – spratt till – och plötsligt
vändande sig om, hon flydde
som en uppskrämd hind ur rummet.

Den, som i ett mörkt och dystert
fängelse låg länge instängd,
på sin första frihetsvandring
helt förvånad ser på världen:
“Sol, säg, skiner du mer varmt, och,
himmel, är du ej mer djupblå?”
Och hans ögon bländas, ovant
vid ett länge saknad dagsljus.
[145]
Så ock skrider den, som vunnit
hälsan åter, ut i lifvet.
Varmare och mera hoppfullt

än förut han återser det,
 och han jublande det hälsar.
 "Värld, hvad du är skön!" så ljöd det
 ock från Werners läppar, då han
 långsamt nedför slottets trappa
 uti trädgården gick ned.
 Lutad mot sin staf, han länge
 stod och insög solens strålar,
 insög blommors doft med djupa
 andetag, och därpå skred han
 långsamt längre till terrassen,
 satte sig i solskensvärmen
 på en stenbänk – öfverallt bland
 blommande kastanjegrenar
 bien surrade, och fjärlar
 svärmade i klarblå luften.
 Genomskinligt grön och sakta
 sorlande flöt Rhen därnere,
 välbemannad som en flotte,
 styrande sin kurs mot Basel.
 Upp till knäna uti vattnet
 stod en fiskare vid stranden,
 sakta gnolande en visa:
 "Bonden kommer, spjutbeväpnad,
 bonden ämnar skogsstad storma,
 vill med Österrike strida.
 Bonde, med din lott var nöjd,
 det blir alltför dyrbar fröjd,
 grip i pungen och betala!
 Åtta gulden var för mycket,
 tjuguen det nu har blifvit;
 [146]
 inkvartering, dyra gäster,
 plåsterlappar hos kirurgen.
 Bonde, med din lott var nöjd,
 det var alltför dyrbar fröjd,
 grip i pungen och betala!"
 Öfver Rhen och fagert landskap
 lät med välbehag ung Werner
 blicken sväfv, men hans tankar
 fingo snart en annan riktning;
 öfver solbelysta muren
 märkte han en skugga glida,
 skugga som af lockar och af
 kvinnodräkt, som Werner kände.
 Skrattande kom Margareta
 i allén, hon gick och såg på
 kattens gratiösa lek:
 denne uti paviljongen
 fångat sig en råtta; åt ej
 upp den, höll den blott med tassen
 fast och blickade med nådig
 härskarblick uppå den fångne.
 Med en vördsam hälsning reste
 Werner upp sig ifrån bänken,

och det flög en flyktig rodnad
 öfver Margaretas kinder.
 "Lycka ,till!" hon blygsamt sade.
 "Och hur är det? Länge var er
 mun förstummad; nu med glädje
 af er själf jag får det veta."

"Alltse'n med en hillebard min
 panna fick bekantskap göra,
 vet jag knappast" – sade Werner –
 [147]

"hvar mitt lif och mina tankar
 hållit hus; omkring mitt hufvud
 lågo mörka moln; i dag dock
 uti drömmen steg en ängel
 till mig ned, och han sig böjde
 öfver mig. Stig upp och gläd dig
 åt dit unga lif, han sade,
 och så blef; med säkra steg jag
 kunde gå i dag hit ned."
 Åter glödde Margaretas
 kinder som en morgonrodnad,
 då ung Werner nämnde drömmen.
 Skämtande hon honom afbröt:
 "Och nu mönstrar ni väl platsen,
 hvarest slaget stod. Ja, het var
 dagen, ännu i mitt minne
 dånar det som skott och stridslarm.
 Mins ni än: där bort vid trädet
 var er plats – där fläderbusken
 vackert blommar, låg en stupad,
 här, hvarest nu blomblad flyga
 genom luften, blänkte då af
 spjut och svärd och hvassa liar;
 där, hvarest nyss muren rappats
 för att dölja alla blodspår,
 bröt den vilda flykten fram.
 Ja, herr Werner – och i slottet
 grälade min far förskräckligt
 öfver att så öfverdådigt
 käckt man störtat sig i faran."

"Död och – men förlåt min hetta,
 nådig fröken", sade Werner.
 "De oss hånade, och då må
 någon annan lugn förblifva.
 [148]

När jag slika ord får höra,
 flammar hjärtat, knytes handen,
 strid, ej annat medel vet jag,
 strid, om också hela världen,
 brakande, i spillror ginge.
 Fiskblod har jag ej inom mig,
 ännu denna stund, fast blott en
 sårad krigare och mattad,
 stode uti lika fall jag
 åter vid kastanjetrådet."

"Stygge man," tog Margareta
 förebrående till orda,
 "så att hillebardhugg åter
 skulle korsa första ärret,
 så att – vet ni ock, hvem eder
 djärfhet skure uti hjärtat?
 Vet ni, hvem som gråtit för er?
 Röt ni åter: Ned med vindbron,
 om jag innerligt er både:
 Werner, stanna – Werner, tänk ock
 på den stackars Margareta? –
 Om jag –" Men här afbröts plötsligt
 deras samtal utaf tystnad.
 Dock – det, som förtegs af munnen,
 sades tydligt utaf hjärtat.
 Frågande, ung Werner lyfte
 sina ögon upp mot henne:
 "Dör jag, eller skall jag lefva
 här mitt unga lif tvåfaldigt?"
 Och hon flög uti hans armar,
 och hon hängde vid hans läppar,
 och på dem nu brände första
 heta, ljufva kärlekskyssen.

[149]

Lekande emellan trädens
 dunkelgröna kronor, föllo
 solskenstrimor på två sälla,
 på ung Werners bleka anlet',
 Margaretas röda kinder.

Kärlekskyss, du första, ljufva!
 Mins jag dig, jag gripes utaf
 fröjd och vemod: fröjd, att äfven
 jag engång har kysst den kyssen,
 vemod, att jag redan kysst den.
 Jag dig mins – i dag jag ville
 plocka språkets skönsta blommor,
 att en ärekrans dig binda.
 Men i stället för de orden
 trädde bilder upp inför mig,
 och i stum åskådning flög min
 själ långt bortom tid och rum.
 Uti paradiset's lustgård
 såg jag in; ung låg där världen,
 åldern räknande i dagar,
 i sin första, friska vår.
 Afton var det, uppå himlen
 lyste matt en rodnad, och i
 flodens vågor sol gick neder,
 invid stranden lekte djuren,
 och i skuggan utaf palmer
 kom det första mänskoparet.
 Tysta skådade de kring sig,
 sågo tysta på den unga
 skapelsen i aftonfriden,
 tysta i hvarandras ögon,

och de kysstes –.

Åter såg jag, och det steg en
dyster bild upp för mitt öga:

[150]

kolsvart himmel, storm och åska,
bergen brusto, utur djupen
vattenmassor upp sig välte;
öfversvämmad är den gamla
jorden och dess slut är nära.
Emot klippan hväser bränning,
mot den gamle och den gamla,
mot det sista mänskoparet.
Nu en blix: jag såg de båda
leende hvarandra famna,
famnas och hvarandra kyssa.
Kolsvart natt se'n; och en stormflod
brusande dem drog i djupet. –
Så var synen och jag vet nu,
mer än ord är kyssen, den är
kärleks tysta Höga visa,
och där ord ej räcka, anstår
sångaren det ock att tiga.
Därför tyst tillbaka vänder
sången nu till slottets trädgård.

Där uppå terrassens trappsteg
låg den värde Hiddigeigei.
Med berättigad förvåning
såg han, hur hans härskarinna
kysste innerligt trumpetarn –
och han murrade inom sig:
“Månget svårt problem har redan,
pröfvande, jag i mitt hjärta
öfvervägt och djupt begrundat,
ett dock står mig olöst åter,
olöst och mig obegripligt:
hvarför, hvarför kyssas mänskor?
Ej af hat, de bitas icke,
hunger ej, de sluka icke,

[151]

kan ej heller gärna vara
oförstånd blott, ty de handla
eljest klokt och själfmedvetet;
alltså än engång jag frågar:
hvarför, hvarför kyssas mänskor?
Hvarför nästan blott de yngre?
Hvarför dessa mest om våren?
Öfver dessa mörka punkter
skall i morgon uppå taket
närmare jag meditera.“

Rosor bröt nu Margareta,
Werners hatt hon tog och fäste
där på skämt de röda blommor.
“Bleke man, till dess på edra
egna kinder de ses blomstra,
måste de på hatten bäras.

Men nu säg mig, hur det kom sig,
att så kär, så kär ni blef mig?
Aldrig med ett enda ord ni
mig förtrott, att ni mig älskar,
många gånger har ni endast
skyggt ert öga lyft emot mig,
musicerat ock en smula;
är det kanske i er hembygd
bruket, att så där man in i
kvinnors hjärtan sig trumpetar?“

“Margareta, ljufva älskling,
kunde jag väl tala till er?
Som en helgonbild ni syntes
mig uti er hvita festdräkt
på Sankt Fridolini dag;
[152]

i er faders tjänst jag fördes
endast af en blick från er,
eder huldhet var den sol, som
genomstrålade min lefnad;
ack, vid sjön därute satte
ni en krans uppå mitt hufvud,
det var kärleks törnekrona.

Tigande jag har den burit.
Tordes jag väl tala? Tordes
väl den hembygdslöses längtan
träda inför Margareta?
Liksom ängeln, som vid mänskans
sida står och skyddar henne,
ville jag er ära, ville
i er tjänst med tacksamt hjärta
dö uti kastanjträdsskuggor.
Men ni ville ej, ni har ock
här bevarat lifvet åt mig,
skänkt mig det tvåfaldigt, skänkt det
åt mig, smyckadt med er kärlek.
Tag mig då! Alltse'n er kyss brann
på min mun, jag lefver endast
genom er, jag är er egen,
Margareta – evigt din!“

“Evigt din!“ så hon ock sade.
“Huru orden bygga för oss
trånga skrankor dock! 'Er egen',
hur högtidligt, kallt det låter.
'Evigt din'! så talar kärlek,
hjärta, klappande mot hjärta,
mun mot mun, så lyder ordet.
Därför, Werner, kyss mig åter!“
Och hon böjde sig mot honom.
[153]

Strålar månen blott på himlen,
komma snart rnyriader stjärnor,
så ock efter första kyssen
komma många, många andra.
Men, hur många af dem blefvo

röfvade och återgifna,
 nödgas sången att förtiga,
 statistik och diktning stå ej
 just uppå den bästa fot.

Äfven kom i slottsträdgården
 Anton skyndsamt nu och mälde:
 "De tre damerna från stiftet,
 som den första maj på fisket
 voro med, besöka slottet,
 och de fråga efter fröken,
 och de vilja gärna veta,
 hur herr Werner sig befinner –
 önska honom bättring snart."

[154]

Trettonde afdelningen. FRIERIET.

Natt, hvad du är lång och pinsam,
 när uppå den trötte mannen
 jämte mörkret icke sömnen,
 icke drömmen sänkt sig ned.
 Rastlöst gräfva då hans tankar
 uti det förflutnas spillror,
 och hans forna lifs ruiner
 dyka upp, men ingenstädes
 fästas gladt på dem hans blickar,
 endast mörka bilder ser han,
 ty dem felas dagens solljus.
 Saknas sömnen, sväfvar själen
 utan ro omkring i fjärran,
 fattar då beslut och smider
 djärfva planer, bygger luftslott,
 men som flädermöss och ugglor
 flaxa kring dem tviflets tankar
 och förjaga mod och hopp.
 Midnatt slog i slottets tornur.
 Rolös, i sitt högt belägna
 rum satt Werner på sitt läger.
 Genom fönstret uti fina
 strimnor glänste månens skimmer,
 fjärran hördes flodens brus.
 Drömgestalter för den vakne
 sväfvade i brokig växling.
 Än han tyckte, det var söndag:

[155]

klockor ringa, hästar gnägga,
 uppåt Schwarzwald drar ett brudtåg!
 Han i spetsen uti festdräkt,
 vid hans sida Margareta
 med en myrtenkrans på hjässan.
 Och i byn däruppe idel
 högtidsjubel; alla vägar
 äro sirade med blommor.
 Uti full ornat hans gamle

pastor står i kyrkoporten,
och välsignande han vinkar,
att de skola träda in –
men hans drömsyn afslöts icke.
Scenen växlade; han tyckte,
att det knackade på dörren,
puckelryggig, trädde in hans
vän från Heidelberg, Perkêo.
Uti rummets mörker lyste
strålande hans röda näsa,
och hans hesa stämman sade:

“Gosse, gosse, fly all kärlek!
Kärlek är en farlig vådeld,
lätt vid den man kan sig sveda,
och ej kolare du är!
Kom du hem till gröna Neckar,
kom till mig till stora fatet,
där det finnes ännu nog att
släcka all din kärleksglöd!”

Åter tyckte han sig rida
i en drabbning emot turkar:
“Allah“ ljöd det, sablar hveno,
ifrån hästen ned en pascha
högg han och hans rustning brakte
[156]

fram till fältherm, prins Eugen;
denne klappade hans skuldra:
“Bra, min modige kapten!”

Nu från slaget flög hans tanke
han till barndomstidens dagar,
och i parken sjöng hans amma:
“Ekorn klättrar upp i trädet,
ekorn vill till toppen stiga,
ekorn faller ned till mark.
Hade han så högt ej stigit,
hade han så djupt ej fallit,
ej han brutit då sitt ben.”

Utan sömn satt så ung Werner.
Upp från bädden sprang han ändtligt,
och med stora steg han mätte
rummet, men dock lika svårlöst
stod för honom samma fråga:
“Skall jag hos den gamle friherrn
bedja om hans dotters hand?”
(Och det tycktes honom nästan
som hans kärlek hade varit
orättfånget gods, som borde
lik en tjuf han skyndsamt rymma
före dagningen – men plötsligt
lyfte sig i ungdomsfägring
såsom alltid solen upp ur
dagens ljusa morgongryning.
“Blygs, du mitt försagda hjärta!
Ja, jag friar!” utbrast Werner.

Vid en frukostbit satt friherrn

och studerade ett bref, som
dagen förut han bekommit.

[157]

Långt från Schwaben budet anländt,
ifrån Donau, där i trånga
dalen floden flyter fram.

Branta kalkstensväggar resa
sig kring floden och där speglas
de och ljusgrön bokskog af;
därifrån kom ryttarbudet.

Men i brefvet stod det skrifvet:

“Gamle stridskamrat, jag undrar,
om du någon gång än tänker
uppå Hans von Wildenstein?
Mången droppe vatten runnit
nedför Rhen och Donau, sedan
vi därute i kampanjen
lågo invid lägerelden
och jag ser det på min pojke.
Ty jag har en sådan bängel,
tjugufyra år han räknar,
page vid hertigens i Stuttgart
hof han varit, sedan sändes
han till Tübingen att där få
bokligt vett; ifall jag skulle
räkna efter alla skulder,
som jag har betalt för honom,
har han mycket där sig lärt.
Nu hos mig han håller till på
Wildenstein och jagar hjortar,
jagar räfvar, jagar harar,
men ibland den slyngeln äfven
jagar vackra bondedöttrar,
och det nu är tid, han tämjes
genom äktenskapets ok.

Misstar jag mig ej, så äger

[158]

ni en dotter, och det vore
ett parti, som syns mig lämpligt.
Med kamrater gör man icke
många omsvep, och jag .därför
rakt på sak er härmed frågar:
huru vore det, om jag min
Damian på brudfärd sände,
på. ett frieri till Rhen?

Gif mig snart besked – er hälsar
Hans von Wildenstein, den gamle.“

“Ett postskriptum: mins ni än den
stora plundringen i Augsburg?

Rike Fuggers vrede och hans
sköna damers höga onåd?

Det är tretti år se'n dess!“

Mödosamt på vännens svåra
handskrift stafvades af friherrn,
och en rundlig tid det dröjde,

innan han till slutet kom.
 Leende han sedan sade:
 "Satans karlar dock de äro,
 dessa schwabare; af skrofligt
 virke äro allesammans,
 grofva, utan polityr.
 Men det ligger mycken klokhet
 dock förborgad uti dessa
 kantiga och hårda skallar,
 mången andefattig kunde
 där få nog af proviant.
 Och jag märker, att min käre
 Hans, fast gammal, kalkylerar
 som en riktig diplomat,
 ja, hans pantförskrifna, murkna
 ugglenäste ner vid Donau
 [159]

kunde med en riklig hemgift
 hjälpas upp ur sitt förfall.
 Planen dock sig låter höra.
 Wildensteinska namnet har ej
 dålig klang i tyska riket,
 alltse'n det med kejsar Rödkägg
 dragit ut till helga landet.
 Ja, må junkern då försöka!"

In till friherrn kom nu Werner,
 klädd i högtidsdräkt, men svårmod
 låg uppå hans bleka anlet'.
 Skämtsamt friherrn tog till orda:
 "Nyss jag ämnade just vördsamt
 fråga er, om som min trogne
 sekreterare ni ville
 sätta upp ett brefsvår, hvilket
 innehåll är viktigt nog.
 Ifrån Schwaben har en ädling
 friat till min Margareta
 för sin son, för junker Damian.
 Skrif nu, huru Margareta
 ståtlig är och fager, huru –
 men det där ni vet ju redan –
 föreställ er, att ni är en
 målare och måla honom,
 svart på hvitt, ett sannt och troget
 konterfej, förgät ej något.
 Skrif dessutom, att jag ej har
 något däremot, ifall den
 unge mannen blott sin fåle
 sadla vill och komma hit."

"Sadla vill och komma hit" –
 sade Werner som i drömmen
 [160]
 för sig själf, och friherrn vresigt
 brummade: "Hvad går det åt er?
 Ni har ju en min uppå er
 som en protestantisk andlig

på en långfredag; – har febern
åter slagit klorna i er?“

Men allvarligt sade Werner:
“Herre, brevet jag ej skrifver,
sök er någon annan penna,
ty jag kommer själf i dag och
friar hos er till er dotter.“

“Friar – hos er – till er dotter?“
sade å sin sida friherrn
för sig själf, och munnen drogs på
sned hos honom, som uppå en
man, som spelar munharmonika,
och igenom foten for ett
smärtsamt styng utaf podagern.
“Unge vän, helt säkert brinner
febern ännu i ert hufvud,
gå ditner i slottsträdgården,
där det står en brunn i skuggan,
där fins klart och kyligt vatten,
om sitt hufvud där man doppar
trenne gånger, blir man svalkad.“

“Ädle herre“, sade Werner,
spara allt ert hån, som kanske
mer behöfs, ifall er junker
ifrån Schwaben kommer hit;
feberfri och redig har jag
tagit detta tunga steg, och
nu hos Margaretas fader
framställs än en gång min bön.“

[161]

Mörkt såg friherrn uppå Werner:
“Vill nödvändigt då ni höra,
hvad ni själf er borde säga?
Icke gärna vill jag möta
er med bistert allvar; ännu
har jag såret på er panna,
som ännu knappt hunnit ärras,
ej förgätit, och jag minnes
också, i hvars tjänst ni fått det.
Men trots detta – till min dotter
skall sin blick blott lyfta den, som
adligt blod därtill befogar.
Fasta gränser har naturen
visligen kring allting dragit,
hvar och en den krets har funnit,
där han gagneligt må verka.
Alltse'n staten blifvit ordnad,
skilda stånd uti den finnas,
adel, borgare och bönder.
Och, förnyande sig ständigt
ur sig själfva, de förblifva
därför kraftiga och friska,
som en pelare då står där
hvar och en och bär det hela,
aldrig kan likväl det båta

skaka hop dem om hvarandra.
 Vet ni, hvad däraf blir följden?
 Ättlingar, som utaf allt ha
 någonting, men i det hela
 likväl äro ingenting;
 ytliga och inhållslösa
 halfnaturer, ryckta upp ur
 traditionens fasta mark!
 Hel, fullödig måste mänskan
 vara; hennes lefnadsriktning
 [162]

bör i blodet ligga som ett
 arf från föregångna slakten.
 För ett giftermål det kräfvess
 jämnlikhet af våra seder,
 och en lag är seden för mig,
 öfver detta fasta bålverk
 ej en främling skall få klättra;
 item, till en adelsfröken
 en trumpetare skall aldrig
 våga höja upp sin blick!“

Så han slöt; med möda hade
 ord han letat upp till denna
 allvarsamma och ej vana
 teoretiska förklaring.
 Bakom spiseln lagt sig katten
 Hiddigeigei, och han lyddes
 noga till hvad friherrn sade;
 gillande han ock vid slutet
 nickade, men plötsligt tog han
 sig med tassens öfver pannan
 och fundersamt så han tänkte:
 “Hvarför, hvarför kyssas mänskor?
 Gamla frågan, nya skrupler!
 Nyss jag tänkte likväl, att jag
 funnit lösningen på gåtan,
 trodde, kyssen var ett medel
 för att kunna hastigt sluta
 munnen till uppå en annan,
 att ej ord af bitter sanning
 skulle tränga ut och såra.
 Nu dock denna lösning äfven
 tycks mig alldeles förfelad,
 eljest nog min unge vän här
 hade kysst den gamle friherrn!“
 [163]

Och med klanglös, sakta stämma
 nu ung Werner tog till ordet:
 “Herre, tack för hvad ni lärt mig.
 Uti bergens furuskymning,
 invid flodens gröna vågor
 och i majsols gyllne skimmer
 har jag förbisett den mur, som
 mänskofördomar rest upp;
 tack, att ni mig minde om den,

tack ock för de sälla dagar,
 som jag här vid Rhen har lefvat.
 Ute är min tid; ert sista
 ord för mig var ett kommando:
 "Marsch, helt om!" jag lyder gärna
 er befallning. Som en likställd
 friare jag vänder åter
 eller också aldrig mera.
 Nu farväl och vredgas icke!"
 Sagdt – och utur salen skred han,
 och han visste hvad han ville.
 Efter den försvunne såg med
 nästan sorgsna blickar friherrn,
 brummande: "Det själf mig smärtar
 mer än någon tror, jag önskar,
 att den käcke gossen hette
 Damian von Wildenstein!"

– Afsked, afsked, stund af smärta!
 Hvem var den, som först dig uppfann?
 Säkert någon elak man vid
 fjärran ishaf; frostkall blåste
 nordpolsvinden om hans näsa,
 någon svartsjuk, lurfvig hustru
 honom pinade – ej mera
 [164]
 hvalfisktran han fann behag i.
 Omkring hufvudet han drog en
 säldjursfäll, och med en staf i
 pälshandsklädda högra handen,
 vinkande sin Ylaleyka,
 första gången ljöd det sträfva:
 "Nu farväl, jag afsked bjuder!"

Afsked, afsked, stund af smärta!
 I sitt rum ung Werner snörde
 allt sitt pick och pack tillhopa,
 snörde hop sin lätta ränsel,
 och för sista gång en hälsning
 gaf han rummets hvita väggar,
 och det nästan var som om de
 varit gamla, goda vänner.
 Blott af dessa tog han afsked,
 Margaretas ögon hade
 aldrig mer han kunnat möta.

Se'n till slottets gård han nedsteg,
 sadlade sin trogne fåle –
 hofslag hördes – ifrån slottets
 frid en vandrare red sorgsen.
 Invid flodens strand det står en
 gammal ek, och där sin fåle
 höll han in för sista gången,
 än engång han grep trumpetten;
 ur hans kvalda hjärta klang en
 afskedshälsning hän till slottet.
 Har du hört en sång af svanen,
 som, med döden i sitt hjärta,

än engång styr ut på sjön?
Genom rosor, genom hvita
vattenliljor hörs hans klagan:

[165]

Sköna värld, jag skall dig lämna,
sköna värld, jag dör af smärta!“

Så han blåste; – var en tår det,
som uppå trumpeteten glänste,
eller blott en droppe regn?
Framåt nu! Hans hvassa sporrar
trycktes uti springarns länder,
och i susande galopp han
skymdes bort vid skogens rand.

[166]

Fjortonde afdelningen.
SÅNGERNAS BOK.

Werner ut i världen rider,
Margareta fäller tårar,
innan än en gång de träffas,
växla säkert många vårar.

Men, emedan tvära afbrott
icke är min sångmö's sätt,
denna lucka ut må fyllas
med en brokig visbukett.

[167]

UNG WERNERS SÅNGER.

I.

Då jag dig första gången såg,
förstumrades min tunga,
hvar tanke blef en melodi,
jag kunde endast sjunga.

Allt hvad min varma längtan vill
får outtaladt blifva,
min kärlek, älskling, kan jag blott
i toner uttryck gifva.

II.

Då jag dig såg – det var i mars,
då vår till fest sig reder,
en blix från klarblå himmel slog
uti mitt hjärta neder.

Den brände allting upp, som fanns
därinne att förtära,
men murgrönslikt der växer upp
ditt namn, du dyra, kära.

III.

O, vänd ej bort din skygga blick
och fly ej från balkongen
o, vänd tillbaka dit igen
och lyssna huldt till sången.

[168]

Förgäfves söker du mig fly,
ty mer jag blåser bara,
en sällsam stege bildas då
af mina toner klara.

Uppå ackorders trappsteg så
min kärlek uppåt svingar,
igenom lås och regel jämt
den bönen åter klingar:

O, vänd ej bort dinskygga blick
och fly ej från balkongen,
o, vänd tillbaka dit igen
och lyssna huldt till sången.

IV.

Vid stranden blåser jag min trumpet,
och muntert dess klang sig mänger
så gäll i stormen, att hvarje ton
ditöfver till slottet tränger.

Sjöjungfrun nere på flodens grund
hör storm och tonerna brusa,
hon stiger upp för att lyssna på
de ljud, som locka och tjusa.

Till fiskarna dyker hon se'n och vet
att leende dem berätta:

“O, Rhenflodsbarn, jag har mycket sett,
men aldrig maken till detta:

Däruppe sitter i stormregn en;
hvad tror ni, att han beställer?

[169]

han spelar och spelar om igen
en sång, som hans kärlek gäller.“

V.

Fru Musica, jag tackar dig
och kan ej nog dig prisa,
att du i sång och spelkonst mig
har täckts att undervisa.

Ty talet är en dyrbar skatt,
men allt kan det ej skänka;
jag tror oss alltid fattas ord
för hvad vi ädlast tänka.

Men fastän känslan kan ibland
hvert ord på tungan hämma,
i hjärtats djup förnimmes dock
dess högre då en stämna.

Af lust och kval, af sorg, af fröjd,
af vemod hjärtat bräfvat,
tills melodiers andehop
därur harmoniskt sväfvat.

Och inför kärestan helt tyst
och dum nog ofta stått jag,
om af en munter sång och af
trumpeten hjälp ej fått jag.

Därför, fru Musica, haf tack!
Jag kan ej nog dig prisa,
att du i sång och spelkonst mig
har täckts att undervisa.

[170]

VI.

En korp, en lärka följa
den lag, naturen skref,
jag kan min fröjd ej dölja,
jag pennans slaf ej blef.

Jag tål ej trumpenheten,
ej sorgen får mig nå.
Jag blåser på trumpeten
ett gladt: halli, hallå!

Det ljuder högt och larmar,
men rent och friskt ändå;
den sig åt klangen harmar,
kan uti kloster gå.

Om engång bläck det regnar
och strösand snöar i,
då jag åt bot mig ägnar
och blåsa låter bli.

VII.

Där invid bryggan vågen slår,
forellen dyker neder
till laxen, sin kusin: "Kamrat,
hur står det till med eder?"

"Bra!" säger denne. "Men det finns
en sak dock, som mig retar;
kan icke åskan nå'ngång slå
den där, som jämt trumpetar!"

Dag ut, dag in vid flodens strand

[171]

den unge herrn spatserar;
odrägligt blir att höra på,
hur jämt han musicerar."

Forellen svarar då och ler:
"Kusin, ej sträng er visa!
Och, med förlof, jag däremot
vill herr trumpetarn prisa.

Ty vore ni, som han, förtjust
i sköna Margareta,
på gamla dar ni lärde er
helt säkert att trumpeta!“

VIII.

O, ej en doftande bukett
med röda rosor gif mig!
Du myrtenranka, evigt grön,
ett kärlekstecken blif mig!

Den granna rosens purpurblad
för höstlig vind snart falla,
men myrtenrankans grönska ej
dör bort i vintrar kalla.

IX.

När majvind allt till sömns har kysst
en natt i fagra våren,
till herreslottet väg mig tyst
jag banar genom snåren.
I trädgår'n hviska lindens blad,
snart gömmer mig dess krona,
[172]
och upp till slottsbalkongen glad
min sång jag låter tona:

“Ung Werner är den sällaste man
i romerska riket vorden,
men huru han sin lycka fann,
han tolkar ej med orden.
Han jublar blott: halli, hallå! –
O, maj, hvad du är skön ändå!
Tag, älskling, mot min hälsning!“

Med ömma slag en näktergal
stämt in högst upp i linden,
vidt öfver berg, vidt öfver dal
hans ljufva sång bär vinden.
Då vakna fåglarna på gren
ur lätta vårnattsblunden,
och samma sång från hvar och en
klart ljuder uti lunden:

“Ung Werner är den sällaste man
i romerska riket vorden,
men, huru han sin lycka fann,
han tolkar ej med orden.
Han jublar blott: halli, hallå! –
O, maj, hvad du är skön ändå!
Tag, älskling, mot min hälsning!“

Och vågen lyssnar, vågen för
långt dädan kärleksbudet,
ur dimgrått jättran än jag hör
en återklang af ljudet.
Högt upp, där dagen synes gry,
ser jag två änglar svinga,

[173]

som harpoton ur morgonsky
jag deras sång hör klinga:

“Ung Werner är den sällaste man
i romerska riket vorden,
men huru han sin lycka vann,
han tolkar ej med orden.
Han jublar blott: halli, hallå! –
O, maj, hvad du ärskön ända!
Tag, älskling, mot min hälsning!”

X.

Det klappar ifrån tornet;
jag känner det igen.
Det är uti sitt näste
en stork, min gamle vän.

Han rustar sig till resa
vidt öfver land och sjö,
när hösten står för dörren,
han säger oss adjö.

Jag undrar ej, du reser
från regn och nordanil.
Nu hälsa till Italien
och äfven fader Nil.

Långt ner i solig söder
är bättre, som du vet,
än här bland tyska grodor,
köld, rusk och tråkighet.

Gud skydde dig, du gamle,
där du mot söder drar.

[174]

Uppå min sång du kanske
i natten lyssnat har.

Och om du icke ständigt
i nästet slumrat tyst,
så har du äfven sett, hur
hon en gång har mig kysst.

Men skvallra ej ur skolan,
var tyst för hvar och en!
Hvad angår afrikanarn
väl kärleken vid Rhen?

XI.

Ett eget hem jag har försmått,
jag växling älskat mer,
då fann jag oförtänt ett godt,
ett lugnt och varmt kvarter.

Men då jag uti lyckans sköt
mig tänkte hvila ut,
en åskby utur molnet bröt –
med lugnet var det slut.

I skogen vissna vårens skott,
 när nordan hviner kallt,
 en karneval tycks lifvet blott,
 och sorgligt är dock allt!

XII.

Det växer törnen invid rosor friska,
 och uppå löje följer bitter gråt,
 och huru skönt än hoppet höres hviska,
 [175]

till sist likväl man måste skiljas åt.
 Med dina blickar du mig löften gifvit,
 om kärlekslycka läste jag däri!
 Gud skydde dig! För skönt det hade blifvit.
 Gud skydde dig! Det skulle ej så bli.

Sorg, hat och afund – äfven jag dem kände,
 en stormbepröfvad, dödstrött vandringsman.
 Och efter frid och lugn mig trängtan brände,
 då, älskling, jag uppå min väg dig fann.
 Till tack mitt unga lif jag villigt gifvit,
 om dina armar jag fått hvila i.
 Gud skydde dig! För skönt det hade blifvit.
 Gud skydde dig! Det skulle ej så bli.

Det flödar regn, och gråa skyar jaga,
 en höstil kall igenom skogen går,
 ett lämpligt väder just att afsked taga,
 mörk såsom himlen världen för mig står.
 Men hvart på jorden ödet än mig drifvit,
 mitt minne dock du evigt lefver i.
 Gud skydde dig! För skönt det hade blifvit.
 Gud skydde dig! Det skulle ej så bli.

[176]

KATTEN HIDDIGEIGEIS SÅNGER.

I.

Själfgjord sång hvar redlig gläder,
 konsten populariseras,
 nödigt visbehof helt lätt nu
 af enhvar kan fabriceras.

Därför inom diktarskranket
 oförskräckt jag ock vill träda
 kan en katt man väl förmäna,
 ifall äfven han vill kväda?

Och det mindre dyrbart blifver
 än till bqkbutiken löpa
 och de andras platta dikter,
 bundna uti praktband, köpa.

II.

När i dystra midnattsstunden
 stormen tjuter i sitt lopp,
 öfver branta tak till tornet
 Hiddigeigei klättrar opp.

Skönare än förr däruppe
 som en andesyn han står,
 gnistor ur hans ögon spruta,
 gnistor ur hans resta hår.

[177]

Och i vilda toner sjunger
 han en gammal kattstridssång,
 genom stormbrusfyllda natten
 ljuder den som åskans gång.

Mänskorna den aldrig höra,
 ljuft de sofva i sitt hus,
 bleknande i källargluggen
 lyssnar endast liten mus.

Och hon känner väl hans stämman;
 och hon darrar, och hon vet:
 kattjättgubben är förskräcklig,
 där han står i ensamhet.

III.

Ifrån tornets högsta spira
 ser jag ned på mänskors lif,
 skådar från min höga ståndpunkt
 på partiets strid och kif.

Och min skarpa kattblick ser er,
 och min kattsjäl håfullt ler,
 ser ett folk utaf pygméer,
 som sig mycket dumt betar.

Men hvad gagnar det? Att draga
 dem hitopp jag har ej lust;
 därför må de fritt sig dumma,
 det är lagom åt dem just.

Mänskoverk – så jag mig lärde –
 är fåfänglighet – ej mer!

[178]

Uti känslan af sitt värde
 katten blickar ner på er!

IV.

Hiddigeigei äfven har svärmat engång
 för det sanna, det goda bland dårar,
 Hiddigeigei äfven sjöng kärlekens sång,
 har gråtit de bittraste tårar.

Hiddigeigei äfven har engång glödt
 för den skönsta bland kattsläktstjärnor,
 och jamande sånger hans kärlek har födt –
 de hördes af midnattens stjärnor.

Hiddigeigei utfört mång hjälte-dat,
 lik Roland i rasande yra,
 då lönade mänskor med otack och hat
 den glöd, som han ej visste styra.

Hiddigeigei ock fick till sist sig bekant,
att den älskade honom bedragit,
att en innehållslös, en erbarmelig fjant
framför honom hon föredragit.

Och då Hiddigeigei med allting bröt,
ej mer han svärmar och trånar;
[179]
då trotsigt sig inom sig själf han slöt –
han världen föraktar och hånar.

V.

Sköna maj, för katten medför
du ett onämbart elände;
sångens afgrundskval jag aldrig
förr så djupt och bittert kände.

Ifrån grenar, utur buskar
fåglarna nu kvintilera,
vidt och bredt hörs mänskligheten
som för dagslön musicera.

Uti köket gnolar köksan,
hemlig kärlek visst hon hyser;
och med gäll diskant hon sjunger,
att min själ af fasa ryser.

Ännu högre vill jag flykta,
upp till luftiga balkongen.
Ve, från blonda granngårdstärnan
oupphörligt ljuder sången.

Ro ej finnes ens på vinden,
äfven där af sånger skallar,
där bor en poet, som ständigt
uppå egna visor trallar.

Och när uti källarhvalfven
jag förtviflad ned vill stiga,
ack, då dansar man på gården
efter violin och giga.

[180]

Enfaldsfolk! Af lyrisk kram blott
äro ,edra sinnen fulla,
när förintade re'n Österns
tragiskt dofva åskor rulla! *

* Detta skrefs något före västmakternas krig med Ryssland på 1850-talet.
Öfversättarens anmärkning.

VI.

Maj det alltså är. Och tänkarn,
hvilken känner fenomenens
grundorsak, det ej förvånar.
Uti tingens midtpunkt stå ju
tvenne hvita gamla kattor,
dessa vända jordens axel;
följden däraf är systemet
utaf jordens växlingstider.

Men hvarför i denna månad
 är mitt öga mera lifligt,
 klappar hjärtat obeskrifligt?
 Och hvarför som fastväxt måste
 sexton timmar jag om dagen
 snegla öfver till balkongen,
 till den blonda Mullimulli,
 till den svarta Stibizzina?

VII.

Ifrån frestelsernas stormar
 ro för längese'n jag funnit,
 men den dygdigaste håndt dock,
 att han någon gång har brunnit.

[181]

Hetare än i min ungdom
 yppar nu min gamla drörn sig,
 öfver rum och tider kattens
 längtan svingar utan töm sig.

Till Neapel, du som tjusar,
 jag tillbaka än mig drömmer,
 till Sorrento tanken illar,
 till det tak, jak aldrig glömmet.

Öfver mörkblått haf, som glänser,
 stolt Vesuvius ses trona,
 ur oliveskogen vårens
 fågelstämmor höras tona.

Och Carmela nalkas, hon, som
 skönast jag bland kattor tycker,
 och hon smeker mina morrhår,
 och hon mina tassar trycker.

Smäktande hon på mig skådar –
 men hvad är det väl; som bullrar?
 Kanske golfens vågor brusa,
 kanske att Vesuven mullrar?

Det är ej Vesuvens mullring,
 den är tyst och fredligt blundar
 – ned på gården hotfullt skäller
 blott den uslaste bland hundar.

Ja, den uslaste bland hundar,
 Don Francesco visst han heter,
 och min kattdröm snabbt försvinner
 luftigt i den blåa eter.

[182]

VIII.

Hiddigeigei genom dygdig
 vandel nu af själsfrid njuter,
 men, när granngårdskattor kyssas,
 tolerant han ögat sluter.

Hiddigeigei lefver endast
 för sitt kall att råttor döda,
 men han harmas ej, om andra
 tiden uppå nöjen öda.

Hiddigeigei vist förmanar:
 lifvet njut, när bäst sig passar;
 när de magra åren komma,
 sug då uppå minnets tassar!

IX.

Ett gudfruktigt lif ej skydda
 kan mot ålderdomens häxa;
 med förfäran ser jag re'n, hur
 gråa hår i pälsen växa.

Allt hvad stolt vi byggt som unga
 tiden obarmhärtigt stjälp,
 emot denne fruktansvärde
 ovän intet vapen hjälper.

Hjälplöst vi för honom falla;
 de, som lefva, oss förgäta!
 O, att visarne uppå vårt
 tornur upp jag kunde äta!

[183]

X.

Förbi är den tid, då mänskan ej än
 all frid här på jorden störde,
 då under mammutens väldiga vikt
 man urskogen knaka hörde.

Förgäfves spejar du i vår trakt
 efter lejonet, öknens hjälte,
 du måste betänka, vi lefva här
 i tempererad bälte.

I lif och diktning snart plats fins ej mer
 för det stora och djärfva, dessvärre!
 Och ständigt svagare blir vår värld,
 än kommer allt smärre och smärre.

Har katten försvunnit, stoltserar en mus,
 snart den ock är utrotad vorden;
 till sist jubilerar i sus och dus
 infusoriepaket på jorden.

XI.

Katten Hiddigeigei sorgsen
 står vid sina dagars ända,
 och han tänker på, hur döden
 snart skall på hans timglas vända.

Månget råd han gärna gáfve
 ur sin visdoms rika skatter,
 som i lifvets virrvarr kunde
 hållpunkt bli för andra katter.

[184]

Ack, vår lefnadsstig är gropig,
 där fins sten, där finnas grafvar,
 litet hvar kan bryta benen,
 om han oförtänkt där snafvar.

Hat och kif vårt lif för med sig,
 mycket blod onödigt runnit;
 mången tapper katt till ingen
 nytta alls har döden funnit.

Men hvad hjälpet? det att klaga?
 Jag de ungas skratt kan höra;
 låt dem rasa; endast skadan
 klokare kan sist dem göra!

Fruktlös städse är hvar varning,
 läropenning må de gifva.
 – Hiddigeigeis lärodikter
 skola outgifna blifva.

XII.

Armen mattas, kinden bleknar,
 snart är slut på lifvets skiften;
 uti visthusboden – valplats
 för mitt handlingslif – red griften!

Heta striders alla faror
 modigt kämpa ut jag visste.
 Sänk med sköld och lans mig neder;
 af min släkt jag är den siste.

Ack, ty de, som efter komma,
 likna aldrig sina fäder,

[185]

själens smidighet de ha ej –
 stela, torra, som af läder!

Stela, tråkiga de äro,
 kort och klent är deras minne;
 få blott sina fäders seder
 ära uti trofast sinne.

Engång, när för längesedan
 jag gått bort från lifvets fejder,
 drar en nattlig kattsriksklagan
 vredgad öfver edra nejder.

Hiddigeigeis andevarning
 hörs i stormen till er fara:
 “Vakten er, I dumma narrar,
 för att alltför nyktra vara!”

[186]

DEN TYSTE MANNENS SÅNGER.
Ur dvärggrottan.

I.

Oförskräckt, du tysta hjärta,
gå din väg i enslighet!
Mycket skall du se och ana,
som ej världen sagt och vet.

När om lumpna bagateller
bland pygméer råder strid,
lyssnar du till inre sånger,
skådar värden stor och vid.

Gatans smuts åt andra lämna,
men din själ håll ren och klar,
må den likna hafvets spegel,
hvari solen dalat har.

Ensam öfver jordlarm ören
sväfvar uti höjden tryggt,
kråkorna i svärmar flyga,
men mer lågt går deras flykt.

Oförskräckt, du tysta hjärta,
gå din väg i enslighet!
Mycket skall du se och ana,
som ej värden sagt och vet.

[187]

II.

Lämna nötta allfarsvägar,
stig till djupet, uppåt sträfva;
rika, oupptäckta skatter
öfverallt du upp kan gräfva.

Och från bergets kam du skådar
fjärran haf i solglödsfärgen,
hör, hur dvärgarne metaller
hamra doft djupt ner i bergen.

Och en hög förklaring ljufligt
tvifvelkvalda själen lissar,
klart för dina skärpta blickar
alltings innebörd sig visar.

Hur den finaste och gröfsta
tråd uti ett nät sig mänger,
huru stort och huru litet
uppå samma världslag hänger.

Men engång du får dig böja,
huru djupt du också spanar,
och vid slutet af din klokskap
tystnad råder – du blott anar.

III.

Bleka människor, som klaga,
 allestädes har jag funnit:
 "Tom är all vår jordlifssträfvän
 och vårt lifslust har försvunnit."

Hörden I då aldrig någon
 en uråldrig saga sjunga
 [188]

om den källa, hvari gamla
 kunna åter blifva unga?

Ingen dikt det är. Ack, nära
 edra dörrar sprudlar källan,
 men, emedan ledning fattas,
 vägen dit I finnen sällan.

Uti skogens gröna gömma,
 hvarest mänskostämmor tiga,
 där på månbelysta mossan
 älfvor uti dansen stiga –

där, fördolda. mellan mossan,
 klara, friska vågor välla,
 där ur jordens sköte strömmar
 evigt ung en underkälla.

Där, i helig skogsfridstystnad,
 möter er den unga våren,
 och hans friska blommor läka
 underbart de gamla såren.

IV.

Vill du fatta världen, skåda
 först hvad närmast ligger dig;
 hur otaligt skilda ämnen
 till en byggnad foga sig.

Det, som tycks dig stelnadt, om en
 inre drifkraft vittna må;
 ana uti tingens växling
 det, som evigt skall bestå.

[189]

Men blott inom egen synkrets
 föga än du har försport;
 vill du fatta världen, skåda
 alltets byggnad sist i stort.

V.

Med örnskarp blick och rned hjärta, som
 ej ännu någon bedragit,
 så har jag engång med andra del
 i andarnes drabbning tagit.

Högt buren fana och lanser fälld –
 då vika fiendens leder;
 o, riddarefröjd, att med svingadt svärd
 de trotsandes hop slå neder!

Att veta, att intet vi veta, sist
 blir slut på vår kunskapslystnad!
 – Då har jag trotsigt min fåle vändt
 och mig beflitat om tystnad.

För stolt att tro – uti berget ned
 jag stigit med trotsigt sinne;
 när världen däruppe är idel skal,
 fins kanske kärnan härinne.

Nu spindelväfshöljda ligga i vrån
 de vapen, som mer mig ej gläda;
 dock bör ingen högviss herre för det
 som värnlös för nära mig träda.

[190]

Än räcker en blick till att ugglepack
 och flädermössen förjaga,
 för en gammal åsnakindbåga än
 filistrar till flykten taga!

VI.

Var stolt, låt ingen se din tår,
 var tyst, fastän du lider;
 som dig det mången annan går
 och gått i alla tider.

Än väntar mången fråga svar
 i mänskovärlden vida,
 men när din kropp förmultnat har,
 då skola andra strida.

De fåror, hvilka tiden om
 din trötta panna dragit,
 de äro endast ärren, som
 dig tankarne ha slagit.

Och om än ingen lager grön
 man om ditt hufvud vrider,
 var stolt ändock att utan lön
 ha kämpat tankens strider!

[191]

UR MARGARETAS SÅNGER.

I.

Hur stolt sitt hufvud bär han,
 hur adligt är hans sinn!
 Trumpetare blott är han –
 ack, vore dock han min!

Om rik han blef, mer kär jag
 ej kunde honom få.
 Ack, vore han en annan!
 Så suckar jag ändå.

En riddare, en sådan,
 som Gyllne skinnen bär!
 O, kärlek, du är bitter,
 o, kärlek, ljuf du är!

II.

Ack, re'n tvenne dagar flyktat,
se'n mig kysst min hjärtans kär,
och ifrån den olycksstunden
allting som förtrolladt är.

I min kammare, där fordom
var så prydligt och så nätt,
står nu allting uti virrvarr,
oordentligt på allt sätt.

[192]

Och mitt rosenstånd, förvissnadt,
sorgset sina kalkar slöt,
ack, jag tror, att jag med vin och
ej med vatten det begöt.

Mina rara; hyita dufvor
ha ej foder, ha ej bröd,
och den snälla finken ligger
uti buren nästan död.

Och med högrödt ylle har jag
på det blåa täcket sytt,
och det hvita broderiet
jag med gräsgrönt silke prydt.

Och hvar äro mina böcker,
Theuerdank ochi Percival?
Uti köket visst de hamnat
för mitt ljufva hjärtequal.

Och den hylla, dit de höra,
utaf köksgeråd är full –
ack, till allt det där är kärlek,
kärlek, endast kärlek skull!

III.

Nyss ut i den vida världen han drog
och kvar mig i mörker låter;
du muntre spelman på fält, i skog,
du sol, som lyste och mot mig log,
när får jag väl se dig åter?

Knappt hade jag rätt i hans blickar läst,
så var re'n drömmen till ända.

[193]

O, kärlek, hvi dårar du oss med hopp,
o, kärlek, hvi tänder du lågor opp,
när allt skall i sorg sig vända?

Hvart drager han? Ack världen är stor,
är full af försåt och fara.

Långt bort till Välskland väl färden bär,
så falsk och så skön är ju kvinnan där!
O, må honom himlen bevara!

Fem år senare.

WERNERS SÅNGER FRÅN VÄLSKLAND.

I.

Mig gick för väl, och därför
snart ödet motgång sändt,
nu blekna mina kinder,
och bladet har sig vändt.

Hvar blomma bort har frusit,
jag sett dem alla dö,
min käreasta jag mistat,
får vandra, djupt i snö.

[194]

Ej låter lyckan fånga
sig af hvar söndagsskytt,
med strid och faror många
den vinnas blott, när den flytt.

II.

Vid vilda klippkustranden
ett ensamt stenblock står,
det rycktes ifrån stranden
af bränningen, som slår.

Nu trotsigt, halft begrafvet,
det står i skummigt haf,
de hvita måsar kretsa
omkring det an och af.

Ett skepp på mörka vågor
ses gunga ned och opp,
en främlingssång hörs tona
hit upp till klippans topp:

“O, om vid Rhen jag vore,
hos mön så skön och ung!
O, hembygd, gamla hembygd,
du gör min själ så tung!

III.

Mig sommarnatten har lockat ut,
allena och tyst jag rider,
lysmaskar svärma mot dunkel grund,
som drömmar glädja i nattlig stund
ett hjärta, som trånande lider.

[195]

Mig sommarnatten har lockat ut,
allena och tyst jag rider,
de strålände stjärnor se ned på mig,
i hafvet så klara de spegla sig
som kärlek i djupet af tider.

Mig sommarnatten har lockat ut,
allena och tyst jag rider,
ur blommande häck, som vid vägen står,
så smältande vekt en näktergal slår,
som sjönge han hjärtekvalsstrider.

Mig sommarnatten har lockat ut,
allena och tyst jag rider,
högtskummande, fräsande hafvet går,
det ej behöfver den ensamma tår,
som ned öfver kinden glider.

IV.

Sol går ned i hafvets flöden,
uppå himlen slocknar glöden,
dagen långsamt afsked bjuder,
aftonklockan fjärran ljuder –
dig jag minnes, Margareta.

Kinden stödd mot klippblocksranden,
främling uti främlingslanden.
Vågor sig kring foten hafva,
genom själen drömmar sväfva –
dig jag minnes, Margareta.

[196]

V.

O, romarinna, hvi skådar du
på mig med blickar, som brinna?
Ditt öga är skönt, dock kan du ej
den främmandes hjärta vinna.

Långt bortom Alperna står en graf,
den går ej utur hans minne,
tre vilda rosor blomma därpå,
hans kärlek hvilar därinne.

O, romarinna, hvi skådar du
på mig med blickar, som brinna?
Ditt öga är skönt, dock kan du ej
den främmandes hjärta vinna.

VI.

Ut på det öde fältet
ur staden går min färd,
till stora kyrkogården
för svunnen romarvärld.

Från afund och från kärlek,
från hat och kampbegär
vid appisk väg den hvilar
i marmorgrifter där.

Mig hälsar torn, som glöder
i aftonsolens sken,
Cecilia Metella,
en trotsig minnessten.

Bland dess ruiner står jag,
i forntids jättegraf,

[197]

då flyga mina tankar
vidt öfver land och haf.

Hän till ett annat torn, som
är litet emot dig,
vid rankomspunnet fönster
min älskling lutar sig.

VII.

I köld och mörker fångna
nu ligga dal och höjd.
Hvad tjänar till att tänka
på svunnen kärleksfröjd?

Den sista glöden slocknat
uti kaminen ut,
af lågorna blir aska,
och det är visans slut.

Slut på den gamla visan,
en ny ej fins för mig,
jag tiga vill och glömma –
när kan jag glömma dig?

VIII.

På Romas gator hörs skratt och rop,
man trängs, det jublar och klingar,
af masker svärmar en brokig hop,
och Arlekin fanan svingar.

Längs Corso upp och ned det bär
med vagnarnas lätta skara,
[198]
den stora blomsterdrabbningen där
blir kämpad till hjärtans fara.

Med ros och viol skärmytslar man,
hej, kasta så fort du hinner!
Den träffar – se, hennes öga brann –
än ett bukettkast – du vinner!

Gläds, hjärta! Nu är det karneval,
glöm hvad du lidit och lider,
låt blommor hölja ditt gamla kval,
hvert minne af forna tider!

IX.

Vid Nemis gröna insjö
ett gammalt julträd står,
igenom lummig krona
en sorgsen hviskning går.

Vid Nemis gröna insjö
en spelman ned sig slår,
han sjunger, och i ögat
det blixtrar som en tår.

Ur Nemis gröna insjö
det sakta hviskas så:
“På trädet och på spelman
sig ingen kan förstå.

Vid Nemis gröna insjö
 står osteria fin
 – de bästa maccaroner,
 ett öfverdådigt vin!

[199]

Visst äro träd och spelman
 förryckta båda två,
 ditbort de eljest ginge
 att vinet smaka på.“

X.

I hjärtat åter rasar
 den harm, jag djupt begrof.
 ”Du kommer just mig lämpligt
 i vägen, välske bof.

Din dolkstöt är parerad,
 nu, värde vän, känn på,
 hur på din välske skalle
 mitt tyska svärd kan slå!“

– Långt bort vid Vatikanen
 sjönk solen och försvann;
 hon lyste nästa morgon
 uppå en stupad man.

XI.

O, Ponte molle, du präktiga bro,
 vid hvilken jag med en flaska i ro
 mig ofta har dragit tillbaka,
 säg, Ponte molle, hur med mig är?
 En långsam drickare sitter jag här,
 vill knappt uppå vinet smaka.

O, Ponte molle, jag mist min frid,
 tillbaka min kärlek och ungdomstid
 nu vända på minnets vingar.

[200]

Siroccon drar het öfver haf, öfver land,
 i hjärtat lågar en gammal brand,
 af sånger och visor det klingar.

O, Tiberflod, o, Sankt Peters dôrn!
 Du hela allsmäktiga, väldiga Rom,
 för allt är jag liknöjd vorden.
 Hvarthän jag ock kom på min irrande gång,
 den hulda, den ljufliga Schwarzwaldsång
 förblir dock det bästa på jorden.

O, Ponte molle – hur skön hon var!
 Och huru vidt än i världen jag drar,
 den enda jag städse vill prisa.
 O, trampades du af hennes sko,
 du själf ock, solida kvaderstenbro,
 ej kunde dig likgiltig visa.

Dock – fåfång min längtan, fåfång min sång!
 För glödhet är solen, vägen för lång,
 och flyga ej än vi kunna.
 Padrone, ett glas orvietovin!
 En pärlande drufmust, eldig och fin,
 må äfven den sorgsne sig unna.

O, Ponte molle, du präktiga bro,
 med gyckel – så börjar jag nästan tro –
 du drömmarn vill göra förlägen!
 Där hvirfla dammoln och höras rop,
 [201]
 nu spärrar en boskaps- och buffelhop
 till Romas portar mig vägen!

XII.

(Monte testaccio.)

Det känns så ängsligt, det känns så tryckt
 i skymmande aftonstunden,
 en läderlapp styr sin tysta flykt
 mot vallen ur pinielunden;
 vid Monte testaccio stillhet rår,
 värdinnan i osterian står
 beredd att stänga för kvällen.

På afstånd höres det ugglelåt,
 där grafocypresserna sörja,
 campagnans dimmor draga hitåt,
 alltmera tätna de börja.
 Kring Cestiuspyramiden är
 som böljade det en andehär,
 hvad kunna de döda vilja?

Nu ljusnar det rundtom bergets topp,
 det gråa molnen förflyga,
 med klargult, afundsjukt anlet' opp
 på fästet ses månen smyga.
 Han skiner så bjärt öfver berg och dal,
 han skiner midt i min vinpokal,
 det kan intet godt betyda.

[202]

Och den, som tvungen att skiljas var
 från kärestan, eldig blifver,
 och den, som sitter i nattluft kvar
 i Rom, det feber gifver.
 Värdinnan släcker lamporna ut.
 Felice notte! Mitt vin är slut,
 betalar, gör jag i morgon.

XIII.

Af lärkans jubeltoner
 ur drömmen väckes jag,
 i morgonglans mig hälsar
 den unga vårens dag.

Igenom palmens krona
 en sällsam hviskning går,
 vid fjärran hafsstrand muntert
 den salta bränning slår.

Och gyllne lyser solen
 i mörkblå himmelshöjd,
 min själ, hvad vill du mera?
 Högt jubla utaf fröjd!

Och med en lofsång ära
 din Gud, som gjort dig godt!
 Han aldrig öfvergett dig,
 du höll dig fjärran blott.

XIV.

I tjänst – i tjänst. O, ord så ledt!

Det låter stelt och frostigt;

[203]

på vår och kärlek slut jag sett,
 mitt hjärta, blif ej rostigt.

Trumpeten sorgset på mig ser,
 se'n flor omkring den hängdes;
 vi få ej samman jubla mer,
 i bur din herre stängdes.

Ack, af bekymmer och af nöd
 han kufvades som mången;
 han spela skall för dagligt bröd,
 förstummad är nu sången.

Den, som vid Rhenvåg oförsagdt
 har fordom blåst, i stället
 nu ofri står och får slå takt
 i påfliga kapellet.

[204]

Femtonde afdelningen. ETT ÅTERSEENDE I ROM.

Brännande låg sommarglöden
 öfver Rom, den gamla staden;
 säfligt välte Tibern sina
 gula vågor; mera utaf
 pliktuppfyllelse, emedan
 såsom flod det är hans syssla,
 än af inre drift han välte
 dem i kvalmig luft mot hafvet.
 Brummande, djupt ner i botten
 satt den gamle, och han sade:

“O, hur långsamt går ej tiden!
 Jag är trött, när blir det slut på
 detta monotona tillstånd?
 När skall oceanens stormflod
 sluka detta stycke jordboll,
 samla bäckar, samla floder,
 samla äfven mig, den gamle,

till ett enda världshafsvatten?
 Till och med att spola dessa
 Romas murar tråkar ut mig,
 och hvad gagnar mig, att marken
 och mig själf man klassisk nämner?
 Hädansvunna, stoft och aska
 äro Romas glada skalder,
 som med lagern kring sin panna
 och med rytmen djupt i hjärtat
 [205]

en gång sjungit till min ära;
 andra kommo, och de gingo,
 som de första, och så skall än
 länge samma skuggspel räcka.
 Mig det rör ej; med hvad rätt dock
 störa de mig nu däruppe?
 O, hvad hafva dessa mänskor
 hänsynslöst ej redan slungat
 ned uti mitt tysta djup?
 Hvarest förr af säf och vasstrån
 mig en kudde för siestan
 mina nymfer mjukt beredde,
 ligga spillror nu och skärfvor:
 rornarhjälm, galliers slagsvärd,
 husgeråd ifrån Etrurien
 och de sköna marmorbilder,
 som från Hadriani grafvård
 en gång uppå goterskallar
 vrokos ned – samt murkna knotor
 af försvarare och ovän,
 liksom om min flodbädd vore
 blott en världshistorisk lumpbod.
 O, hvad jag är trött på allting,
 gamla värld, när kommer slutet?“
 – Under det att så den gamle
 uti bittra ord gaf luft åt
 allt det groll, hans hjärta kände,
 brokigt lif sig rörde ofvan,
 och i högtidsdräkter drog sig
 hopen bort mot Vatikanen.
 Uppå Ängelsbron det fanns knappt
 rum för alla; där signorer
 sågos trängas, uti spanska
 kappor med peruk och värja,
 svarta franciskanermunkar,
 [206]

bruna kapucinerbröder,
 borgare – och här och där en
 solbränd herde från campagnan,
 som med stolthet från antiken
 slagit sina trasor kring sig;
 och med lätta steg bland mängden
 sågos Romas döttrar vandra,
 svartbeslöjade, men slöjan
 dolde icke djärfva blickar.
 (O, hvad är väl solens glöd, om

ock uti ett brännglas fångad,
emot romarinnans blickar?
Tig, du mitt förbrända hjärta!)

Ifrån Ängelsborgens tinnar
brokigt vajade standarer
med de påfliga insignier,
nycklar uti kors och mitra,
ty apostelfursten Petrus'
festdag firades i Roma.

Framför stolta Petersdömen
sprungo skummande fontäner,
regnbågsfärger sågos frusa
öfver skålar af graniten,
och, en främlingsjätte, såg där
konung Ramses obelisk
ned på brokigt mänskovimmel.
Och han sade på sitt hemspråk:
"Oklart folk, det romarfolket!
Knappt förstod jag hvad de engång
förehade under Nero,
nu förstår jag det än mindre.
Men så mycket vet jag, att det
i Italien är kyligt.

[207]

Amun-Rè, du solens gud, kom
hit och bär mig till min hembygd
bär mig hemåt till ditt tempel
uppå Thebes heta. sandfält!
Amun-Rè, du solens gud, kom,
bär mig hem till min väninna,
hem till sfinxen, låt mig åter
genom ökenglöden höra
tonerna från Memnonstoden!"

Genom höga kolonnader
uti Vatikanen skredo
schweizer-hillebardierer
uppå vaktpost, fram och åter.
Klingande ljöd återskall af
deras tunga steg i rummen.
Till den gråe korporalen
en ungdomlig landsknekt sade:
"Visserligen ingen annan
krigsman ses så ståtligt skrida
genom Romas gator som vi
schweizare uti vårt lätta
stålkyrass, vår svartrödgula
lifrock; med förstulna blickar
skådar månet eldigt öga
efter oss ifrån balkongen;
ack, men hjärtat längtar städse,
som i Strassburg uppå skansen,
vid ett alphorns lätta toner
hemåt, hemåt upp till bergen.
Gärna skulle allt jag mista:
hvad på hand jag fått och solden,

blanka siltverscudi, själfva
helge faderns nådesigning,
vinet själf från Orvieto,
[208]

hvilket ljuft i remmarn pärlar,
kunde blott uppå Pilatus,
der laviner störta öfver
klippor, efter gemsens flykt jag
draga som förmögen skogsman,
eller tyst i månens skimmer
öfver alpens gröna matta
smyga efter ljus, som skimrar
inatt i säterhyddan, till min
blonda, sköna Kunigundis,
och få sedan glädtigt jodla
högljudt emot morgonsolen.
O, Sankt Peter! Jag den vackra
kyrkmusiken ock förglömmar,
hör jag åter det bekanta
ensligt gälla ljudet från mitt
murmeldjur i hembygdsdalen!“

På Sankt Peters höga trappa
stodo uti flockar yngre
eleganter och flanörer,
mönstring hållande med alla
statskarosser och de vagnar,
som förbi i vimlet foro.
“Märker där ni eminensen
med sitt fullmånsanlet' och sin
dubbelhaka – han som stöder
tungt sig emot kammartjänarn?
Det är kardinal Borghese.
Säkert sutte han nu hellre
bland Sabinerbergens tystnad
uti luftig villa hos den
landtligt sköna donna Baldi.
Utsökt bildad, har han fröjd i
[209]
sina klassiker och särskildt
uti det bukoliska.“

“Hvem är väl“ en annan frågar,
“där den imposanta herrn,
ser ni ej? Han bär en gyllne
hederskedja uppå bröstet,
och han skakar på peruken
som en Zeus Olympicus?“
“Hvad? Ni känner honom icke?“
svarar pratsjukt strax en tredje,
“honom, kavaljer Bernini?
Han, som Panteon förbättrat,
som åt Peterskyrkan först den
rätta, stolta formen gifvit
och åt gyllne tabernaklet
öfver helgongrafven – detta
skedde med en kostnad utaf

mer än hundratusen scudi?
 Hatten af! Se'n världens början
 såg ni ingen större konstnär – –“
 Men på talarns axel slog en
 man med gråa knävelborrar,
 och med hånfull min han sade:
 “Misstag! Sedan världens början
 sågs till fuskare ej maken,
 säger jag, Salvator Rosa!”

Vagnar skramla, framför rida
 ryttare i uniformer,
 och en äldre dam med ståtlig
 svit ses majestätiskt skrida
 upp till höga dômportalen.
 “Så hon åldrats“, någon sade,
 “fru Kristina, Sveriges drottning.
 [210]

Mins ni än, hur skön hon var, när
 hon sitt intåg höll i Roma?
 Lik en blomstermur stod smyckad
 Porta populo och ända
 hän till Ponte molle drog mot
 henne romarfolk tillmötes,
 och längs hela Corso var på
 jubelropen ingen ända.
 Ser ni ock den lille herrn där
 med en puckel? Nu han nyser.
 Denne är hon väl bevågen,
 svenska drottningen, Kristina.
 Denne, filolog Naudäus,
 är en man med grundlig lärdom,
 känner, hur det fordom tillgick.
 Nyligen han har en äkta
 saltarello från antiken
 dansat själf hos furst Corsini,
 som ett lefvande exempel.
 Skrattet utaf furstens gäster
 hördes ända bort till Tibern.“

Obeaktad uti trängseln,
 fram en klumpig vagn nu rullar.
 Klädda uti svarta dräkter,
 sutto däri tvenne damer,
 och den trogne Anton skötte
 tömmarna och skrek till hopen:
 “Plats, I gode herrar, för den
 nådiga fru abbedissan,
 plats därborta för min fröken!”
 Skrek på tyska, och af romar-
 folket skrattades åt Anton.
 Med förvånadt öga såg han
 denna framlingsvärld, han såg ock
 [211]
 svenska drottningen med följe,
 såga en kusk, ett gammalt gråskägg,
 och han brummade förtrytsamt:

“Gamle svensk, jag nog dig känner;
 minnes, att du engång stod vid
 Sörmlands blåa regemente.
 Har god lust att än engång dig
 tacka för det hugg i armen,
 som i drabbningen vid Nürnberg
 vänligast du skänkte åt mig.
 Är dock ett märkvärdigt ställe,
 detta Rom, där längesedan
 glömda fiender och vänner
 än engång man återfinner!“

På Italiens mark nu hälsar
 sången sköna Margareta;
 gärna för den bleka jungfrun
 skulle söderns skönsta blommor
 den strö ut för att få se ett
 leende på bleknadt anlet'.
 Men, se'n Werner red från slottet,
 skämtet var en sällsynt gäst.
 Engång ännu sågs hon skratta,
 då från Schwaben junkern kom,
 men det var ett bittert skratt blott,
 hvasst, som klagoton från sprungna
 strängar uppå mandolinen,
 och vår junker hem fick rida,
 oförmäld, som ut han ridit.
 Under månader och år se'n
 sörjde djupt, men tyst den hulda,
 och deltagande till friherrn
 sade gamla abbedissan:
 “Edert barn ej mera trifves

[212]

på vår mark, och långsamt vissnar
 hennes hjärta i bekymmer.
 Nyttig är en luftförändring,
 låta mig taga Margareta
 till Italien; jag måste
 hän till Rom på gamla dagar.
 Biskopen i Chur ju hotar
 att slå under sig de bästa
 utaf klostrets egendomar,
 och jag måste klagan föra,
 skall till helge fadern säga:
 Var mig nådig och bestraffa
 biskopen i Graubündten.“
 Friherrn sade: “Tag min dotter,
 och välsigne eder himlen,
 att mitt barn med röda kinder
 och förnöjd ni åter hemför.“
 Alltså foro de till Välskland,
 med som kusk fick Anton följa.

Nu han öppnade på vagnens
 slag, och hän till Peterskyrkan
 skred den gamla abbedissan
 och med henne Margareta.

Häpnande, de sågo prakten
 i det kolossala templet,
 hvori människorna tyckas
 små som vore de plott punkter;
 jättepelare af marmor
 sågo de och guldprydt takhvalf.
 Uti mellanskeppet reser
 sig i brons Sankt Petri bildstod.
 Denna bar i dag en påflig
 högtidsdrakt, och kring metallen
 föll i tunga veck brokaden,
 [213]

på sitt hufvud bar den mitran.
 Och de sågo, huru mången
 kysste fromt statyens fötter.
 Till estraden uti koret,
 hedersplats för främlingsgäster,
 fördes våra tyska damer
 af en påflig kammarherre.
 Så det ljöd musik, och genom
 sidodörrn åt Vatikanen
 höll den helge fadern nu sitt
 intåg uti Peterskyrkan.
 Resliga hillbardierer,
 schweizare, i spetsen skredo;
 sångare ur det berömda
 påfliga kapellet följde,
 och med tunga notbokshäften
 kommo körens gossar efter.
 Uti brokigt tåg se'n syntes
 violetta monsignori,
 små abbéer och prelater.

Vacklande vid stafven framskred
 kapucinergeneralen,
 bördan utaf mer än nitti
 år uppå hans skuldror tryckte,
 men uti sitt sluga hufvud
 bar han gömda ännu många
 ungdomsoförvägna planer.
 Franciskanerbröder utur
 klostret Ara coeli kommo
 och i deras sällskap äfven
 priorn från Pallazzuola.
 Vid Albanersjön på skuggrik
 sluttning utaf Monte Cavo
 står hans kloster, och där kan ett
 [214]

hjärta tysta drömmar drömma;
 själf, i tankar sänkt, han gick där,
 och – hvem vet hvarför – hans mummel
 ljöd ej som en bön, det ljöd som:
 “O, farväl, Amalia!”
 Sedan kom en utvald samling,
 kom en skara kardinaler,
 långt ned öfver marmorgolfvet

purpurdräktens släp sågs flyta.
 "Hjärta, lugna dig", så tänkte
 kardinalen Ottoboni,
 "nu den andre är jag, men om
 mindre än sju år jag sitter
 själf uppå Sankt Petri stol."
 Så en trupp af kavaljerer,
 som med blanka värjor ryckte
 militäriskt in i leder,
 det var påfvens adelsgarde;
 och den helge fadern själf nu
 nalkades; – han bars af åtta
 tjänare uppå en tronstol.
 Snöhvit var hans dräkt af linne,
 och Sankt Petri fiskarring sågs
 blixtra på hans högra hand, som
 upp, välsignande, han lyfte.
 Tyst sig folket bugar vördsamt.

Tåget hade hunnit fram till
 hufvudaltaret, och där af
 påfven hölls högtidlig messa
 vid Sankt Petri helga graf.
 Strängt allvarlig ljud från kören
 ärevördig melodi, som
 utaf mästarn Palestrina
 [215]
 komponerats fordomdags,
 och den gamla abbedissan
 sina böner bad med andakt.
 Margareta lyfte upp sin
 blick, ty sången ljud för henne
 som en ton från ofvan, och hon
 ville upp till himlen skåda.
 Men vid sångarlogen hennes
 öga häftades – hon skälfde:
 midt bland sångarne det stod en
 högväxt man med blonda lockar,
 halft fördold bak marmorpelarn.
 Och hon åter såg ditupp och
 såg ej mera nu på påfven,
 såg ej mer hans kardinaler,
 icke mer de åttinio
 lamporna kring Petri graf.
 "Gamla dröm, säg, hvarför vänder
 du tillbaka till mitt hjärta?
 Gamla dröm, säg, hvarför följer
 du mig hit till heligt ställe?"

Sista tonen re'n förklingat,
 och den helga akten lyktat.
 "Fröken, åh, hvad ni är blek!"
 sade gamla abbedissan.
 "Tag min flaska, det skall lindra,
 en essens däri förvaras
 ifrån klosterapoteket,
 från San Marco uti Florens."

Nu af sångarne ett tåg kom
tätt förbi de platser, som åt
våra tyska damer gifvits.
“Gud i himlen, var mig nådig,
[216]

det är han! Jag känner ärret
på hans panna – det är Werner!
Skymning blef för Margaretas
ögon – hjärta, sansa dig!
Foten vägrade sin tjänst, och
medvetlös sjönk Margareta
ned på kalla marmorgolfvet.

[217]

Sextonde afdelningen. SLUTET.

Innocentius den elfte
var en godlynt herre, och hans
middagsmåltid hade smakat.
Vid sitt bord han satt och åt en
ananas nu till deserten.
Vänd till kardinal Albani,
sade han: “Hvem var den bleka
fröken, som i morse greps af
vanmakt i Sankt Peterskyrkan?”
Kardinal Albani sade:
“Nu för ögonblicket fattas
vetskap mig därom, dock skall jag
monsignor Venusto fråga.
Allting vet han, som i Rom sig
tilldrar både natt och dag,
vet hvad i salonger säges,
senatorerna ha för sig,
målarne om kvällen dricka,
våra primadonnor sjunga,
till och med hvad uppå torgen
marionetteatrar spela.
Intet är så hemligt planlagdt,
att Venusto ej det känner.”
Innan kaffe blef serveradt
(detta var vid denna tidpunkt
[218]

än en sällsynt dryck, som dracks blott
uppå stora högtidsdagar),
kardinalen var fullkomligt
underrättad och förtäljde:
“Denna bleka jungfru är en
adlig fröken; med den tyska
abbedissan kom hon hit.
Och hon såg – är det ej eget? –
i Sankt Peterskyrkan den,
som för längese'n hon älskat,
och som hon – är det ej eget? –
lika varmt i dag än älskar

af sitt hela hjärta, fast han,
 utan anor, utan stamträd,
 hopplöst engång tagit afsked.
 Och till hennes vanmakt är en
 ofrivillig orsak ingen
 annan än – är det ej eget? –
 signor Werner, han som sköter
 Eder Helighets orkester.
 Så för monsignor Venusto,
 som besökte abbedissan,
 denna själf berättat mot ett
 strängt och heligt tysthetslöfte.“

Päfven sade: “Detta möte
 rörande ju är i sanning.
 Vore detta stoff blott icke
 för modernt, och om det icke
 handlade om dessa tyska
 halfbarbarer, kunde en ur
 herrar skalders underljufva
 diktarlund här skörda lagrar,
 om han på sin lyra detta
 [219]

återseende besjänge.
 Men jag hyser verkligt tycke
 för den sorgsne signor Werner.
 Utmärkt håller han kapellet
 uti ordning och vet odla
 smaken där för hög, allvarlig
 kyrkmusik, då mina landsmäns
 högsta lust det är att höra
 operamusikens gyckel.

Anspråkslöst sin tjänst han sköter,
 något gunstbevis han aldrig
 ännu utbad sig och håller
 ej sin hand för mutor öppen,
 och på korrupcion exempel
 finnes det likväl här flera
 än om heta somrar loppor;
 icke sannt, signor Venusto?
 Någon hemlig smärta trycker,
 synes mig, den tyske mästarn,
 vore intressant att veta,
 om ock han på kärlek grubblar!“

Sade kardinal Albani:
 “Detta törs jag nästan påstå.
 I den konduittförteckning,
 som vi öfver hög och lägre,
 hörande till kyrkan, föra,
 står det ock som kuriosum,
 att han strängt försakar kvinnor.
 Förr vi trodde, att värdinnan
 i Egeriadalens värdshus
 tändt en vådeld i hans hjärta.
 Hvarje afton sågs han vandra
 framför Porta Sebastiano.

[220]

Intet annat hus där fins än
 osterian, som jag nämnde,
 och vid sådan nattlig vandring
 har en man i ungdomsåren
 skenet helt naturligt mot sig.

Därför två spioner sände
 vi uti hans fjät, men dessa
 funno honom bland ruiner
 invid via appia.

Där en romare har fordom
 åt sin judiska slafvinna,
 som han medtog till ett minne
 af Jerusalems förstoring
 och se'n frigaf, rest en gravvård;
 namnet var Zatcha Achyba.

Där han satt, och männen sade,
 att det var en bra effektscen:
 på campagnan, nattlig dyster,
 han med kappan slagen kring sig,
 månsken uppå marmorvården,
 klagande ljud hans trumpet i
 nattens öde, hemska tystnad.

Månget skämt, han se'n fick höra
 för den saken, och man sade:
 "Signor Werner komponerar
 för den judiska slafvinnans
 själafrid ett requiem."

Åt hans ord log Innocentius,
 logo alla kardinaler;
 och pliktskyldigt logo äfven
 påfvens alla kammarherrar,
 ja, den dystre Carlo Dolci
 anlet' ljusnade en smula.

Påfven sade: Mina herrar,

[221]

aktning dock för maestro Werner,
 önskligt vore, alla andra,
 som om natten bort sig smyga,
 ock till via appia ginge.

Signor Werner, mina herrar,
 har min fulla nåd; i morgon
 skall jag också det bevisa,
 ja, i morgon, vill jag minnas,
 har jag ock fru abbedissan
 nådig audiens beviljat."

Tidigt på den första juli
 sextonhundrasjuttinio
 öfver Rom sig solen höjde
 med ett särskildt välbehag.
 Svalkande for tramontanan
 genom myrtnar och cypresser
 i den vatikanska trädgård'n,
 och med glädje lyfte alla
 blommor sina dufna kalkar.

Ur fontäner sprungo strålar,
 gnistrande i sommarsolen,
 rosor och jasminer spredo
 ljuft sin vällukt, fåglar sjöngo,
 till och med de bleka, kalla
 marmorstoderna i trädgår'n
 blef det lefnadsvarmt till mods,
 och satyren där med flöjten
 lyfte foten, som han velat
 dansa kring uti det gröna;
 varnande Apollo vinkar:
 "Vän, de tiderna ha svunnit,
 och du skulle dig blamera."
 Soligt ifrån andra sidan
 lyste Rom mot Vatikanen;
 [222]

ur ett haf af hus och kyrkor
 och palatser reste stolt sig
 Quirinalen, fjärran såg man
 den kapitolinska kullen
 uti violett belysning.

Genom trädens gröna löfhvalf
 skimrade den helge faderns
 hvita dräkt; i dag han hade
 ju en audiens beviljat
 abbedissan, Margareta.
 Abbedissan fått den trösten,
 att man hennes rättstvist snarast
 skulle draga under pröfning.
 Men till Margareta sade
 helge fadern: "Utan tröst får
 ingen vända hem från Roma,
 och som läkare för själen
 måste jag er skydda för att
 åter gripas utaf vanmakt."
 Och åt tjänaren han hviskar:
 "Hämta genast maestro Werner!"

Werner kom; till ståtlig, vacker
 man han mognat uti Södern.
 Sedan utan hopp han red från
 friherrns slott vid skummig Rhenflod,
 hade lifvets vilda stormflod
 grundligt hvirflat om med honom.
 Gärna ville jag förtälja,
 hur han många länder skådat,
 hur han farit öfver hafven,
 med malteser dristigt fäktat
 emot turkiska korsarer,
 [223]

till dess slutligen hans öde
 förde honom hän till Roma –
 men otålig blir min sångmö,
 som en forman smäller hon med
 piskan framför dörrn och ropar:
 "Framåt, framåt! Fort till slutet!"

Werner kom – af häpnad slagen,
såg han tyst på Margareta,
men hans blickar sade mera
än en tättryckt foliant.

Så Odysseus, då han satt bland
slagna friarne, ock såg på
sin gemål, från hvilken honom
tjugu år af bitter irrfärd,
bitter pröfning hållit fjärran.

Innocentius den elfte
var en godlynt herre och en
psykolog. Han vänligt sade:

“Hvad försynen i sin vishet
och sin nåd här sammanförde,
icke bör af lifvet skiljas.
Jag i går uti Sankt Peter
och i dag uti min trädgård
har mig säkert öfvertygat
om, att här det fins ett fall, som
väntar på ett påfligt domslut.

Mäktigt är det väsen, som man
vanligtvis benämner kärlek.

Finare än ljustet tränger
den igenom alla fogar
uti denna värld, ja själfva
[224]

Petri stol belyses af den,
och den beder oss om bistånd.

Ljufligt är det kall, som hör till
kristenhetens öfverhufvud,
att för trogen kärlek månget
hinder utur vägen röja.

Ibland alla folkslag äro
tyskarna dock de, som uti
detta fall oss mest besvära.

Så kom engång ock von Gleichen
hit till Rom från Palestina
med en turkisk hustru, fastän
en gemål han hade hemma.

Än annalerna förmåla
den förlägenhet, i hvilken
han försatte påfvestolen.

Så kom äfven hit Tannhäuser,
olycksaligast bland manner:

“O, Urbanus, o, Urbanus,
botemedel gif den sjuke,
som fru Venus under långa
år höll fången uti berget!”

Men i dag det är en annan
långt behagligare casus,
som dess bättre icke möter
ringaste kanoniskt hinder,
endast motstånd – om jag eljest
riktigt hört – hos frökens fader.

Ni, herr Werner, troget tjänt mig.
 Men jag läste i ert väsen
 tyst resignation dock städse,
 och som fågeln uti buren
 ej af hjärtats lust ni sjungit.
 Ofta bad ni om ert afsked,
 [225]

men jag nekade, och äfven
 denna dag jag detta gjorde,
 om blott bruket tillät, att den
 påfliga kapellänförarn
 finge taga sig en maka;
 men ni vet, man bör i Roma
 hålla traditionen helig;
 själfva Palestrina måste
 af det skälet draga hädan.
 Afsked får ni nu i nåder,
 och emedan frökens fader
 funnit namnet Werner Kirchhof
 alltför simpelt, nämns ni nu till
 riddare vid påfvehofvet.
 Ej ni önskar så, det vet jag;
 den, som konsten adlat, skattar
 föga dylikt lappriglitter,
 kanske nådig fröken finner
 dock det mera lämpligt, om hon
 åt markisen Camposanto
 ger sin hand än rätt och slätt åt
 spelman Werner. – Med den fullmakt,
 som mig gafs att lösa, binda,
 lägger nu jag edra händer
 här tillsammans som förmällda.
 Själ den kärlekslöse i en
 själfvisk tid sig gläder åt en
 trogen kärleks föredöme,
 och I gåfven det; – jag lycka
 önskar er och er välsignar.“

Tacksamt rörda, böjde Werner,
 böjde Margareta knä för
 helge fadern; abedissan
 [226]

grät, så att förvånadt gräset
 uppåt såg, som om det regnat
 Och med abbedissans tårar
 slutar rörd ock vår historia
 om den unge Werner Kirchhof
 och den sköna Margareta.

Men hvem vandrar sent om kvällen
 genom Corso, och hvem smyger
 in sig på en sidogata?
 Jo, den trogne kusken Anton!
 Glädje jublar i hans hjärta,
 och åt glädjen ger han riktigt
 uttryck i en osteria,
 osteria del Facchino.

Denna dag han dricker icke
 landtvin, lätt, från Fogliette,
 nej, i dag ur halmomspunna
 flaskor drack han Orvieto,
 drack han Monte Porzio.
 Rutor klinga, skärfvor yra,
 ty hvar flaska, som är tömd, han
 slungar stolt igenom fönstret.
 Harmsen blott på oljan, hvilken
 sam på vinet som kometer
 genom rymden, men dock hänförd,
 drack – och drack – och drack den trogne.
 I en paus, just under det att
 värden hämtar sjetta flaskan
 upp ur källarn, säger Anton:
 “Gläd dig, gamla, trogna hjärta,
 snart får hästarna du spänna
 för vår vagn och kuska hemåt.
 [227]

Ifrån kusksynpunkt är Välskland
 en bedröfligt efterblifven
 trakt, som föga bör värderas.
 Usla vägar, höga tullar,
 kvafva stall, eländigt foder,
 åkdon klumpiga! Mitt öga
 såras ständigt, ser jag dessa
 tjurförspända tvåsittsvagnar.
 Och här fattas grundvilkoret
 för ett bättre tillstånd. – fattas
 tyska formansskråets hela
 djupa och solida allvar.
 O, hur tungt jag saknar detta!
 O, hur hjärtligt det skall glädja
 mig att återse den förste
 karl i förklädsskört och krage,
 sannerligen skall jag icke
 honom ta i famn och kyssa.
 Hemkomst, hemkomst – underbara
 öfverraskning! Aldrig var jag
 uppfylld så utaf min höga
 plikt som kusk som nu jag är det;
 stolt i traf, som aldrig någon
 kusk i Välskland ens har drömt om,
 för jag damerna, herr Werner
 genom Florens, genom Mailand.
 I Schaffhausen se'n vi välja
 sista nattkvarteret, men ett
 bud skall ofördröjligen rida,
 och vår hela stad det måste
 allarmera: “Hissen fanor,
 ladden duktigt hvar kanon och
 gören äreport i ordning!”
 Nästa afton fästligt dra vi
 in igenom gamla porten,
 [228]
 fästligt klatschar jag från bocken,

så att rådhusfönstren skallra,
och jag hör, hur gamle friherrn
frågar barskt: "Hvad kan betyda
detta flaggande och jubel?"
Och på afstånd re'n jag ropar:
"Lyckan har vårt hus benådat,
och ett brudpar in där drager,
herre, edra barn jag medför!"
Ingen skall den dagen glömma!
Till ett minne själfva katten
Hiddigeigei skall en äkta
rökkorf från Italien äta,
och till evig hågkomst måste
herr skolmästaren författa
mig en finutmäjslad visa,
och jag ser ej på, om den mig
två brabantiska thaler kostar.
Och i slutet bör det heta:

"Kärlek och trumpetklang mycket
gagnar till på jorderingen,
kärlek och trumpetklang – I ju
adlig stolthet ock betvingen;
kärlek och trumpetklang gjort vår
hjalte lycklig såsom ingen.
Länge lefve herr trumpetarn
Werner Kirchhof från Säckingen!"

Transkription från originaltexten:

Scheffel-Freunde Bad Säckingen e. V.

Bernd Crössmann, 24.08.2021

<https://scheffel-freunde.de>